JUL 30 1956
AUG - 7 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi", inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATURDAY, JULY 28, 1956

LATVIJA
AMERIKĀ

60./493. n-rs | SESTDIEN, 1956. GADA 28. JŪLIJĀ | 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu vienā slejā.

Vai gaidāma ASV ārpolitikas maiņa?

JAUNAS VĒSTIS PAR DEPORTĒTO LIKTEŅIEM

KRIEVI 1949. GADĀ GAIDĪJUŠI KAŖU

Zviedrijā pašlaik uzturas kāda persona, kas nesen atgriezusies no padomju gūsta. Šis cilvēks atvedis vērtīgu informāciju par deportācijām un vergu darba nometnēm. Minētā persona apgalvo, ka tai esot norādījumi, ka 1949. g. lielo deportāciju iemesls neesot vis bijis piespiedu kollektīvizācija, bet gan tas, ka padomju valdība baidījusies, ka var izcelties karš un tādēļ steidzamības kārtā aizvākusi no Baltijas valstīm neuzticamos elementu. Tanī laikā notika Berlīnes blokāde, un aukstais karš bija sasniedzis savu kulmināciju. Krievi toreiz domājuši, ka pāršāvuši pāri strīpai kādēļ gaidījuši karu.

Ko stāsta cilvēks, kas nesen ieradies Zviedrijā no Padomju Savienības

Gaidot karu, krievi pagarināja soda laiku notiesātiem. Tiem, kuriem 1945. g. piespriesti 10 gadi, soda laiku palielināja uz 25 gadiem. 1949. g. deportācijas visvairāk skāra tos, kas cīnījušies pret Padomju Savienību vai sadarbojušies ar vāciešiem, pie kam par kolaborantiem ieskatīja vācu laikā ieceltos pagasta vecākos, spēkstaciju vadītājus, jo tie devuši strāvu vāciešiem, un ugunsdzēsējus, kas apdzēsuši krievu aizdedzinātās ēkas. 1948. g. izdeva likumu, pēc kura tiem, kas izvairās no deportācijas, piespriež 25 gadus vergu darba nometnē. 1955. g. šis soda likums grozīts un soda mērs noteikts uz 3 gadiem darba labošanas nometnē. Dažus deportētos no Baltijas valstīm aizsūtīja uz Sachalinu un Kolimu, kur dzīves apstākļi ir sevišķi grūti un aizliegts sarakstīties. Uz turieni izsūtītie ir lielāko tiesu jau miruši. Lielā skaitā izsūtīti 1918. g. atbrīvošanas cīņu dalībnieki.

Ir zināms gadījums, kur kāds igauņu virsnieks, kas pēdējā karā cīnījies padomju armijas rindās pret vāciešiem, apbalvots ar daudzām medaļām un sasniedzis ģenerāļa pakāpi. Kad viņš pēc kara atgriezies Igaunijā, atklājies, ka 1918. g. piedalījies Igaunijas brīvības cīņās, kādēļ tas notiesāts uz 25 gadiem Sibirijā.

Vissmagākie apstākļi izsūtītiem bijuši pirmos gados pēc 1941. g. Sievietes novietotas kolchozos vai pie mežu darbiem. Izsūtītiem izdeva īpašas pases un, ar tām reizi mēnesī bija jāreģistrējas pie komandanta. Ir bijuši gadījumi, kur dažus no 1941. g. deportētiem iedalīja darba bataljonos Sarkanā armijā. No izsūtītiem dzimtenē atgriezušies ļoti maz. Diezgan bieži novēroti gadījumi, kur no izsūtīšanas brīvlaistie atkal izsūtīti pa otram lāgam, ja tie izdarījuši kādu kļūdu. Pēdējā laikā ir bijuši gadījumi, kur izsūtītiem piešķir trīs nedēļu atvaļinājumu dzimtenē. Ja izsūtītais no atvaļinājuma neatgriežas, to soda kā dezertieri.

Ir arī tādi gadījumi, kur izsūtīto bērniem, kas izauguši Sibirijā, ļauj atgriezties dzimtenē un apmeklēt skolu, bet vecākiem jāpaliek izsūtījuma vietā. Ja kāds ir bijis apcietinājumā vai vergu darba nometnē, tad to ieraksta pasē.

Izsludināto amnestiju praktiski nepiemēro baltiešiem, Volgas vāciešiem, grieķiem tatāriem un čečeņiem. Amnestē tikai par pārkāpumiem, kas izdarīti laikā no 1941. līdz 1945. gadam.

Amnestiju attiecina uz tiem, kas sodīti pēc sekojošiem padomju soda likuma pantiem: 52A un 51B (nodevība), 58-3 (palīdzības sniegšana ienaidniekam), 58-4 (ekonomiskie sakari ar starptautisko kapitālismu), 58-12 (nozieguma slēpšana; pēc šī panta piem. notiesā sievu, kas zinājusi, ka viņas vīrs ir partizāns, bet nav ziņojusi par to čekai). Amnestiju nevar piemērot sodītiem pēc sekojošiem pantiem: 58-8 (terrors), 58-9 (dezertēšana) un 58-14 (sabotāža).

DALLESS PAŠĶIR JAUNU LAPU PASAULES VĒSTURĒ

Lietpratēji Sav. Valstīs runā par kāda politiska laikmeta noslēgumu — par krasu Savienoto Valstu nostājas maiņu attiecībā pret pārējo pasauli.

Vašingtonā. — Sav. Valstīs pašreiz visdzīvāko interesi izraisījusi ārlietu ministra Dallesa politikas pēkšņā maiņa, ne tikai Vidējos Austrumos, bet arī citur. Lietpratēji Sav. Valstīs pat domā, ka Dalless gatavojas kādam Sav. Valstu politikas laikmeta noslēgumam, lai atverot jaunu lapaspusi, mainītu līdzšinējo Savienoto Valstu nostāju attiecībā pret pārējo pasauli. Protams, ka šīs pārmaiņas prasīs laiku, un to iesakņošanās nebūs bez grūtībām, bet nav ne mazāko šaubu, ka kaut kas jauns Sav. Valstu politikas vējos ir manāms.

Visas zīmes rāda, ka līdzšinējā iecietība pret tā sauktajām neitrālvalstīm, kas savukārt iet Padomju Savienības politikas pēdās, tiks pārtraukta. Neitrālie vairs līdzšinējos apmēros nevarēs baudīt amerikāņu labumus un turpināt sadzīvot ar komūnistiem. Kā pirmā to dabūja izbaudīt Ēģipte. Mazākā apmērā to dabūs izbaudīt Dienvidslavija, kurai būs jāsamierinās ar samazinātu atbalstu nākamā budžeta gadā. Arī Indija, kas Sav. Valstīs, atskaitot dolarus, nekā cita laba nav varējusi saskatīt, būs turpmāk spiesta tur saskatīt ko vairāk vai arī iztikt bez dolariem.

Sav. Valstis pārējai pasaulei savu palīdzību nav domājušas atraut, bet šī palīdzība būs mazākos apmēros, un valstis, kurām palīdzība tiks sniegta, turpmāk būs rūpīgāk izvērtētas. Padomju Savienības draugiem amerikāņu nodokļu maksātāji savas kabatas vairs netukšos.

Sav. Valstu Kongresa draudu zīmes ir saskatījušas pat Apvienotās Nācijās. **Ja Apvienotās Nācijas ir ieinteresētas Sav. Valstu dolaru palīdzībā, tad minētai organizācijai rūpīgi jāraugās, lai nenotiek nepatīkama pārskatīšanās un komūnistu Ķīna netiek uzņemta Apvienoto Nāciju tautu saimē.**

Interesanti atzīmēt arī vēl kādu citu apstākli. Kamēr Eiropa un Āzija pēdējos 11 pēckara gados ir saņēmusi milzu apmēru militāro un saimniecisko palīdzību, Dienvidamerikas republikas, turpat Sav. Valstu kaimiņos, ir tikušas atstātas gandrīz vai pilnīgā novārtā. Sav. Valstu diplomātiskie lietpratēji Vašingtonā paredz, ka turpmāk tas tā vairs nebūs. Par gaidāmām pārmaiņām liecinot prezidenta Eizenhauera brauciens uz Panamu, kur viņš sastapās ar 18 Dienvidamerikas republiku prezidentiem.

No pēdējo nedēļu notikumiem var secināt apmēram sekojošo, ja citas valstis grib draudzēties ar Sav. Valstīm, šī draudzība vienmēr tiks pieņemta un respektēta. **Bet, ja citas valstis izšķirsies draudzēties ar Padomju Savienību, šīm valstīm būs jāiztiek bez Sav. Valstu labumiem.** Neviens nevar prasīt, lai amerikāņu nodokļu maksātājs atbalstītu Padomju Savienības draugus. Līdzšinējā politika, ka Savienotās Valstis sev draugus var nopirkt par naudu, savus ziedu laikus ir pārdzīvojusi.

KUĢU SADURSME ATLANTIJAS OKEANĀ

Bostonā. — Naktī no 25. uz 26. jūliju Bostonas piekrastes glābšanas stacijas uztvēra pirmās palīdzības saucienus no Nantuketas salas apkārtnes, kur biezā miglā īsi pirms pusnakts sadūrās divi pasažiertvaikoņi — 29.000 to. Andrea Doria no Italijas un 12.600 tonnu Stockholm no Zviedrijas. Sadursmē vissmagāk cietis Andrea Doria, kas regulāru pasažiersatiksmi uzsāka tikai 1953. gadā. Bostonas piekrastes glābšanas stacijas paskaidro, ka uz abiem kuģiem sadursmes laikā atradušies vairāk kā 2000 pasažieru, kas visi izglābti.

ĢEN. HEUZINGERS VAŠINGTONĀ

Vācu militāristi uztraucas par Savienoto Valstu plānu samazināt amerikāņu bruņotos spēkus aizjūras zemēs, jo sevišķi Rietumvācijā un Japānā

Vašingtonā. — **Sakarā ar Sav. Valstu militāro lietpratēju plāniem samazināt amerikāņu zemes spēkus aizjūras zemēs, jo sevišķi Rietumvācijā un Japānā, Vašingtonā ieradās Rietumvācijas militārās padomes priekšsēdis ģen. Heuzingers, lai sarunās ar Sav. Valstu militāristiem mēģinātu atturēt pēdējos no šāda nodoma īstenošanas.**

Par zemes spēku samazināšanu aizjūras zemēs Sav.Valstis izšķīrās, paļaujoties uz savu aviāciju un, galvenais, atombumbām un ūdeņražbumbām, ko Sav. Valstis vēl aizvien atzīst par drošāko aizsardzības līdzekļi ienaidnieka agresijas gadījumā. Arī Heuzingera brauciens vedams sakarā ar atomieročiem, tikai viņš uztraucas par Padomju Savienībā ražotiem. Vācu ģenerālis Vašingtonā izteicās, ka tā kā pašreiz ar Padomju Savienību neesot līguma, kas aizliegtu atomieročus, to ražošanu un to lietošanu, nebūtu vēlams, ja Sav. Valstis samazinātu savu karaspēku Rietumvācijas territorijā.

Sav. Valstu plāni samazināt amerikāņu divīzijas Rietumvācijā Bonnā radīja ļoti sliktu iespaidu. Politiski vislielāko triecienu saņēma kanclers Ādenauers, kas, ar neiedomājamām grūtībām cīnīdamies, mēģina saformēt 500.000 vīru lielo vācu armiju, lai tikai savas cīņas beigās dabūtu dzirdēt, ka Sav. Valstis un Anglija turpmāk visu vērību bruņošanās laukā veltīs relātīvi maziem zemes spēkiem un lieliem atomieroču krājumiem.

Pēc Rietumvācijas militārās padomes priekšsēža ģen. Heuzingera lidojuma uz Vašingtonu un lielās neapmierinātības, kas radās Bonnā sakarā ar proponēto Sav. Valstu zemes spēku samazināšanas plānu, Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless Rietumvācijas sūtnim Krekeleram kādā privātsarunā paskaidroja, ka Ziemeļametlantijas organizācijas militārā nākotne skatāma daudz gaišākās krāsās, nekā tas sākumā licies. Apmierinādams Krekelera uztraukumu, ka Savienotās Valstis varētu atbalstīt arī mazākas Rietumvācijas armijas formēšanu, nekā sākumā paredzētās 12 divīzijas, ārlietu ministrs Dalless Rietumvācijas sūtnim paskaidroja, ka Ziemeļatlantijas organizācijai būs nepieciešamas visas sākumā solītās 12 vācu divīzijas — kā svarīgs faktors vispārējai Eiropas drošībai. Nav domājams, ka Ziemeļatlantijas organizācijas militārie plānotāji atkāpsies no savas agrākās domas par 12 Rietumvācijas divīziju nepieciešamību.

Jordānieši apšauda Apv. Nāciju pamiera pārraudzības komisiju

Jeruzālemē. — Apvienoto Nāciju pamiera pārraudzības komisija ziņo no Palestīnas, ka pēdējo dienu laikā atkal jārēķinās ar saspīlējuma pieaugumu Izraēlas un Jordānas starpā. Spriežot pēc pamiera pārraudzības komisijas informācijas, vainīgie pēdējo dienu starpgadījumos ir jordānieši, kas apšauda Izraēlas pierobežu iedzīvotājus. Sakarā ar robežstarpgadījumiem pamiera pārraudzības komisijas vadītājs ģen. Bernss paredzējis sastapties ar Jordānas armijas stāba priekšnieku ģen. Navaru, lai aicinātu pēdējo pēc iespējas samazināt starpgadījumu skaitu Izraēlas un Jordānas robežapgabalā.

Šī gada 25. jūlijā Apvienoto Nāciju pamiera pārraudzības komisijai nācās sastapties ar kādu jaunu pārsteigumu un, proti, kāda Jordānas ciema iedzīvotāji pēc apšaudīšanās ar Izraēlas karaspēku turpināja savas dusmas izgāzt pret Palestīnas pamiera pārraudzības komisijas ierēdņiem, smagi ievainojot kādu zviedru pulkvedi. Tikai dienu pirms tam kādā mīnas eksplozijā smagi cieta divi kanadiešu virsnieki.

Īslande pieprasīs Sav. Valstu izvākšanos

Reikjavikā. — Jaunā Īslandes koalicijas valdība ziņo, ka tā pēc iespējas ātrākā laikā centīsies panākt Sav. Valstu bruņoto spēku izvākšanu no Keflavikas aviācijas bazes. Īslandei, kā zināms, ir savstarpējas palīdzības līgums ar Sav. Valstīm, bet Īslandes ministru prezidents Jonassons ir piedraudējis, ka Sav. Valstīm ar izvākšanos kavējoties, šis palīdzības līgums tiks anullēts. Lai Īslande varētu piespiest Sav. Valstu bruņotos spēkus izvākties no Keflavikas aviācijas bazes, vispirms tomēr jāpārstrādā 1951. gadā parakstītais Īslandes un Sav. Valstu aizsardzības līgums.

Sakarā ar šo līgumu Sav. Valstu bruņotiem spēkiem bija atļauts apkalpot Keflavikas aviācijas bazi Īslandes territorijā. To Sav. Valstis darīja Ziemeļatlantijas organizācijas uzdevumā.

NASERA ĀRPOLĪTIKA AIZBAIDA AUGLĪBAS DIEVU NO NĪLAS

Agrākā ministru prezidenta un tagadējā prezidenta Nasera valdīšanas laika lielākais un nepatīkamākais trieciens, kādu Ēģipte līdz šim saņēmusi, bez šaubām, ir Sav. Valstu paziņojums, ka Ēģiptes Asvanas aizsprostam būs jāpaliek bez amerikāņu dolaru atbalsta.

Ja prezidents Nasers domāja, ka Sav. Valstis būs gatavas ziedot diezin ko, lai tikai atturētu Padomju Savienības iefiltrēšanos Vidējos Austrumos, viņam nācās smagi vilties. Rēķinoties ar ASV polītisko sacensību, Ēģiptes prezidents dažas lietas tomēr piemirsa, tā, piemēram, ka Ēģiptes pagātne nebūt vairs nav tik tīra un nevainīga Rietumu acīs. Otrkārt, paša Nasera nākotne neliekas tik rožaina, kā viņš to gribētu iedomāties. Treškārt, tās valstis (Sav. Valstis un Anglija) un Pasaules banka, kas gatavojās daļēji finacēt milzu Asvanas aizsprosta celšanu, šaubās, vai Ēģiptei pietiks līdzekļu, ar ko segt savu izdevumu tiesu. Bez tam Naseram neienāca prātā, ka kādu dienu Sav. Valstīm varētu apnikt Padomju Savienības saimnieciskās palīdzības solījumi un ka tās varētu nolemt pārtraukt savu palīdzību, lai pasaulei pierādītu, cik tālu sniedzas Padomju Savienības lielība.

Paskatoties uz Ēģiptes izdarībām tuvākajā pagātnē, nepaceļas vis jautājums par Sav. Valstu palīdzības atsaukšanu Asvanas aizsprosta celšanai, bet gan gribas jautāt: kāda iemesla dēļ Asvanas aizsprosta celšanas palīdzības jautājums palika atklāts veselu septiņus mēnešus, t. i. laikā, kad padomju bloka valstis apbruņoja Ēģipti un darīja visu iespējamo, lai izraisītu jaunu karu Palestīnā?

Nasera sirdsapziņa nav tīra, Ēģipte ir apbruņota ar padomju bloka lietpratējiem, tankiem un lidmašīnām. Kaīro propaganda mēnešiem ilgi ir gājusi Padomju Savienības politikas līnijā. Savā iekšpolitikā un arī ārpolitikā Ēģiptes prezidents mēģināja kļūt neitrāls, lai Rietumi par to dabūtu samaksāt. Ēģipte mēnešim ilgi turpināja to politiku, ko Padomju Savienība sauc par neitrālu, bet, kas īstenībā ir naidīga Rietumiem. Savu nostāju Naseram ir bijusi izdevība pierādīt vairākkārt. Pagājušā gada Bandungas konferencē Ēģiptes ministru prezidents Nasers slavināja padomju politiku. To pašu viņš darīja arī šogad, sastopoties ar Dienvidslavijas prezidentu maršalu Tito un Indijas ministru prezidentu Nēru. Tas, protams, Nasera slavu Rietumu acīs neuzlaboja. Bet Naseram par ļaunu runā arī vēl citas lietas.

Vidējos Austrumos pēdējā laikā pretrietumnieciskās kustības vadītājs, bez šaubām, ir Ēģiptes ministru prezidents Nasers. Pārliecināts par Padomju Savienības neierobežoto atbalstu, Nasers varēja sev šādu luksu „atļauties".

Nasera līgumi ar Jordānu un Saudi Arabiju tika mērķēti pret Rietumiem, bet tie, līdzīgi austrāliešu bumerangam, tagad ir atgriezušies pie sava sviedēja.

Bez tam Rietumiem ir labi zināms, ka Nasers, jaunas arabu imperijas veidotājs, ir nepiedodami uzvedies arī Alžīrijs jautājumā. Ēģipte ir ne tikai morāliski, bet arī materiāli atbalstījusi Alžīrijas nemierniekus cīņā pret franču karaspēku. No Kaīro Alžīrijas nemiernieki ir saņēmuši ieročus, stratēģisku palīdzību un propagandas atbalstu. Šai gadījumā nedrīkst aizmirst, ka Sav. Valstis Ziemeļafrikā nav ieinteresētas tikai sabiedrotās Francijas dēļ, bet kā amerikāņiem sagādā rūpes Marokā izbūvētās aviācijas bazes, kuras arabu naidīgās nostājas dēļ būtu pavisam viegli zaudēt.

Sav. Valstis uztrauc arī vēl kāda cita lieta, kas nebūt nepalielina Rietumu lielvalstu un Ēģiptes draudzību. Un, proti, Ēģiptei turpinot saņemt ieročus no padomju bloka valstīm, Rietumu lielvalstis joprojām ir spiestas rēķināties ar arabu bloka Ēģiptes vadītu varbūtēju agresiju pret Izraēlu. Arabu valstu naidīgā izturēšanās pret Izraēlu noris pilnīgā Ēģiptes prezidenta Nasera atbalstā...

Sav. Valstu ārlietu ministrijas izšķiršanās atsaukt Asvanas aizsprota celšanas palīdzības piedāvājumu Ēģiptes valdībai vēl joprojām saista pasaules lielāko laikrakstu uzmanību. Pirms Ēģiptes valdība uzsāka ieroču tirdzniecību ar Padomju Savienību, Sav. Valstis un Anglija, Pasaules bankai piepalīdzot, bija nolēmušas daļēji financēt milzu Asvanas aizsprosta celšanu, kas ilgtu no 13.-18. gadiem. Savos kolosālos apmēros Asvanas aizsprosts būtu bijis tik milzīgs, ka to uzskatot, Ēģiptes piramidas būtu „aizmirsušās", palikušas vienīgi par archaiologu acu raugu, tūristu acis turpretim būtu piesaistītas kādam jaunam pasaules brīnumam — Asvanas ūdens aizsprostam Nīlas upē. Ēģiptes apūdeņojamā zeme būtu tikusi palielināta par vienu trešo daļu. Dabiskie Nīlas plūdi, Ēģiptes auglības dievu sūtīti, vairs nebūtu vienīgie ražas noteicēji.

Ēģiptei būtu radies kāds mākslīgs ražības dievs, kas, neatkarīgi no gada laikiem, apūdeņotu ēģiptiešu zemnieku laukus un tīrumus un gādātu par ražu arī tad, kad sausums draudētu ar badu un nabadzību. Bet...

Savos politiskajos aprēķinos Ēģiptes nesen ievēlētais prezidents briesmīgi pārrēķinājās. Nasera pārrēķināšanās ir tik milzīga, ka Rietumi cer, ar to pietiks, lai Ēģipte sāktu domāt par jaunu valdību. Vēloties izspēlēt Sav. Valstis pret Padomju Savienību un rezultātā saņemt stipri palielinātu dolaru atbalstu aizsprosta celšanai, Naseram ar šausmām nācās dzirdēt, ka pašreizējos apstākļos Sav. Valstis neatzīst par iespējamu palīdzēt Ēģiptes iecerētā Asvanas aizsprosta celšanai.

Oficiālā Sav. Valstu un Anglijas nostāja ir sekojoša:

Ne viena, nedz arī otra valsts, pēc ievadītas izziņas, nedomā, ka Ēģipte būtu spējīga segt savus Asvanas aizsprosta celšanas izdevumus. Kā zināms, daļu no maksājumiem bija uzņēmušās segt Sav. Valstis, daļu Anglija un daļu aizdevuma bija gatava piešķirt Pasaules banka. Bet tagad stāvoklis ir mainījies. Rietumi pēkšņi nevar saskatīt, kur gan lai Ēģipte ņemtu vajadzīgo kapitālu aizsprosta celšanai. Kādreiz Ēģipte būtu varējusi segt nepieciešamos izdevumus ar savu kokvilnas eksportu. Bet tagad Ēģiptes galvenais eksportprodukts — kokvilna — vārda tiešajā nozīmē atrodas Padomju Savienības rīcībā, jo Ēģiptei jāmaksā par ieročiem, ko tā saņēmusi no padomju bloka valstīm, tāpat arī par kara materiāliem. Rietumu saimnieciskie lietpratēji netic, ka šādos apstākļos Ēģipte ir financiāli spējīga segt savu aizsprosta celšanas daļu. Līdz ar to Rietumu lielvalstis negrib riskēt ar savu kapitālu.

LIELĀKĀ BOKSA SACĪKSTE KANADĀ

Kanadietis Dž. Parkers zaudē Arčijam Mūram

25. jūlijā Toronto notika pasaules mēroga smagā svara boksa meistarības izcīņa, kurā 20.000 skatītāju acu priekšā pēc varonīgas un izmisīgas cīņas jaunajam Kanadas meistaram Parkeram nācās kapitulēt rūdītā cīnītāja Mūra pārspēka priekšā. Tiesnesis pārtrauca cīņu 9. rondā, kad Parkers, smagi asiņojošās acs dēļ, nebija vairs spējīgs cīņu turpināt. Uzvarētājs Mūrs pēc cīņas saņēma $51.000, Parkers — „tikai" 33.000 dol., bet cīņu organizēšanas izdevumi izmaksājuši ap 50.000 dolaru.

PĒC KĀRTĪGAS PELDES LABI GARŠO PUSDIENAS

Skats Sidrabenes nometnes ērtajā „ēdamzālē" — J. Kreija uzņ.

Dainas koris dziedās Stratfordā

Dainas koris diriģentes Erikas Freimanes vadībā 29. jūlijā, plkst. 3.30 dziedās Stratfordā, Šekspīra drāmas un mūzikas festivālā ietvaros, atskaņojot kā tautas dziesmas, tā latviešu komponistu skaņdarbus. Ar solo dziesmām uzstāsies arī Alma Skudra—Kārkliņa. Uzņēmumā divas daiļās koristes — Ariana Gīze un Ilga Blūmfelde

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

PAR JAUNATNI

P. DREIMANIS

Prese, organizācijas un atsevišķas personas veltī lielu uzmanību jaunatnei — interesējas par tās sasniegumiem, atzīmē latvisko stāju, raksturo tās izdevumus. Tas apsveicami, jo jaunatne ir tautas nākotne — viņa nodrošina tās eksistenci, kalnā kāpšanu kultūras laukā, politiskās neatkarības atgūšanas un pastāvēšanas iespēju. Visam tam bija sava nozīme jau dzimtenē, lai gan brīvvalsts laikā latviskā vide un izglītības politika nodrošināja jaunatnes attīstību tautiskā garā. Tagad dzimtenē boļševiku pārkrievināšanas politika cenšas izraut jaunatni no latviskās gultnes un ar to apdraud tautas nākotni. Bet latviešu negātīvā nostāja pret okupantiem ir drošs pamats paļāvībai, ka jaunatne tur nepadodas šai politikai, tāpat kā tā nepadevās cariskās Krievijas centieniem ievilkt latviešus krievu tautā. Rusifikācijas politika tad sasniedza pretējo — latviešu atdalīšanos no Krievijas un Latvijas demokratiskās republikas nodibināšanu.

Citāds stāvoklis ir trimdā, kur augstais dzīves standarts un brīvība diezgan viegli aizrauj pat daudzus vecās paaudzes pārstāvjus un pamudina viņus veicināt jaunās paaudzes iekļaušanos kādā svešā tautā. Citi trimdinieki atkal ir tā aizrāvušies ar materiālo labumu iegūšanu, ka viņiem neatliek laika parūpēties par jaunās paaudzes audzināšanu latviskā garā. Tā iet savus ceļus, nonāk pilnīgi vietējās publiskās skolas ietekmē un sāk atsvešināties ne tikai no latvju tautas, bet pat no saviem vecākiem.

Bet tas vērojams galvenokārt pie bērniem. Pusaudži kādu laiku ir nenosvērti, nav izšķīrušies par savu nostāju — vide, skola un reizēm arī nākotnes izredzes velk viņus uz iekļaušanos svešajā tautā, bet iedzimtie dotumi, vecāku centieni un ziņas par latvju kultūru un tautai nodarīto pārestību diktē viņiem pretējo — latviešu centienu atbalstīšanu un līdz ar to uzticību savai tautai. Šī pēdējā nostāja pubertātes beigās sāk nostiprināties pie daudziem jauniešiem. Tad viņi sāk aktīvi piedalīties latvju tautas kultūras saglabāšanā un celšanā, kā arī cīņā par politiskās neatkarības atgūšanu.

Vecākās paaudzes pienākums ir stiprināt jauniešus šai nostājā. Šinī nolūkā nav jāuzspiež jaunatnei vecās paaudzes pasaules uzskats un dzīves ideāls, bet gan jāiepazīstina viņa ar tautas attīstību visās kultūras nozarēs, brīvvalsts sasniegumiem, politiskiem veikumiem un kļūdām, kā arī nākotnes izredzēm zemē, kas bija un var būt pasargāta no tām saimnieciskām svārstībām un financiālām krizēm, kas vērojamas lielajās rūpniecības valstīs. Protams, nav jāstrīdas par dzīves ideāliem, kas jaunajai paaudzei nevar būt tādi, kādi ir vecajai. Jaunajos dzīves apstākļos jaunatnei ir arī sava mentālitāte, laika kavēkļi, izpriecas un citas īpatnības, kas nav apkarojamas, bet tikai ieturamas morāles un lietderības robežās. Arī tas viņai nav uzspiežams, bet tikai taktiski norādāms uz varbūtējām sekām, allaž paturot prātā jaunatnes ideālismu un piedzīvojumu trūkumu.

Ideālisms necieš nepatiesības paušanu. Tā var atturēt jauniešus no kāda kopīga pasākuma. Piedzīvojumu trūkuma dēļ jaunieši resp. to vadītāji var uzņemties pienākumus, kurus nespēj reālizēt. Ja tas vēl atkārtojas, tad arī iespējama atturība no kopdarbības. Jaunatnes psīchiskā nostāja nav arī labvēlīga drūmiem tēlojumiem; piem., kara laika piedzīvojumiem, kas mūsu dienu jauniešiem gan pazīstami, bet tāpēc nav bieži attēlojami un vēl pārspīlētā veidā, kā tas vērojams dažu dzejnieku darbos.

Jaunatnes stiprā puse nav loģiskā spriešana un iedziļināšanās apcerējumos ar smagu valodu un daudziem terminiem. Tādi zinātniski darbi var atbaidīt jauniešus no nopietnāku apcerējumu lasīšanas, izņemot, protams, tos, kam ir īpaša interese par kādu jautājumu. Tāpēc jauniešiem jālasa zinātniski apcerējumi, sākot ar visvieglāk saprotamiem un pakāpeniski ķeroties pie grūtākiem. Vispāri jaunatnes pārdzīvojumu īpatnības jāpētī, pat atsevišķa jaunieša pārdzīvojumi jāpazīst, lai varētu lietderīgi sekmēt viņa attīstību, darba izvēli un nostāju sabiedrībā.

Kāda kultūras centra jaunieši var vislabāk cits citam izpalīdzēt, jo viņi aug un mācās vienādos apstākļos un viņiem ir līdzīga mentālitāte. Bet viņi nedrīkst to darīt bez pietiekamas informēšanās un lietas noskaidrošanas, lai ar saviem aizrādījumiem neizdarītu citiem lāča pakalpojumu. Kā vispāri sabiedrībā, tā arī jauniešu vidū ir personas, kurām piemīt godkāre un tieksme valdīt par citiem. Šīs personas reizēm ir ļoti spējīgas un ar labām sekmēm veic savus uzdevumus. Bet, kā parasts, ir arī mazāk spējīgas, kas tomēr cenšas apmierināt savas tieksmes. Piedzīvojumu trūkuma dēļ jauniešiem grūti orientēties un pārliecināties, kas ir viņu īstais draugs un kam ir tikai savas intereses. Vispāri izteiciens „mūžam dzīvo, mūžam mācies" vispirms būtu jāatceras jaunatnei un nopietni jāpārbauda ikviens ierosinājums gan ar literātūras, gan vecākās paaudzes, gan loģiskās spriešanas palīdzību.

Svešajā vidē vecākā paaudze nedrīkst neinteresēties par jaunās paaudzes attīstību un nostāju. Viņai tā jāvēro un jānovērtē, neatturoties arī no nepatīkamiem aizrādījumiem, kas mūsu dienās reti vērojams.

KOKS AR DZIĻĀM SAKNĒM UN KUPLU LAPOTNI

Atvadu sveiciens prof. Dr. Andrejam Teikmanim

25. jūnijā Zviedrijas krastā, kur dažkārt jūtami Latvijas mežu vēji, aizsaules ceļos aicināts Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas mežsaimniecības fakultātes profesors Dr. Andrejs Teikmanis.

Dzimis 1877. gadā 22. septembrī Ādažu pag., 1902. g. beidza Pēterburgas Mežu institūtu, pēc tam strādāja par virsmežzini Krievijā. 1921. g. atgriežas Latvijā un tūdaļ stājās Latvijas mežu departamentā. 1925.-31. g. Mežkopju savienības priekšsēdis un noorganizēja Meža dienas. 1925.-39. g. Lielauces mācības virsmežniecības vadītājs. Kopš 1922. gada LU docents un mežu izmantošanas katedras vadītājs. 1939. — 40. un 1941. — 44. g. Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas prorektors. Kopš 1944. gada dzīvojis Zviedrijā, kur strādāja pie mežsaimniecības Augstskolas Stokholmā. Kā Latvijas delegāts piedalījies vairākos starptautiskos mežsaimn. kongresos. Publicējis pa 25 zinātniskiem darbiem latviešu un citās valodās, kā arī rediģējis Latviešu konversācijas vārdnīcas mežsaimniecības nodaļu.

Nav viegli aptveramas smagais zaudējums viņa mežkopju saimei, bet jo vairāk Latvijai, kurai profesors veltīja savu mūža labāko daļu. Viņš piederēja pie tās mežkopju saimes, kas [illegible] ārpus Latvijas. Tam bija ārkārtīgi svarīga nozīme, jo tūdaļ pēc Latvijas brīvvalsts nodibināšanās šie mācītie mežkopji bija zeltā neatsverami Latvijas universitātei, kur sāka gatavot pirmos akadēmiskos mežkopjus, kā arī noorganizējamai Latvijas mežsaimniecībai. Neviena no LU mācību spēkiem nebija tik īpaši pieradusi atbildīgos pie saviem studentiem, kā prof. Teikmanis: viņš tos vienmēr sauca par saviem dēliem. Bet tas nebūt nenozīmēja, ka šīs attiecības tiktu izmantotas — profesors, atzīdams [illegible] ar topošo mežkopju paaudzi, bija ļoti objektīvs, tolerants, vienlīdz un stingri prasīgs pārbaudījumos. Vasaras mēnešos Lielauces mācības mežniecībā, kur mēs, topošie mežkopji, vingrinājāmies mežsaimniecības praktiskajā darbā, visvairāk bija izjūtama prof. Teikmaņa organizātoriskā māka, pašaizliedzība un tēvišķas rūpes. Ja mežkopības studentu — praktikantu ieraksti vēsturē [illegible] Lielauces mežos, tad tur skaidri bija nomanāma prof. Andrejam Teikmanim [illegible] un pauda uz [illegible] meži bija viņš vē[illegible] arī jauno [illegible]. Ja viņa [illegible], pilsē-tām, skolām un citām sabiedriskām celtnēm sāka aizvien vairāk zaļot Latvijas koki, kā spēka un skaistuma liecinieki, un šī akcija gadskārtēji iekļāvās tā sauktajās „mežu dienās," tad tur pirmie nopelni un rosinošais gars pieder prof. Andrejam Teikmanim.

Atvadoties no prof. Andreja Teikmaņa — jauno latviešu akadēmisko mežkopju skolotāja un audzinātāja, krietnā Latvijas dēla un ticētāja, kura darbs nedalāmi saistīts ar Latvijas brīvvalsts likteņiem — Latvijas mežkopju saime dziļā mīlestībā un goddevībā sargās un kops piemiņu par viņa spējām, rosmi un uzupurēšanos Latvijas zaļajai varenībai un tās neatkarības posma akadēmiskajiem mežkopjiem!

Aleksandrs Vilks

Pēteri Danielu un Fridu Būde 21. jūlijā salaulāja māc. Grīnvalds Toronto. Foto A. Jānītis.

DAUGAVAS VANAGI

Jaunā un vecā paaudze kopējos svētkos un pārrunās

DV DIENAS ČIKĀGĀ

Par šo lielo notikumu, kurš nozīmības ziņā stāv tuvu Dziesmu svētkiem un kura priekšdarbi jau uzsākti pirms vairākiem mēnešiem, Rīcības komitejas priekšsēdis Augusts Vanags izsakās:

„Daugavas Vanagu organizācijas pamatsastāvā ir galvenokārt karavīri. Saauguši dažādos cīņu laukos, pārdzīvojuši neiedomājamas grūtības gan frontē, gan gūstā, tie kopā ar latviešu trimdiniekiem ir uzcēluši pieminekli kritušajiem cīņas biedriem — Daugavas Vanagu organizāciju visās pasaules malās, kur vien šodien mīt no dzimtenes izdzīts latvietis. Lai uzturētu šo vienību, cīņas garu un ticību ejot jau otrā trimdas gadu desmitā, ir nepieciešams cīņas lauku derību atjaunot un no jauna apliecināt. To nevar izdarīt rakstot un individuāli, ir jāsatiekas un jārada kāds notikums, kas mūs paceļ pāri pelēkai ikdienai un tās rūpestiem. Tāpēc radās doma par šādu Daugavas Vanagu salidojumu, kas savas programmas ietvaros sauktos par Daugavas Vanagu dienām."

Jautāts, kāpēc taisni šinīs dienās notiek arī Amerikas latviešu jaunatnes apvienības kongress, A. Vanags tālāk paskaidro:

„Karavīrs un jaunatne ir ikkatras tautas neatņemama sastāvdaļa. Arī latviešu tautas vēsture nav iedomājama bez latvju cīnītāja, kam varonības pilna līdzgaitniece ir bijusi jaunatne. Ja šoreiz abas organizācijas nolēmušas dienu sarīkojumus saliedēt, tad tas notiek, lai divas paaudzes, satiekoties vienkopus vienā vietā un laikā, iemācītos respektēt viena otru. Tam ir ārkārtīgi liela nacionāla nozīme. Svētkos satiksies karavīri, invalidi, kritušo piederīgie, jaunatne, un latviešu ļaudis no tuvākas un tālākas apkārtnes. Gandarīts, būs karavīrs, zinot, ka mērķtiecīgā jaunatne nav zudusi savai tautai. Jaunatne redzēs, ka vidējā paaudze nav nolikusi ieročus un ir gatava iet plecu pie pleca ar to, ja tēvzeme sauktu.

Dienu programma sakārtota tā, lai dotu iespēju izpausties visdažādākām aktīvitātēm, pie kam tās viena otru netraucētu. 1. septembrī paredzēta kopēja dienu atklāšana, pēc tam atklās jauno mākslinieku gleznu izstādi. Sekos Amerikas latviešu jaunatnes kongress un DV salidojums. Vakarā teātra izrāde un draudzības vakars.

2. septembrī turpināsies jaunatnes kongress. Notiks lielais svētku koncerts, pēc tā — saviesīgais vakars. Koncerta pamatvienība ir DV vīru kori un jauni, spēcīgi solisti. Teātra uzvedumu sagatavo DV Milvoku nodaļa, kura uzvedīs Ed. Vulfa Svētki Skangalē. Izcils notikumus būs apvienoto vīru koru koncerts, kurā piedalīsies DV apvienības Ņujorkā vīru koris, DV apvienības Milvokos koris un vīru koris Daugavieši no Čikāgas, kopā ap 1200 dziedoņu. Sevišķi jāatzīmē Ņujorkas vīru koŗa ierašanās un DV Ņujorkas apvienības atbalsts ceļa izdevumu daļējai segšanai. Kopkoru virsdiriģents būs — komponists Br. Skulte. Koncertā būs divi pirmatskaņojumi, un to noslēgs kantāte Tēvijai. Solo partiju kantātē dziedās tenors Voldemārs Salna, kantātes ērģeļu pavadījumu izpildīs Maija Jēkabsone. Kā solisti koncertā piedalīsies tenors P. Lielzuika, soprāns V. Melliņa un mecosoprāns Sk. Līduma.

Ļaužu būs daudz — no tuvākas un arī tālākas apkārtnes, ieskaitot Kanadu, tāpēc rīcības komiteja dara visu, lai vietu pietiktu visiem ciemiņiem. Koncerta zāles kapacitāte Lane technikuma auditorijā ir 2000 vietu, tāpat svētku noslēguma ballē trijās zālēs var uzņemt ap 1500 cilvēku. Jau tagad koncertam ienāk daudz biļešu pieprasījumu."

K. Ķ.

DV LONGVJŪ APVIENĪBAI 5 GADI

12. augustā Daugavas Vanagu apvienība Longvjū — vienīgā ziemeļrietumu piekrastē, noslēdz 5 g. darba posmu.

Šai laikā karā cietušo latviešu aprūpei Longvjū tautieši ziedojuši $2.520.

No apvienības līdzekļiem resp. biedru naudām pabalstos izsniegti $166.20, kultūrāli aprūpei $291.11.

Tas viss paveikts pateicoties skaitliski mazās Longvjū latviešu trimdas saimes un organizāciju vienotam atbalstam.

Apvienībā ar sekmēm darbojas arī grāmatu galds un daiļamatniecības stends.

DV apvienībai, kā sarīkojumos, tā sabiedrībā ar pārējām organizācijām mērķis vienmēr ir bijis strādāt Tēvzemei un Brīvībai.

C.

TAUTU SASTAPŠANĀS DRAUDZĪBAS IELEJĀ

SŪTNIS KĀRLIS ZARIŅŠ VELSAS FESTIVĀLĀ

Mazajā Velsas ciemā Langolenā dūmakainu kalnu un varenu ozolu paēnā pagājušās 7 dienas bija lieli svētki. 14. g. simtenī celto tiltu pāri straujai Dī upei mīdīja desmittūkstoši viesu zaļajā kalnu ielejā un visas Eiropas valodas skanēja. Tai pāri slienas majestātiskā kalna galotne ar pilsdrupām, kam latvisks vārds — Daina. Noskaņojums Langolenā šai nedēļā bija vēl svinīgāks nekā iepriekšējos gados, jo starptautiskais festivāls šai vietā varēja atzīmēt 10. gadu.

Latviešiem Langolenas vārds jau labi pazīstams, un kaut arī šoreiz latviešu vienības sacensībās nepiedalījās, domās daudzi aizstaigāja uz Langolenu, un daži bija tur klāt arī īstenībā.

Trešdien, 11. jūlijā, Langolenā ieradās sūtnis Kārlis Zariņš un kopā ar meitu Mariannu vēroja festivāla norisi šajā un sekojošā dienā.

Mūsu sūtnis ir viceprezidents festivāla rīcības komitejā, kuras goda prezidenta pienākmus pilda ministru prez. sērs Antonijs Īdens. Rīcības komitejas priekšsēdis J. Riss Roberts trešdien bija rīkojis pieņemšanu citu tautu viesiem un vienību pārstāvjiem, kas tai dienā piedalījās sacensībās. Klāt bija 15 tautu pārstāvji, kurus apsveicot, J. Riss-Roberts parādīja Latvijai sevišķu cieņu, apsveicot mūsu sūtni kā pirmo.

Pēc tam runāja sūtnis K. Zariņš, izsakot savu un visu latviešu prieku par šo lielisko pasākumu, kurā jau desmit gadus velši pulcina citas tautas uz dziesmu, mūzikas un tautas deju svētkiem. Langolena ir kļuvusi par vietu, kur daudzas tautas var garīgi sastapties un tuvināties. Desmittūkstoši ļaužu, kas katru dienu festivāla nedēļā pulcējās, iegūst sev jaunus draugus un aizved līdzi skaistas atmiņas. Dziesma ir tā valoda, kas tautas visātrāk tuvina. Latviešu vienības gan šoreiz festivālā nepiedalās, teica sūtnis, bet nešaubos, ka nākamā reizē arī latvieši būs sacensību dalībnieki. Taču arī šogad latvieši ar savām domām un labākajiem novēlējumiem ir klāt lielajā velšu tautas sarīkojumā, un netrūkst latviešu arī klausītāju vidū. Sūtnis visu latviešu vārdā nodeva sveicienus un vēlējumus, lai lielās rīkotāju pūles vainagotu visspožākie panākumi.

Sūtnis Kārlis Zariņš Velsas festivālā ar velšu sabiedrisko darbinieci J. Ruggles Gates, kas vēl arvien labi atceras Reitera koŗa apmeklējumu Velsā Latvijas brīvības gados.

Pēc sūtņa runāja citu tautu pārstāvji. Festivāla apmeklējumā sūtnis un Marianna Zariņa sastapa Līdsas tautas deju kopas Kamoliņš vadītāju J. Šmitu ar kundzi. Iepriekšējos gados Kamoliņš bija piedalījies sacensoņu pulkā. Šai reizē kopas vadītājs bija braucis vērot tautas deju sacensības, lai gūtu ierosinājumus savas kopas darbam.

Par saviem iespaidiem sūtnis K. Zariņš izsakās:

Sūtņa meita Marianna Zariņa ar Līdsas deju kopaš Kamoliņš vadītāju J. Šmitu un viņa kundzi

„Neesmu pirmoreiz Langolenā, un iespaidi, šai vietā ierodoties, liek atcerēties mūsu dziesmu svētkus. Uz Langolenu braucot, var vērot, kā ļaudis plūst pa visiem ceļiem, lai apmeklētu lielo starptautisko sarīkojumu. Visā sarīkojumā valda vienkāršība un sirsnība. Nav saspīlēta oficiāla noskaņojuma. Ļaudis ir vienkārši ģērbušies, un visu starpā ātri nodibinās tuvība.

Langolenā daudzi apbrīnoja Kamoliņa vadītāja un viņa kundzes skaistos tautas tērpus un vēlējās kopā ar viņiem fotografēties. Festivāla vadība mums izrādīja ļoti lielu uzmanību, un no labajām vietām bija patiess baudījums, vērot tautas dziesmu un deju sacensības, kā arī modernā baleta priekšnesumus, kas aizņēma trešdienas vakarus," raksturo savus iespaidus sūtnis.

Atgriezies no festivāla apmeklējuma Londonā, sūtnis Rīcības komitejas priekšsēdim nosūtīja prof. A. Spekkes, J. Andrupa un V. Kalves Latvian Literature un citus materiālus.

Velši starptautisko mūzikas un deju festivālu sauc savas valodas vārdā par eistedfodu. Tradicija rīkot eistedfodus, kuros sacenšas velšu bardi un priesteri dziesmu sacerēšanā un dziedāšanā, mantota no ļoti tālas senatnes, un šai tradicijai velši palikuši uzticīgi ar neilgiem starplaikiem jau turpat tūkstoš gadus.

Pēc Otrā pasaules kara radās nodoms blakus nacionālajiem eistedfodiem, kur sacenšas tikai velši un kas katru gadu notiek citā Velsas vietā, rīkot arī starptautiskus eistedfodus, aicinot dziesmu un deju sacensībām dalībniekus no visas pasaules. Tā šogad šis pasākums var atzīmēt ļoti sekmīgus desmit gadus, un velšu tautas gara svētkos arī latviešiem ir dota izdevība pacelt savu sarkanbalto karogu.

Dzejnieks Vērdsvorts Dī upes zaļo krastmalu nosauca par Draudzības ieleju, un šī ir tiešām viena no retām vietām pasaulē, kur tautas pulcējas īstā sirsnībā izmainīt savas gara vērtības.

KANADĀ

TORONTO

JĀIESŪTA DARBI 2. DZIESMU SVĒTKU KOMPOZICIJU KONKURSAM

II Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komiteja atgādina latviešu skaņražiem laikus iesūtīt savus darbus latviešu koŗa un solo dziesmu konkursam.

Kā jau presē ziņots, darbi iesūtāmi ar pasta zīmogu ne vēlāk par 1956. gada 15. septembrī rīcības komitejas sekretāram A. Jankovskim, 11 Hogarth Ave., Toronto, Ont.

Konkursā paredzētas 5 godalgas: 2 jauktā koŗa dziesmām $100 un $50 apmērā, 2 solo dziesmām tādā pašā sadalījumā, un 1 DVK godalga $75 vīru koŗa dziesmai.

Žūrijas komisijas uzdevumus uzņēmušies komponisti un diriģenti Teodors Reiters Zviedrijā un Jānis Cīrulis un Tālivaldis Ķeniņš Kanadā.

Līdz šim konkursam iesūtīti divi darbi, abi no ASV.

● Mednieku un makšķernieku kluba valde sasauc 9. augustā, plkst. 19 DV namā, 123 Huron St., pilnu biedru sapulci ar šādu darba kārtību: 1) Sapulces vad. vēlēšanas, 2) Jaunu biedru uzņemšana. 3) Saistību nekārtotāju biedru izslēgšana. 4) Iepr. pilnsapulces protokola nolasīšana. 5) Biedru kollektīvās apdrošināšanas jautājums. 6) Nekustamu īpašumu iegāde. 7) Dažādi jautājumi.

Tā kā daudzu jautājumu izlemšanai nepieciešama 50 proc. biedru klātiene, tad kluba biedri lūgti ierasties pilnā skaitā.

● Mednieku un makšķernieku kluba valde atradusi divus piemērotus zemes gabalus nekustama īpašuma iegādei. Pirmais zemes gabals ir 10 akru liela lauku saimniecības daļa, 14 jūdzes no Toronto pa Berija autoceļu. Īpašums noderīgs šaušanai un citām sporta nodarbībām. Kopējā apskate 4. augustā, tuvāka informācija pie V. Freiberga, tel. — RO 7-5919.

Otrs zemes gabals ir 58 akru liels, Maskokas rajonā, 120 jūdzes no Toronto pa Berija autoceļu. Zemes gabala ezera robeža ir 1300 pēdas, upes robeža 200 pēdas. Īpašums piemērots vasaras mājiņu celšanai, makšķerēšanai un ūdens sportam. Kopējā apskate 5. augustā, sapulcēšanās pl. 5 no rīta, 373 Indian Gr. Tuvāka informācija pie L. Ozoliņa, tel. RO 9-8673.

● Māla baložu šaušana uzsākta Kinstlera lauku saimniecībā. Šaušanu vada kluba sporta lietu kārtotājs V. Freibergs. Turpat uz vietas par pazeminātu maksu dabūjama municija un baloži.

● Mācītājs A. Briedis sv. Barnaba baznīcā salaulāja Kārli Rēvaldu ar Rūtu Karnīti, un kristīja dvīņu brāļus Alanu Erivīnu Dreimani un Erlandu Leonu Dreimani, Artūra un Veltas dēlus.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

1. sept. DV dienu ievadījumā Čikāgas teātra viesizrāde ar Annijas Simsones piedalīšanos Ibsena Spoki Kresta teātrī. Balle Kolumbus zālē.
22. septembrī J. Niedras un P. Lielzuikas koncerts sv. Andreja baznīcā.
6. oktobrī Amerikas latviešu teātra Ceļojošā ansambļa viesizrāde.
3. novembrī Latviešu saimniecisko darbinieku apv. gada svētki.
3. novembrī ALT Ņujorkas ansambļa viesizrāde.

Mūsu pārstāvji Zviedrijā
pieņem laikraksta abonēšanas maksu un sludinājumus:
DV Stokholmas nodaļa,
Box 220, Stockholm 1
A. Kroders,
Karlsviksgatan 1, 1,
Stockholm K.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave. tel. LE 4-1681.
Dr. P. BĀRDIŅS, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203.
Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.
Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St. tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.
Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.
Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5196.
Dr. L. UPENIEKS, 16 Penhale Dr., tel. CH 4-2081.
GALDIŅA APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9543.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 10

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTĀJU VĒSTULES

GRAMATIKA UN VĀRDNĪCA

Latvijas Amerikā redakcijai:

Atbilde uz Hermaņa Kreicera rakstu LA š. g. 14. jūlija n-rā.

Vispirms jānoraida tas, ka Kreicers pats sevi dēvē par laju valodniecības jautājumos, jo viņš vairāk nekā 40 gadu ir mācījis latviešu skolās latviešu valodu. Galvenais iemesls tomēr, kādēļ man gribas protestēt, ir tas, ka dažas vietas Kreicera rakstā ir aplūkojamas kā zinātniski postulāti. Piem., rakstot par speciālistiem un nespeciālistiem, Kreicers saskata berzi starp tiem, ja šo abu starpā trūkst saskaņotas sadarbības, bet vēro progresu, evolūciju, auglīgu pētīšanas, domu un vārda brīvību, ja speciālisti un nespeciālisti darbojas veselīgā līdzsvarā. Tas pats zīmējoties arī uz valodniecības jautājumiem. Demokratiskais princips tātad ir tas, ko Kreicers iekomponē sava raksta centrā. Autoritārais princips pēc viņa domām rada tiranniju un despotismu, bet kur noteicēji ir tikai nespeciālisti, tur iestājas pūļa patvaļa, diletantisms, chaoss. Šādu Kreicera postulātu valodniecības jautājumos var atzīt vai neatzīt, tam tomēr sava vērtība paliek.

Ir izteikti arī uzskati, ka trimdas skolām vajadzētu galvenokārt mācīt latviešu leksiku, bet gramatiku tikai minimālos apmēros. Leksika ir ņemta no tautas mutes, gramatikas likumus izstrādājuši un formulējuši valodnieki — speciālisti. Tā, piem., latviešu valodas gramatiku izstrādājot, ir ņemtas palīgā arī leišu un senprūšu valodas, tāpat sanskrita valoda. Iz nāk tā, ka nespeciālists speciālistam gramatikas jautājumos nekādus padomus nevar dot. Lai arī cik neierasta un sveša dažam izliktos kāda vārda forma — jāpaļaujas uz autoritāti. Speciālists arī pierādīs, ja viņam jautās, kādēļ, piem., vidējās kārtas daudzskaitlī jāraksta un jāizrunā verba forma pavēles izteiksmē — ieties, ne — āties. Kreicers arī saka, ka valodniekiem ir neapšaubāma tiesība to prasīt. Tātad viņš atzīst arī autoritāro principu.

Ko līdzīgu valodas institūtam trimdā, kā arī trimdas skolām piemērotu gramatikas izstrādāšanu, ko Kreicers vēlētos, baltu filologi pārrunāja jau pirms 4 gadiem, kad nodibināja Čikāgas baltu filologu kopū, kas bija domāta kā sākums visu trimdā esošo baltistu apvienošanai. Čikāgas dziesmu svētkos arī nolēma organizēt globāļu baltistu apvienību. Cik atceros, par priekšnieci tika nominēta Zinaīda Lazda.

Bija divas baltistu sanāksmes. Piedalījās arī prof. L. Bērziņš un vēl citi baltisti, kas bija atbraukuši uz dziesmu svētkiem. Tika izraudzīta vēlēšanu komisija. Šīs komisijas locekļi apsolījās sameklēt kollēgu adreses, sarakstīties, ievākt balsis par uzstādītajiem kandidātiem. Apvienībai bija paredzēts ļoti svarīgs uzdevums — rūpēties par pareizas latviešu valodas saglabāšanu trimdā, galvenokārt piešķirot vērību svētdienas resp. sestdienas skolām un jaunatnes pulciņiem; sastādot piemērotas lasāmās grāmatas, arī piemērotu, saīsinātu, gramatiku. Bet bez visa tā tika runāts arī par Mīlenbacha — Endzelīna vārdnīcas izdošanu, ko jau bija uzņēmusies Čikāgas baltu filologu kopa. Un ja šodien nav ne valodas institūta, ne lasāmgrāmatas, ne gramatikas, ne konkrētas programmas, kā Kreicers vēlētos, tad to traucējuši vārdnīcas izdošana. Jau prof. L. Bērziņš sanāksmē teica, ka vārdnīcu vajadzētu izdot privāti. Ja nu vārdnīca līdz šim ir nosegusi visu pārējo, tad nu būtu pēdējais laiks sasaukt baltu filologu konferenci, kur būtu izdebatējami dažādi jautājumi.

Ja nu Čikāgā, turpat, kur H. Kreicers ir latviešu skolas priekšnieks, darbojas baltu filologu kopa, vienīgā baltistu organizācija trimdā, vai tad neizklausās dīvaini, ka viņam jāpublicē presē aicinājums valodniekiem izstrādāt konkrētu programmu gramatikā? To pašu varētu teikt arī par valodas institūtu. Čikāgas baltu filologu kopa taču katru nedēļu var izrīkot vismaz pa vienai lekcijai. H. Kreicers pats gan bieži lasa lekcijas jauniešiem.

Baltu filologs

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. BE 8-7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 10

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTĀJU VĒSTULES

GRAMATIKA UN VĀRDNĪCA

Latvijas Amerikā redakcijai:

Atbilde uz Hermaņa Kreicera rakstu LA š. g. 14. jūlijā n-rā.

Vispirms jānoraida tas, ka Kreicers pats sevi dēvē par laju valodniecības jautājumos, jo viņš vairāk nekā 40 gadu ir mācījis latviešu skolās latviešu valodu. Galvenais iemesls tomēr, kādēļ man gribas protestēt, ir tas, ka dažas vietas Kreicera rakstā ir aplūkojamas kā zinātniski postulāti. Piem., rakstot par speciālistiem un nespeciālistiem, Kreicers saskata berzi starp tiem, ja šo abu starpā trūkst saskaņotas sadarbības, bet vēro progresu, evolūciju, auglīgu pētīšanas, domu un vārda brīvību, ja speciālisti un nespeciālisti darbojas veselīgā līdzsvarā. Tas pats zīmējoties arī uz valodniecības jautājumiem. Demokrātiskais princips tātad ir tas, ko Kreicers iekomponē sava raksta centrā. Autoritārais princips pēc viņa domām rada tiranniju un despotismu, bet kur noteicēji ir tikai nespeciālisti, tur iestājas pūļa patvaļa, diletantisms, chaoss. Šādu Kreicera postulātu valodniecības jautājumos var atzīt vai neatzīt, tam tomēr sava vērtība paliek.

Ir izteikti arī uzskati, ka trimdas skolām vajadzētu galvenokārt mācīt latviešu leksiku, bet gramatiku tikai minimālos apmēros. Leksika ir ņemta no tautas mutes, gramatikas likumus izstrādājuši un formulējuši valodnieki — speciālisti. Tā, piem., latviešu valodas gramatiku izstrādājot, ir ņemtas palīgā arī leišu un senprūšu valodas, tāpat sanskrita valoda. Iz nāk tā, ka nespeciālists speciālistam gramatikas jautājumos nekādus padomus nevar dot. Lai arī cik neierasta un sveša dažam izliktos kāda vārda forma — jāpaļaujas uz autoritāti. Speciālists arī pierādīs, ja viņam jautās, kādēļ, piem., vidējās kārtas daudzskaitlī jāraksta un jāizrunā verba forma pavēles izteiksmē — ieties, ne — āties. Kreicers arī saka, ka valodniekiem ir neapšaubāma tiesība to prasīt. Tātad viņš atzīst arī autoritāro principu.

Ko līdzīgu valodas institūtam trimdā, kā arī trimdas skolām piemērotu gramatikas izstrādāšanu, ko Kreicers vēlētos, baltu filologi pārrunāja jau pirms 4 gadiem, kad nodibināja Čikāgas baltu filologu kopu, kas bija domāta kā sākums visu trimdā esošo baltistu apvienošanai. Čikāgas dziesmu svētkos arī nolēma organizēt globālu baltistu apvienību. Cik atceros, par priekšnieci tika nominēta Zinaīda Lazda.

Bija divas baltistu sanāksmes. Piedalījās arī prof. L. Bērziņš un vēl citi baltisti, kas bija atbraukuši uz dziesmu svētkiem. Tika izraudzīta vēlēšanu komisija. Šīs komisijas locekļi apsolījās sameklēt kolēģu adreses, sarakstīties, ievākt balsis par uzstādītajiem kandidātiem. Apvienībai bija paredzēts ļoti svarīgs uzdevums — rūpēties par pareizas latviešu valodas saglabāšanu trimdā, galvenokārt piešķirot vērību svētdienas resp. sestdienas skolām un jaunatnes pulciņiem; sastādot piemērotas lasāmās grāmatas, arī piemērotu, saīsinātu gramatiku. Bet bez visa tā tika runāts arī par Mīlenbacha — Endzelīna vārdnīcas izdošanu, ko jau bija uzņēmusies Čikāgas baltu filologu kopa. Un ja šodien nav ne valodas institūta, ne lasāmgrāmatas, ne gramatikas, ne konkrētas programmas, kā Kreicers vēlētos, tad to traucējuši vārdnīcas izdošana. Jau prof. L. Bērziņš sanāksmē teica, ka vārdnīcu vajadzētu izdot privāti. Ja nu vārdnīca līdz šim ir nosegusi visu pārējo, tad nu būtu pēdējais laiks sasaukt baltu filologu konferenci, kur būtu izdebatējami dažādi jautājumi.

Ja nu Čikāgā, turpat, kur H. Kreicers ir latviešu skolas priekšnieks, darbojas baltu filologu kopa, vienīgā baltistu organizācija trimdā, vai tad neizklausās dīvaini, ka viņam jāpublicē presē aicinājums valodniekiem izstrādāt konkrētu programmu gramatikā? To pašu varētu teikt arī par valodas institūtu. Čikāgas baltu filologu kopa taču katru nedēļu var izrīkot vismaz pa vienai lekcijai. H. Kreicers pats gan bieži lasa lekcijas jauniešiem.

Baltu filologs

...sūtītos manusk...tus saīsināt. ...uzglabās, bet uz ...lēšanos sūtīs ...

...em parakstītājos rak... ...izteiktās ... viedokli.

LIELĀ KĀRDINĀŠANA

„Rietumu valdības, bet jo sevišķi valdība Vašingtonā pārdzīvo lielu kārdināšanu tagadējo rūgšanu aiz dzelzs aizkara uzskatīt par zelta izdevību kaut ko darīt. Ir ticams, ja visu to propagandas, infiltrācijas un subversijas plašo mašinēriju, ko Rietumu valdības uzbūvējušas aukstā kaŗa gados, tagad nekavējoties palaistu brīvi vaļā pret komūnistu valdībām, tad šīs komūnistu valdības tiktu gāztas.

Tādēļ neviens nevar vainot trimdiniekus, ja viņi prasa šādas akcijas tūlītēju iedzīvināšanu. Tam brīdim trimdinieki dzīvo, cer un ir radījuši savas organizācijas.

Bet pirms to darām, jautāsim, vai mēs ar šādu akciju patiesi atbrīvotu Austrumeiropas tautas vai arī tas padarītu viņu dzīvi vēl nelaimīgāku? Ko tad mēs vaam darīt viņu labā? Uzsākt atklātu kaŗu ar komūnistiem mēs nevaram, ja vien mēs gribam šīs tautas pasargāt no bailēm, terrora un izmantošanas. Bet kaŗš varētu būt tikai atomu kaŗš, un apspiestās tautas atomu kaŗā nestu vislielākos upurus. Mums nav vairs pa spēkam arī uzsākt konvencionālo kaŗu ar lauku armijām un pirmsatomu laikmeta apbruņojumu vien, jo tāds kaŗš, pirmkārt, varētu drīz pārvērsties par atomu kaŗu, un, otrkārt, mēs esam šajos ieročos tik tālu atbruņojušies, ka mums nav pamatotu izredžu ieņemt komūnistu zemes ar to, kas pēc atbruņošanās vēl palicis pāri šajos konvencionālos ieročos un armijas sastāvā.

Tādēļ mēs nerunājam par kaŗu, bet par revolūcijas izraisīšanu. Bez kādām šaubām, mēs varam izraisīt nemiera kustības satelitu zemēs. Pašā Padomju Savienībā šādām nemiera kustībām mazākas izredzes.

Pieņemot tomēr, ka mums sekmētos izraisīt revolūcionāras kustības satelitu zemēs, mums tomēr jājautā, kādā loģiskā, pamatoti iedomājamā virzienā ietu sāktā sacelšanās?

Katra valdība atbild uz revolūcionāru rīcību ar tādu pašu pretrīcību. Tā vērš savus bruņotos spēkus pret sacelšanos. Apspiešana sekmējas vai nesekmējas atkarā no valdības spējām noteikt par saviem bruņotajiem spēkiem. Ja bruņotie spēki pāriet nemiernieku pusē, sacelšanās beidzas ar atbrīvošanu, ja tie paliek uzticīgi valdībai, sacelšanās neizdosies.

Kādas ir izredzes, ka Polijas, Ungārijas, Čechoslovakijas un pārējo valstu armijas pāries pie revolūcionāriem? Neviens nevar dot absolūti drošu atbildi, bet Polijas notikumi dod labu norādījumu, kas notiktu. Lai kā mums tas nepatīk, fakts ir, ka poļu armija apspieda Poznaņas sacelšanos.

Domāju, ka arī tā būtu patiesība, ka gadījumā, ja poļu armija nebūtu apspiedusi nemierus Poznaņā, Padomju Savienības bruņotie spēki būtu steigušies palīgā Polijas komūnistu valdībai. Tādā gadījumā rietumu valstīm būtu vai nu jāsteidzas palīgā nemierniekiem ar saviem bruņotiem spēkiem vai arī jānoskatās, kā tos noslauka milzīgais pārspēks.

Vai mēs esam sagatavoti kaut ko uzsākt, kas mūsu spēkos, un tad, ja nepieciešamība to prasītu, atbalstīt revolūcionārus pret Padomju Savienības bruņotiem spēkiem ar mūsu militāro spēku? Iekāms mēs atļaujamies tiesību aicināt satelitu zemju tautas riskēt savas dzīvības ar sacelšanos, mums ir jābūt gataviem atbildēt uz šo jautājumu pozitīvi.

Vēl viens iemesls liek vilcināties par tādiem soliem, kas aizietu par tālu un var izsaukt lielas briesmas. Ziņo, ka Polijas valdībā ir divējādi uzskati par valdības turpmāko virzienu. Kamēr vieni prasa nemierus apspiest ar stingru roku, otri atzīst, ka nemierus izsauc pamatotas sūdzības un ieteic nemieru cēloņus novērst. Pēdējo uzskatu pauž arī Varšavas komūnistu laikraksts Tribuna Ludu.

Ja rietumnieki ieteiktu revolūciju, ar to tiktu uzmundrināti tie elementi valdībā, kas prasa represijas. Tad uz mūsu galvām kristu atbildība par daudz poļu strādnieku dzīvībām. Bet ja mēs atturamies, tad stiprinām tos, kas atbalsta pakāpenisku tiesiskā stāvokļa uzlabošanu.

Patiesi, kārdināšana ir liela izšķirties par drosmīgo varas ceļu. Bet ja nu mēs to darām, tad mums jābūt pārliecinātiem, ka ar to mēs palīdzam apspiestām tautām atbrīvoties, bet nevis tās izpostīt un padarīt komūnistu tiranniju gala rezultātā vēl lielāku un nežēlīgāku, nekā tā ir pašreiz. V. L.

Ar šādu virsrakstu iespaidīgais The Christian Science Monitor ievietojis pirmajā lapas pusē sava speciālkorespondenta Josefa Harša rakstu par apspiesto tautu atbrīvošanu sacelšanās ceļā. J. Haršs nesen apmeklēja Padomju Savienību. Harša spriedumi par sacelšanās sekām rāda, ka Rietumu prese nav vēl pareizi informēta par apspiesto tautu naidu pret komūnisma jūgu un šo tautu potenciālo spēku sacelties un nokratīt komūnisma varu gadījumā, ja sacelšanos atbalstītu rietumu lielvalstis, protams, ne ar vārdiem, bet darbiem. Mūsu uzdevums ir to pateikt brīvajai pasaulei. Sniedzam J. Harša rakstu mūsu lasītājiem.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

KAM DAUDZ DOTS, NO TĀ DAUDZ PRASA

„Kā nu tā var kritizēt Latvijas sūtņus pa avīzēm, ka viņi nav kalnus apgāzuši! Sūtņus gan vienmēr vajadzētu likt mierā — viņi stāv pāri visiem strīdiem un partijām" — miermīlīgs tautietis pārmetoši saka mūsu laikraksta līdzstrādniekam par kādā viņa rakstā izteiktām nemiera domām.

Tanī pašā dienā amerikāņu republikņu senātors Stails Bridžis, kas Senātā bija nobalsojis pret kādas prezidenta Eizenhauera ieceltas amatpersonas apstiprināšanu ,teica avīžniekiem: „Ir itin veselīgi būt ar kādu godīgās domstarpībās, pat ja tas ir prezidents Eizenhauers."

Arī — kam daudz dots, no tā daudz prasa. Jeb tam būtu jābūt otrādi, lai būtu labs latviešu republikānis vai demokrāts?

TUR IR TAS ĀĶIS?

Mūsu partiju politiķi parasti izvairās no vēlēšanām trimdinieku organizācijās, bet vienmēr mēdz atsaukties un noturēties amatos uz agrākās vēlēšanās Latvijā iegūtā pilnvarojuma pamata. Ka tur vajag būt kādam āķim, tas katram demokratam ir skaidrs.

Augusta mēneša Reader's Digest burtnīcā lasāms: „Varbūt iemesls tam, ka daudzi politiķi noturas uz saviem sasniegumiem, ir tas, ka viņi neļauj vēlētājiem pārbaudīt šos sasniegumus." Ā, tur ir tas āķis!

LAIKS STEIDZAS PROJĀM...

Bostonas latviešu radio pusstundā nolasa laikraksta Laiks „komerciālu". Teicējs saka: „...un Laiks nāk pie jums kā mīļš viesis..." Pēc tam tas pats teicējs piesaka nākošo mūzikas plati: Laiks steidzas projām... Ādolfs Kaktiņš dzied studentu dziesmu Laiks steidzas projām.

Tikai tad teicējs apķer, ka iznākusi jocīga vārdu spēle.

Saturns

Amerikāņu garīdznieks ieradīsies Rīgā

Katoļu garīdzniekam V. Jaškjevičam piešķirta vīza kā tūristam 30 dienu ilgam ceļojumam pa Padomju Savienību. Jaškjevičs ir Fordhamas universitātes Krievijas studiju institūta direktors Ņujorkā, un viņš pārvalda krievu valodu. J. ieradīsies ar lidmašīnu Rīgā 28. jūlijā un paliks tur vienu dienu. Nākošā dienā tas dosies uz Ļeņingradu, pēc tam uz Maskavu, Kijevu, Odesu, Jaltu, Tbilisi un Charkovu. Nav zināms, vai Rīgā viņam būs izdevība tikties ar Rīgas katoļu bīskapu, kas ir augstākais katoļu garīdznieks Krievijā.

Japānai Apvienoto Nāciju durvis paliek noslēgtas

AN, Ņujorkā. — No jauna pārrunājot jautājumu par Japānas uzņemšanu Apvienoto Nāciju valstu saimē, brīvās pasaules valstis Drošības padomē sastapās ar Padomju Savienības parasto opoziciju.

Padomju Savienības pārstāvis Saksins paskaidroja, ka viņa valdības nostāja Japānas jautājumā nav mainījusies. Ja Rietumi grib panākt Japānas uzņemšanu, tad tai pašā laikā Apvienotajās Nācijās uzņemamā arī Mongolijas tautas republika.

‚DIVI SPĒKI LIEK MUMS DARBOTIES - DIEVBIJĪBA UN TĒVZEMES MĪLESTĪBA'

ALAs jaunatnes audzināšanas kursos pulcējas jaunieši no 37 pulciņiem

21. un 22. jūlijā Kalamazū latviešu jaunatnes kopa rīkoja 7. ALJAs jaunatnes vadītāju kursus. Starp 37 kursu pulciņa dalībniekiem bija sastopami jaunieši no Mineapoles, Kolorado Springas, Čikāgas, Milvokiem, Indiānāpoles, Klīvlendas, Grand Rapidiem, Lansingas un Kalamazū

Pēc latviešu tautas lūgšanas mācītājs J. Turks aicina: „Lai jūsu draudzība aug un top stipra par godu mūsu tēvu zemei, mūsu baznīcai un mūsu tautai." Kursu rīkotāju vārdā kursantus apsveic Kalamazū jaunatnes kopas priekšnieks Gunārs Biekēns. ALJAs prža vietnieks Valdis Muižnieks uzsver, ka ikdienas darbam spēks un stiprinājums jaunajiem vadītājiem meklējams pie Dieva.

ALJAs pulciņu nodaļas vadītājs Valters Nollendorfs uzaicina jauniešus sēdēt citam caur citu, neveidojot atsevišķu pilsētu „cietokšņus," iepazīstina kursantus ar glīti izšūtu spilvenu ar uzraukstu „Lūdzu netraucēt," kas paredzēts pirmajam iemigušajam kursantam, kuram tas jānēsā tik ilgi, kamēr atrodas nākošais iemigušais.

Savu uzrunu beidzot, Nollendorfs salīdzina jaunieti ar auto riepu, kura tikai tad ir derīga, kad nav tukša. Ar rakstu kursu dalībniekus apsveic ALJAs priekšsēdis K. Sventeckis. Kursu atklāšanā kā viesi piedalās dzejniece Rūta Skujiņa, mācītājs Reinsons ar kundzi no Pensilvēnijas, Kalamazū mācītājs A. Piebalgs un citi.

V. Muižnieks iepazīstina kursantus ar jaunatnes pulciņa uzbūvi. Nodibinājās „kursu pulciņš," kura valdē ievēl priekšsēdi Edmundu Sprūdi un locekļus Aivaru Osi un Jāni Plūmi no Čikāgas, Anitu Vilciņu, Birutu Neimani un Ģirtu Kaugaru no Kalamazū. Kursu pulciņu nosauc Dzimtene.

Mazliet ievadot jauniešus latviešu literātūras vēstures takās, it sevišķi pakavējoties pie vērtībām, kas guļ latviešu tautas dziesmās, dzīvā, interesantā stāstījumā dzejnieks Artuūrs Kaugars dod kursantiem idejas literāram darbam pulciņos. Pēc pārrunām, kurās pavīd viens otrs literārs „triks," piem., literārās polonēzes, literāro sacensību, literārās tiesas izmantošanas iespējas, Aivars Ruņģis referē par pulciņu „presi." — Lai informētu visus jauniešus par pulciņa darbu un idejām, ir nepieciešams pulciņa izdevums.

Saistošs, ierosinošs, pilns svaigu domu ir Tālivalža Dukāta referāts Jaunieša personība. „Pazīsti un veido pats sevi," ir referāta pamatdoma. Ne mazāk interesants ir T. Dukāta stāstījums par Latvijas vēsturi — ar skaņu lentas un ekrāna palīdzību Dukāts uzbur kursantu apziņā vienu pēc otras ainas no Latvijas pagātnes.

Mācītājs A. Piebalgs ievada jauniešus otrās kursu dienas darbībā ar vārdiem: „Ir divi spēki, kas liek mums darboties. Tie — dievbijība un tēvzemes mīlestība. Lai tie nav mums tukši vārdi."

Nenoliegt, bet izcelt savu tautību, atcerēties, ka šeit neesam uz visiem laikiem — ir uzmudinājums, kas skan agr. Jāņa Vennera referātā Latviešu jaunieša stāja trimdā. Idejiski un praktiski ar dažāda veida diskusijām kursu dalībniekus iepazīstina V. Nollendorfs un V. Muižnieks.

Kursu pulciņa vadība pa šo laiku iekārtojusi latvisku stūrīti, nosūtījusi apsveikuma telegrammu ALJAs 8. jaunatnes vadītāju sagatavošanas kursiem, kas šai pašā laikā notiek Losandželosā, iegādājusi „boksi," kurā par katra nelatviska vārda lietošanu jāiemet cents (kursu beigās „noķerts" 351 svešvārds), izteikusi pateicību organizācijām, kas piedalījušās kursu organizēšanā, un ierosinājusi katru sanāksmi iesāka un nobeigt ar dziesmu.

Ilgi klusā ābeļdārza tumsā atskan atbalss no T. Dukāta teiktā ugunskura stāsta: „Ir 1960. gads. Balts kuģis tuvojas Rīgas ostai..." Īsos, tēlainos vārdos jauniešu acu priekšā uzburas vakars kādā ģimenē, kas pēc Latvijas atbrīvošanas atgriezusies mājās. Un klusi dungojot „Kas tie tādi —", jaunieši piemin tos, kas pašreiz atrodas mūsu dzimtā zemē vai izsūtīti.

Telpas kursu darbībai bija atvēlējuši Kalamazū latviešu biedrība, par bagātīgiem, glīti klātiem vakariņu un pusdienu galdiem gādājušas ev.-lut. latviešu draudzes un sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas. Viesmīlīgā Staģu ģimenē atļāva pulcēties jauniešiem savā lauku sētā, lai sildītos pie kopēja ugunskura. Kursu atklāšanu kuplināja Kalamazū skautu un gaidu organizāciju dalībnieki, ienesot karogus.

Lalita Lāce

Jaunieši cītīgi seko lektora aizrādījumiem un pieraksta

SAVIENOTĀS VALSTIS

ČIKĀGA

● Labi izdevās Čikāgas latviešu biedrības rīkotā zaļumu balle 21. jūlijā Šillera parkā. Izbraucēju bija daudz, un šoreiz dejošanu netraucēja lietus. Tai pašā parkā otrā dienā, 22. jūlijā izbraukumu zaļumos rīkoja Ciānas draudzes dāmu komiteja — bez dejām. Dalībnieku tādēļ bija mazāk. Cik bija jauniešu — tie spēlēja voleju. Vecākā paaudze mielojās ar siltām desiņām. Un bija dzirdams tāds atzinums, ka brīvā dabā, svaigā gaisā ēstgriba esat labāka nekā mājā. Žurnlists R. Poruks, kurš tikko atgriezies no Kalifornijas apceļošanas, pastāstīja draugiem, cik tur jauka un patīkama dzīve: ruletes, meitenes, augsti kalni, visaugstākais ezers pasaulē, un arī izpeļņa visiem par 25 proc. augstāka nekā Čikāgā. Visiem bija jābrīnās, kādēļ viņš braucis atpakaļ. „Tādēļ, ka pie tik lieliem augstumiem neesmu pieradis," Poruks atbildēja.

ROČESTRA (N.Y.)

● 17. jūlijā gandrīz 92 gadu vecumā Dieva mierā aizgāja Lavīze Neimanis, kura vietējiem tautiešiem bija īstenas latviešu māmuļas paraugs. Viņa bij dzimusi Jelgavā. Gaŗiem gadiem pielocītajā dzīves ceļā liktenis viņu bija apveltījis ar nerimtīgu darba prieku, gādīgu mātes sirdi un čaklu tecēšanu savas ģimenes ligzdā. Dievnams bija viņas svētnīca, un vēl līdz pat savai aiziešanai lielajā mierā viņu bieži redzēja baznīcēnu pulkā. Aizgājēju 21. jūlijā izvadīja draudzes mācītājs T. Zīraks, cildinot baltās māmuļas darbīgo mūžu un klausīšanos Dievā. Atvadu sveicienus veltīja J. Lejnieks (draudze), A. Vilks (dāmu komiteja) un M. Krēsliņa (DV). Kuplais pavadītāju pulks, sirsnīgās ardievas un ziedi liecināja par baltās latviešu Kukažiņas skaidro un tīro mātes sirdi, skudras čaklumu un tēvzemes Latvijas mīlestību. Dzimtā Zemgale viņu vairs nesagaidīja pārnākam. Aizgājēju guldīja vietējos Mt. Hope kapos. Lai viņai dzimtenes smilšu vieglums!

● Māc. Dr. B. Kokins Toronto latviešu draudzē salaulājis Valentīni Ruci (no Toronto) ar Daini Bergmani (no latviešu draudzes Ročestrā).

● Latviešu draudzes nākamais dievkalpojums sestdien, 4. augustā plkst. 7, bet svētdien, 5. augustā notiks draudzes izbraukums uz skaisto Webstera parku Ročestras tuvumā.

As.

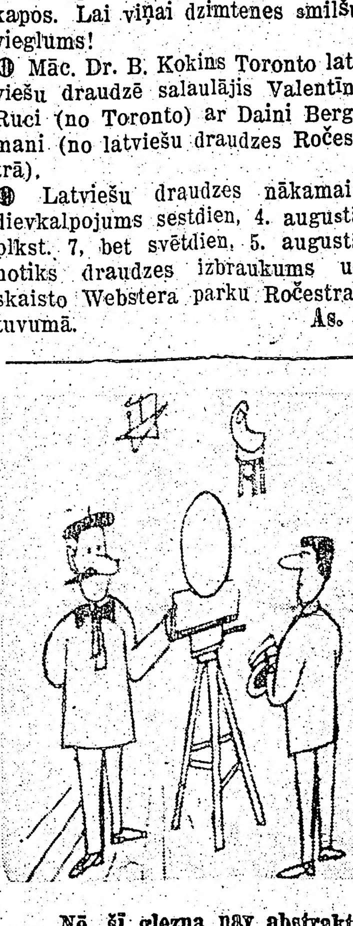

— Nē, šī glezna nav abstrakta, tā ir reāla. Tur attēlota ola.

TOREIZ UN TAGAD

Dr. iur. T. Sandera atmiņu paralēles par 1. un 2.pasaules kaŗa bēgļu likteņiem

Sakarā ar mācītāja Gustava Tursa viesošanos ASV, nāk prātā kāds gadījums, kas izraisa atmiņas un noder kā salīdzinājums ar mūsu patstāvības gadiem, kad dzīvojām koeksistencē ar lielo kaimiņu, — un tagadni.

Kā zināms, pēc miera līguma parakstīšanas ar boļševikiem no Pad. Savienības atgriezās bēgļi, kas optēja Latvijas pavalstniecību un arī bez tam vēl tie latvieši, kas citkārt bija dzīvojuši Krievijā, bet dzimuši Kurzemē, Vidzemē vai Latgalē, un vēlējās Padomiju atstāt. Uz dzimteni devās pat tie latviju strēlnieki, kas kaŗa beidzamajā posmā bija spiesti „padziļināt revolūciju" un tā bija kļuvuši par „sarkaniem strēlniekiem." Izdevās latviešu dabūt ārā pat no cietumiem. Ar sevišķu pateicību pieminu mūsu sūtni Maskavā Ēriku Feldmani, pie kuŗa biju aizgājis Ārlietu ministrijā, (viņš bija ieradies Rīgā ar ziņojumu valdībai), lai lūgtu par savu bērnības draugu — virsnieku Artūru Liepiņu, kas smaka kādā Maskavas cietumā. Sūtnim izdevās sadzīt pēdas, kuŗā cietumā Liepiņš atradās, un panākt viņa atbrīvošanu. Uz Latviju gan viņu izlaida tikai apmaiņā pret kādu komūnistu.

Tā mājās pārbrauca desmitiem tūkstoši mūsu tautiešu, kas kaŗa laikā bēgļu gaitās bija izklīduši pa plašo Krieviju. Tur toreiz viņus aprūpēja divas latviešu bēgļu organizācijas — Dzimtene un Bēgļu palīdzības centrālkomiteja, kuŗām lielus pabalstus piešķīra cara valdība. Tās savā ziņā bija līdzīgas UNRRAI vai IRO, tikai bez gādības par izceļošanu un bez starptautiska rakstura. Boļševikiem nākot pie varas, šīs organizācijas darbu izbeidza.

Optanti mājās brauca ar ešeloniem. Varēja ņemt līdz arī mantas, kuŗu normas bija noteiktas instrukcijās un ko visā visumā ievēroja puslīdz apmierinoši. Kā kuriozu gadījumu atceros, ka mūsu ģimenes labs draugs no Pēterpils bija atvedis manam tēvam gultu. Pašam viņam mantu nebijis, un viņš prasījis Latvijas konsulāta saimniecei, kuŗa agrāk kalpoja pie maniem vecākiem, vai nedošot aizvest mācītājam kādas mantas, ko viņš aizbraucot nevarēja paņemt līdz. Un tā bija izšķīrušies par labu gultai, domādami: kas gan vairāk vērts kā gadiem ilgi ierastā gulta! Šos sīkumus te atstāstu tādēļ, ka tagadējos apstākļos viss tas izklausās neticami, lai gan Staļina mantinieki uzsākuši „reformas", kas vēl tālu nav sasniegušas tās „brīvības," kādas Ļeņins atļāva sakarā ar tā saucamo jauno ekonomisko politiku — Nepu.

Bet laba tiesa latviešu, piemēram, mūsu kolonisti un citi, kas cerēja uz drīzām pārmaiņām, palika tomēr Padomju Krievijā. Tur palika arī mācītāji, kas negribēja atstāt draudzes. Kā viens no tādiem bija Jānis Grīnbergs, Pēterpils Jēzus draudzes mācītājs. Viņu tajā laikā Pēterpils latvieši bija izraudzījuši par bīskapu. Apm. 1923.-24. gadā (laiku precīzi vairs neatceros) bīskaps Jānis Grīnbergs kā viesis kopā ar savu ģimeni apciemoja Latviju. Viņš apmetās pie savas sievas vecākiem — Grosvaldiem Rīgā. Atceros viņu atnākam viesos arī pie mana tēva, ar kuŗu ilgus gadus abi kalpoja vienai draudzei. Sākumā Grīnbergs bija mana tēva palīgs, bet vēlāk, draudzei paplašinoties, viņš nodibināja pats savu draudzi kā otro pie jau agrāk minētās Jēzus baznīcas. Toreiz tas neradīja nekādus „baznīcas kaŗus," kā tas tagad, diemžēl šur tur notiekas. Abas latviešu draudzes vienā baznīcā un abi mācītāji sadzīvoja draudzīgā saskaņā, noturot dievvārdus it kā vienai draudzei un spredikojot pārmaiņus ik svētdienu. Kad Rīgā šķīrāmies no Jāņa Grīnberga, mēs viņam vaicājām, vai bīskaps tomēr labāk nepaliktu Latvijā. Asarām acīs viņš atbildēja, ka to nevarot darīt, jo Pēterpils draudzei devis solījumu to neatstāt un atgriezties.

Tomēr ilgi viņam vairs nebija lemts dzīvot. Viņš ātri pēc aizbraukšanas saslima un mira. Viņa mirstīgās atliekas pārveda uz Latviju, un tās guldīja Meža kapos Rīgā. Sieva ar bērniem pārcēlās uz Rīgu. Vēlākos gados boļševiki vairs tikai retos gadījumos kādu nekomūnistu izlaida uz ārzemēm, paturot ķīlā ģimeni. Bet tad bija iespēja „izpirkt cilvēkus," kā kādreiz izpirka parādniekus no cietumiem, par ko izteikšos tālāk.

Bīskapu Jāni Grīnbergu pieminu šeit ar lielu mīlestību un cieņu. Viņa sirsnību esmu baudījis kopā ar saviem brāļiem jau no bērna gadiem, bet, kad bijām paaugušies — viņa draudzību.

Kas šķiŗ mūs no it kā līdzīga apciemojuma toreiz un tagad? Vai Turss, kā cilvēks un mācītājs, ir kas cits kā Grīnbergs jeb vai apstākļi ir gluži citi? Atbilde var būt tikai viena: no pagātnes mūs šķiŗ svarīgi fakti: toreiz Latvija bija brīvvalsts, tagad dzimtene ir svešas varas okupēta, un mēs šeit emigrācijā. Tā ir diena un nakts. Nav vairs tās Latvijas, kas koeksistencē ar savu kaimiņu uzņēma kā viesi, lai arī sovjetu pavalstnieku, bet tomēr savu tautieti — bīskapu Grīnbergu. Tajā laikā baznīca vēl neatradās boļševiku kalpībā, un to neizmantoja propagandas nolūkos, kā tas notiek tagad. Galu galā mums pašiem ir savs likumīgais archibīskaps Dr. Teodors Grīnbergs.

Bet Turss jau arī nemaz nav braucis pie mums, trimdiniekiem. Viņš bija viesis ASV, amerikāņu ev. lut. baznīcas vadības aicināts šeit ierasties pretapciemojumā. Tas notiek tās koeksistences veicināšanas labā, kas uzsākta pēc Ženēvas 4 lielo konferences. Tādēļ liekas, vai maz darījām pareizi, ka ar protestiem vēršamies tikai pret Tursu, kuŗam boļševiki bija likuši braukt. Kādēļ neprotestējām pret luteriešu pasaules federācijas rīcību, jo šajā federācijā kā valdes loceklis ir mūsu archibīskapas Dr. Teodors Grīnbergs. Vai ar šādu konkludentu rīcību nenotiek Tursa, kā Latvijas archibīskapa, atzīšana? To, ko vēl nedara Vašingtona, steidzas darīt ev.-lut. baznīca ASV. Ja nebūs Turss, būs kāds cits. Ir jāprotestē ne pret personu, bet pret oficiālo vizīti, ko bija noorganizējusi ASV luterāņu baznīca.

Ar plakātiem bija jānostājas baznīcas vadības priekšā, bet ne pret Tursu, iekāms nav zināms, ka viņš ir komūnists. Ja Vašingtona atbalstā sadzīvošanu ar Padomju Savienību, tad ar to nav vēl teikts, ka vadošā politika jau varētu ietvert Baltijas valstu aneksijas atzīšanu. Bet amerikāņu baznīca (un tā ir galvenā noteicēja luterāņu pasaules federācijā) sākusi iet citus un seperātus ceļus.

Vēl jāpiezīmē, ka mūsu archibīskaps Dr. T. Grīnbergs pret savu gribu atstāja Latviju. Gestapo ierēdņi piespieda viņu doties uz Vāciju. Trimdā viņa darbs ir veltīts mūsu ārpus Latvijas draudzēm — mums visiem par svētību.

Tagad daudzi domā, ka boļševisms sāk mainīties, un paredz nopietnas pārmaiņas Padomju Savienībā. Šie ļaudis aizmirsuši, ka komūnisti jau šad tad ir mainījuši savu stratēģiju, bet nekad nav atteikušies no sava gala mērķa — pasaules revolūcijas. Pēc pilsoņu kaŗa izbeigšanās Ļeņins grožus palaida vaļīgāk. Jau pieminēju, ka uz Latviju varēja atgriezties optanti un strēlnieki. Tas tagad liekas būt savādi, ja, piem., ar tādām grūtībām panāca Korejas gūstekņu apmaiņu. Pirmos gados mums pastāvēja pat robežtirdzniecība ar sovjetiem. Krievu zemnieki mūsu pusē iepirka dažādas preces, maksājot zeltā, sudrabā vai izdarot apmaiņas darījumus. Vēlāk boļševiki šo plaši izvērtušos robežtirdzniecību vairs nepieļāva un pašu robežu slēdza. Pārnācējus ķēra ar apmācītiem policijas suņiem, uz tiem šāva un sagūstītos čeka likvidēja.

Bija laiki, kad varēja no sovjetiem izpirkt cilvēkus, maksājot par tiem Intūristam (boļševiku ceļotāju birojam) ārzemju valūtā. Man, toreiz Rīgā praktizējot kā zvērinātam advokātam, nācās piedzīvot vairākus tādus gadījumus. Tā, piem., atceros, ka kāds mans klients bija apprecējis krievieti. Viņai Padomijā bija palikuši attālāki radi, kuriem nauda bija Anglijas bankās. Šīs krievietes radi bija pat izsūtīti, un tos dabūjām uz Rīgu. Tas maksāja $3000. Man jāuzsveŗ, ka darījums bija pilnīgi legāls. Šī nauda netika maksāta kā kāds kukulis sovjetu ierēdņiem, bet oficiāli „ceļa un citu izdevumu" segšanai.

Parasti gājiens bija šāds: kad vienojās par izpirkšanas maksu, tad ar kādas Rīgas bankas starpniecību atvēra akreditīvu par labu boļševiku tirdzniecības pārstāvībai (Vneštorgam). Kad izpērkamais ieradās Latvijā, banka boļševikiem izmaksāja naudu. Kā tagad mēs, sūtām saiņus uz Padomiju, maksājam augstu muitu, tā toreiz maksājām par cilvēkiem — kā par preci. Pa lielākai daļai šādā veidā dabūja ārā gan tikai vecākus cilvēkus un visvairāk žīdu tautības. Tā to praktizēja vēl labu laiku arī Staļina laikā.

Viss, ko šeit saku, bija toreiz atklāti zināms, bet tagad piemirsies un izklausās kā pasaka.

Vai Chruščevs ies šo ceļu jeb vai rīkosies citādi, to rādīs tuvākā nākotne. Katrā ziņā man šķiet, ka drīzumā var rasties iespēja arī trimdiniekiem, kas būs ieguvuši citu valstu pavalstniecību, panākt savu piederīgo (vecākos gados) izlaišanu no Padomijas. Nedomāju, ka to varēs panākt ar veseliem sarakstiem, tos iesniedzot attiecīgo valstu ārlietu ministrijās. Katram, kas šajā ziņā ieinteresēts, būs jākārto sava lieta individuāli. Un jo neatlaidīgāk kāds rīkosies, jo lielākas būs izredzes, sevišķi meklējot atbalstu pie deputātiem, senātoriem, iespaidīgiem žurnālistiem un tā tālāk, kas varētu savukārt aizrunāt un spiest ārlietu ministrijas, lai tās uzdod lietas kārtot saviem sūtņiem. Vienkāršs lūgums izrādīsies daudz par mazu un paliksies papīru plauktā.

Tālāk visas pazīmes rāda, ka jaunais kurss saimnieciskā laukā neko negrozīs. Kolchozi paliks, un zemnieku stāvoklis pat pasliktināsies, ievērojot to, ka kolchoznieku privāto sfairu vēl stiprāk ierobežo. Tāpat par kādu privātsaimniecību, ārzemnieku koncesijām, kad deva fabrikas uz nomu un citām Ļeņina „brīvībām" pie Chruščeva un kompanijas nav ko domāt.

LIDMAŠĪNAS VIRS LIETUVAS UN DIPLOMĀTIJA

Kremlis apsūdzēja ASV valdību, ka tās kaŗa lidmašīnas ielidojušas Padomju Savienības territorijā — Lietuvā un Baltrutēnijā. Amerikāņu presē lasāmi dažādi komentāri par šo jaunāko padomju viltus apsūdzību, bet atspēkojumi galvenokārt runā par to, ka amerikāņu lidmašīnas nav ielidojušas Padomju Savienības vai tās satelitu territorijā.

Tikai retos amerikāņu laikrakstos tiek pieminēts arī starptautisko tiesību princips, ka Lietuva taču nav Padomju Savienības territorija, bet gan brīva, nacionāla valsts, ko Padomju Savienība varmācīgi un nelikumīgi okupējusi. Šo okupāciju neatzīst ASV. ASV atzīst Lietuvu un pārējās Baltijas valstis par brīvām un neatkarīgām valstīm. Un vienmēr tiek norādīts uz Baltijas valstu sūtniecībām ASV, kas pārstāv savas tautas.

Ja Baltijas valstīm trimdā būtu sava neatkarīga un aktīva ārpolitika, tad Kremļa pēdējā apsūdzība, ka amerikāņu lidmašīnas ielidojušas arī Lietuvā, varētu lieliski noderēt par iemeslu Lietuvas sūtnim Vašingtonā protestēt pret Kremļa pārmetumiem ASV valdībai un nodeklarēt, ka gadījumā, ja arī amerikāņu lidmašīnas būtu lidojušas virs Lietuvas, ko pielaiž arī amerikāņu prese, Lietuvas brīvajai valdībai nav iebildumu pret to, ka Lietuvas tautai draudzīgās ASV lidmašīnas lido virs Lietuvas territorijas.

Šāda diplomātiska akcija atrastu atbalsi pasaules presē un ļoti nepatiktu Kremļa tagadējam ārpolitikas kursam. Bet mēs līdz šim neesam dzirdējuši, ka kāda diplomātiska akcija šajā lietā būtu sekojusi no Lietuvas sūtniecības.

Kad 1950. g. komūnisti nogāza amerikāņu flotes lidmašīnu Latvijas piekrastē, tad arī no mūsu sūtniecības nesekoja kāda labi izdomāta dilpomātiska akcija.

Protams, ka tam ir savi iemesli, kādēļ ne vienā, nedz otrā gadījumā nav ievadīta kāda akcija, bet vai dažreiz nav jārīkojas pilnīgi patstāvīgi, neprasot citiem, ko viņi teiks, ja darīs vai nedarīs to un to?

To mēs saucam par neatkarīgu, patstāvīgu ārpolītiku. Arī diplomātija dažreiz riskē. To jo sevišķi dara Dalless, tādēļ var domāt, ka viņam patiktu, ja arī viņa sabiedrotie — apspiestās tautas un viņu pārstāvji nebaidītos risku par savu tautu brīvību. Un ko var pārmest tam, kas cīnās par brīvību un savas tautas fizisko pastāvēšanu? Saturns

CEĻA VĀRDI

Ja dzīvi atzīstam par uzdevumu, tad tā vienmēr ir paciešama. Ebnere-Ešenbacha

*

Darbs, kuŗu mēs mīlam, ir vienīgā lieta, kas mūs samierina ar dzīvi.

Hermans Bangs

*

Aktīvitāte dod vairāk laimes nekā gudrība.

Mardenss

*

Nestrādā tā, it kā tu būtu pie tam nelaimīgs, apbrīnošanas vai līdzjūtības vērts. Vēlies visu laiku tikai vienu: savus spēkus lietā likt vai pietaupīt, kā to prasa vispārības intereses.

Marks Aurelijs

JAUKA DZĪVE NOMETNĒ!

Kā mūsu jaunā audze pavada laiku Sidrabenē

Ziemā, kad vasara likās nesagaidāmā tālumā, kāds ģimenes tēvs sarunā ieminējās, ka, bērnus trimdā audzinot, viņu mācot raizes, ko viņiem dot neaizstājamo atmiņu vietā, ko viņš pat guvis sava tēva sētā un ko viņš vēl šodien nesot sev līdz kā savas dzīves skaistāko un bagātāko laiku.

Šovasar to pašu ģimenes tēvu sastapu Sidrabenē. Un smaidot viņš stāstīja, ka Sidrabene viņam atņēmusi šīs rūpes. Viņa bērniem nebūs jāuzaug tikai uz asfalta un ielas bruģa — zāles laukumā, kur nevar prāvāku nēzdogu saulē izklāt. Viņi būs dzirdējuši pirmās putnu balsis rīta agrumā un būs redzējuši sauli koku lapotnēs gultu taisām; viņi būs redzējuši gaisu vibrējam pusdienas saules tveicē un zāles un koku spirgto zaļumu pēc vasaras lietus; viņi būs vērojuši skudru tekājam pa zāles stiebru un upes viļņi spēlējamies ar pelēku laukakmeni.

Vadītājs J. Pālens stāsta, ka pašreiz nometnē 98 bērni no dažādām Ontario pilsētām un arī no ASV — Ņujorkas, Ročestras, Bafalo, Detroitas u. c. Daudzi bērni te pavada visu vasaru, un bieži vien tie, kas pieteikti tikai uz dažām nedēļām, atvadu laikam pienākot negrib šķirties no draugiem un Sidrabenes, un paliek nometnē ilgāk.

Nometne šogad stipri paplētusies, un lielā bērnu skaita dēļ nācās patapināt 18 zvanu teltis no armijas, jo ar LSAK īpašumā esošām 13 nepieticis. Neizmērojams atvieglojums nometnes saimniecībai ir nule izbūvētā ēdamzāle, kas zem viena jumta apsedz eju starp abiem tramvaja vagoniem un dod bērniem plašu telpu maltīšu ieturēšnai. Jaunā ēka ir daudzu čaklu un rūpīgu roku darbs, un vadītājs J. Pālens ar pateicību piemin talciniekus un visus, kas palīdzējuši celšanā. Šovasar bērnu nometnē pieslēgs arī elektrību, kas savukārt atvieglinās saimnieciskā personāla darbu.

Nometnes komandants ir Jānis Rudzītis, un visu laiku nometnē dzīvo vadītāji Māris Ozoliņš, Guntis Ezers, Jānis Zentiņš, Ieva Vidiņa, Ema Zommere, Dzintra Simanovska; vēl citi nometnē pavada savas atvaļinājuma nedēļas. Dažas nedēļas nometnē dzīvoja arī vingrošanas skolotāja K. Rasa, kas daudz strādāja, mācot bērniem dažādas sporta un vingrošanas nodarbības. Saimniecību vada V. Pālena un saimnieces Zariņa un Simanovska. Nometnes ārsts Dr. P. Bārdiņš pa laikam apciemo nometni, bet pastāvīgi Sidrabenē dzīvo žēlsirdīgā māsa Milda Gulbe, kas uz vietas rūpējas par bērnu veselību. Nometnei ir arī savs peldēšanas instruktors Pauls Būmanis. Garīgo aprūpi vada mācītājs A. Čops.

Sidrabenes bērnu nometnes diena sākas pl. 7.45 rītā, un, nomazgājušies, bērni pulcējas pie karoga rīta lūgšanā. Pēc brokastīm, kad teltis sakārtotas un vadītāji tās inspicējuši, nodarbības, sporta spēles, rotaļas mijas ar atpūtas brīžiem — pusdienas, launags un vakariņas, līdz pienācis vakars ar karoga nolaišanu un vakara lūgšanu, un pl. 10-os nometnē valda miers un klusums. Protams, dienas kārtības sarakstā nav paredzētas spilvenu kaujas un piedzīvojumu stāstīšana teltīs pēc vakara jundas, bet atceroties savus bērnības gadus pagasta skolas internātā, domāju, ka šolaiku bērņi nav daudz citādi.

Nometnē ļoti rosīgas sporta nodarbības: notiek praktiski treniņi vieglatlētikā, peldēšanā, basketbolā, futbolā, šaušanā ar šauteni un loku, badmintonā, galda tenisā, novusā. Nodarbības vieži ietelp ekskursijas, nakts rotaļas un šķēršļu gājieni. Meitenes mācās nometnes virtuvē gatavot un pasniegt ēdienus. Un ir zēni, ir meitenes vasarā iemācās piešūt iztrūkušās pogas, uzkurt ugunskuru, un citas lietderīgas izdarības. Katru sestdienas vakaru deg nometnes ugunskurs; dažreiz arī svētdienas vakaros, jo bērni labprāt vakaru aizvada pulkā pie ugunskura.

Pagājušajā nedēļā nometnē viesojās komponists T. Ķeniņš, kas bērniem stāstīja par latviešu mūziku un bija paņēmis līdz arī vairākas skaņu plates, ar ko illustrēja savu stāstījumu.

Sidrabenē skan bērnu čalas. Brīvā nedēļas nogale te atvedusi arī dauzus vasaras atpūtas meklētājus, kas vakara klusumā kopj savus dārziņus un atpūšas no nedēļas darba.

B. P.

Augšā: atvadoties no nometnes, vingrošanas instruktore K. Rasa saņēma košus ziedus. Apakšā: jaunie latvieši rīta skatē.
J. Kreiļa uzņ.

Lielais ugunskurs Sidrabenē

notiks sestdien, 28. jūlijā, pl. 8.15, veltīts karavīriem. To vadīs E. Skobe, iededzinās DV KV pr. V. Mukts.

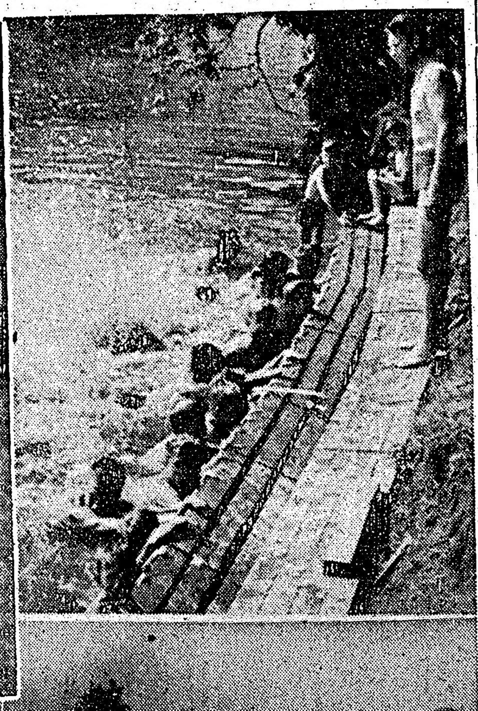

Augšā: Nometnes atb. vadītājs J. Pālens sarunā ar mazāko nometnes iemītnieku. Pa labi: Skats peldēšanas sacensībā. Apakšā: Brašās meitenes ierindā

ATOMI UN INTELLIĢENCE

Kāds angļu psichiatrs pašreiz pētī apstākļus, lai pierādītu, ka pēc šī kara atomu eksplozijas ir jūtami pacēlušās cilvēku intelligences līmenī. Pēc viņa pētījumiem 55 proc. no 2000 bērniem zem 12 gadu vecuma britu rūpniecības pilsētā Volverhamptonā uzrāda ārkārtīgu intelliģenci. Šie bērni, kas dzimuši pēc pirmās atombumbas eksplozijas, varētu būt absorbējuši „Stroncijs 90," — elementu, kas atdalās eksplozijās, un kas nav bijis gaisā pirms 1944. gada.

Minētais psichiatrs stājies sakaros ar britu atomu pētniecības laboratoriju Harmulā un daudziem starptautiskiem zinātniekiem, lai savus pētījumus paplašinātu.

● Pateicoties Marlona Brando liecībai, kāds ostas strādnieks uzvarējis tiesas procesu pret Columbia Pictures filmu sabiedrību, saņemdams 22.500 dolarus.

Ostas strādnieks iesūdzējis filmu sabiedrību tiesā par to, ka tā bez viņa atļaujas izmantojusi viņa dzīves stāstu filmas scenārija uzbūvei. 40 lappušu garā liecībā Brando paskaidrojis, ka patiesi, iespēlējot godalgoto filmu Lielpilsētas osta, režisori uzdevuši tam iepazīties ar minēto ostas strādnieka biografiju.

ROZES, SIEVIETES UN AKMEŅOGLES

Franča Skodas atmiņu improvizācija par ogļraču dzīvi Beļģijā

II

Telpa bija augsta un plaša, svaigi izbalsināta, ar akmens klonu. Mūsu gultiņas un dzelzs skapji šinī plašumā atgādināja sīkas rotaļlietiņas, mēs paši rūķīšus. Nekādā ziņā tā agrāk nebija izmantota kā dzīvojamā telpa, bet gan kā mašīnu būvētava vai arī kā milzu noliktava. Tikai nākošajās dienās mēs mazliet sākām apjēgt, kas te agrāk norisinājies.

Kad bijām ieņēmuši vietu un novietojuši nastas, mazais vīriņš un abas sievas norādīja ar roku uz kādu blakus telpu un kā ēdot kustināja muti.

— Manžē, manžē! viena no sievām sauca.

Cērps, kas bija beidzis franču liceju Rīgā, šo dīvaino zīmju un vārdu nozīmi pārcēla skaidrā valodā:

— Viņa saka, ka jāiet ēst.

Atkal izcēlās nejauks ļembasts, atkal visi izsaukdami dažādas piezīmes, gāzās ēdamtelpā un ieņēma vietas ap gariem koka galdiem, uz kuriem stāvēja jau devās sagriezti desu luņķi, maize un margarīns. Izsalkums bija liels. Un tūdaļ pajuka desu mizas, spīdēja nažu asmeņi, un veselīgie zobi mala kā dzirnas. Nu mazo vīriņu un abas sievas vairs nemocīja tikai izbrīns vien, bet arī bailes; visi trīs viņi stāvēja durvīs un mūs vēroja apaļām acīm. Siliņš cēlās stāvus un trieca dūri galdā.

— Ko lūrat kā aizkauti! Vai tad šņabi nemaz nedomājat celt priekšā?

Trijnieks, rēcošu smieklu pavadīts, nozuda kā trīs putekļi vēja brāzienā.

Vēl atskanot smiekliem, istabā ienāca vīrs ar tādu kā dzelzceļnieka cepuri galvā, ar medību bisi plecā un vilku sugas suni pie rokas.

— Kruķis, kruķis! — atskanēja no vairākām mutēm.

— Aizsegā! — kāds cits iekliedzās.

Atkal atskanēja smiekli, bet kruķis, pacēlis roku kā hitleriskam sveicienam, (Kurmis arī pacēla pretī roku un sauca: „Heil, Hitler!") palika stāvot kā stabs un gaidīja tik ilgi, kamēr iestājās klusums. Nolaidis roku, viņš teica kroplainā, varbūt arī flāmu valodā:

— Kungi, šī ir pirmā un beidzamā reize, ka jūs tā uzvedaties. Es kantīnē esmu kārtības policists un jums turpmāk ar mani būs jārēķinās. Ja šītāda balava vēlreiz atkārtosies, es izsaukšu žandarmēriju un tā jūs jau šonakt izmetīs aiz Beļģijas robežas, atpakaļ uz turieni, no kurienes esat nākuši. Mums vajadzīgi godīgi strādnieki. Labu nakti, mani kungi!

— Ko tu dullam iepūtīsi, — Nebēdnieks tēvišķīgi noteica, bet Teteris tūdaļ uzsāka garu, morālisku priekšlasījumu, no kura viens otrs jutās apvainots un meta pretī dzēlīgas piezīmes un jautājumus.

Beidzot tomēr visi kaut cik nomierinājās un izklīda pie skapjiem un gultiņām, lai mazliet iepazītos ar turpmāko guļas vietu. Gultiņas bija jaukas, tādās jau sen kā nebija gulēts - jaunas matraces, pārvilkti, cieti spilveni, tikko kā no noliktavas, vēl pēc mašīneļļas smaržojoši palagi un divas siltas segas. Par gultiņām bijām sajūsmināti. Un šī sajūsma visus padarīja rāmākus, laikam novirzīja domas pie tām siltajām un mīļajām gultām, kurās mirdzēja mātes, māsas vai sievas balināti palagi. Kā aizsapņojušies visi viens pēc otra palīdām zem segām. Kurmis, kas sev bija izvēlējies pirmo gultu pa labi, nogrieza gaismu. Šur tur vēl atskanēja klusinātas sarunas, bet arī tās pamazām apklusa, jo katram laikam bija daudz, daudz ko pārdomāt.

— Kā patīk? — apjautājos Olģertam.

— Nezinu, — viņš klusi atbildēja, kā no sapņa pamodināts. — Es vispār vēl nekā nesaprotu...

Tik tiešām, mēs neviens vēl nesapratām, kādai dzīvei ejam pretī.

Nākošajā rītā sākās dažādas izdarības, lai mūs ātrāk dabūtu apakšzemē. Ieradās fotografs un visus nofotografēja, un jau tās pašas dienas vakarā izsniedza īpašas pases. Tad aiztransportēja uz raktuves ambulanci, kur resns un labi iestrādājies ārsts visus sīki izmeklēja. Pie Šulca apstājās visilgāk: vīrs kā skapis, bokseris, bet kā mēs visi to jau zinājām, galīgi beigts ar plaušām. Mēs pabrīnījāmies, ka ārsts bez visādām klausulēm un caurulēm, tūdaļ pateica patiesību; viņš Šulcam jautāja:

— Vai gribat raktuvē strādāt uz savu risku? Es par jums neatbildu. Īstenībā jūsu vieta sanatorijā. Vai sūtīt atpakaļ?

Šulcs atpakaļ negribēja, viņš gribēja strādāt. Ārsts tad viņa izmeklēšanas papīros ierakstīja garu piezīmi un noteica:

— Jūsu vietā es gan tā nedarītu. Ejiet strādāt, bet dzeriet ļoti daudz piena.

Tas vēlreiz norādīja, cik vajadzīgi šeit esam. Dažiem sanitāri noņēma asinis, dažus, kā moku kambaros, locīja un lauzīja pie visādiem aparātiem, lai noteiktu muskuļu spēku, bet kāda daļa ārā mēģināja atrast kādu krūmainu vietu, lai sagādātu zarnu pētīšanai nepieciešamo materiālu. Katram tas nepadevās. Sākās, laikam jau asinīs iegājusies, tirgošanās: tas, kam bija laimējies kautcik sagādāt, pārdeva citiem par cigaretēm, bet Olģerts, kā nesmēķētājs, savu tiesu dabūja uz vēlāku nomaksu. Tas visiem sagādāja neizsakāmu jautrību, varbūt lielāku nekā pienācās, jo ārsts atrāva ambulances logu un bargi apsauca. Gadījās arī nopietnas lietas: garais Arājs, brīdi vērojis, kā sanitārs pārējiem grūž adatas āderēs un velk ārā asinis, pēkšņi kļuva bāls un kā milzīgs bluķis uzgāzās virsū kādam savādam aparātam, samaldams to smalkās druskās. Viņš pats tomēr palika neievainots, kaut gan ārsts valsirdīgi izteicās, ka labāk gan būtu bijis, ja Arājs pats atrastos aparāta vietā.

(Turpinājums sekos)

Ar vienu roku dod, ar otru ņem atpakaļ

EDGARA ARDENSA KOMĒDIJA

(Beigas)

Raitvūdes kundze. Ja šodien nebūtu svētdiena un turklāt tāda laimīga svētdiena, tad es jūs abus šeit visu šo ļaužu priekšā nosauktu par viegliem zila gaisa putniņiem... Bet tagad kādu brītiņu runāsim nopietni. Kādu atpakaļbraukšanu uz tām raktuvēm metiet vien mierīgi no galvas ārā, jo, otrreiz pārceļoties pāri tai Rio Grandos upei, var pazaudēt ne tikai cepuri vien, bet arī kaut ko tādu, ko nevar vairs par naudu nopirkt. Tātad jūs abi paliksit šepat: manā mājā ir vēl daudz neapdzīvotu istabu, kuras sen gaida uz iemītniekiem, un bez tam man tepat Teksasā ir drošas naftas urbtuves, kas daudz ienesīgākas par apšaubāmām dimantu raktuvēm Huatabampo kalnos.

Mirtilla. Labi, māt... Bet ko tu saki par to, Stivenss?

Stivenss. Es gan neesmu stiprs skaitļošanā, bet varbūt ar laiku ietrenēšos...

Raitvūdes kundze. Pagaidām strādāsit birojā par mēneša algu, tāpat kā citi.

Mirtilla (apkārt raudzīdamās). Bet saki, mam,' kamdēļ še tik daudz svešu ļaužu ap mums istabā? Ko tas vīrs tur ar to kaķi grib?

Raitvūdes kundze. Viņš bija pazudis tāpat kā tu un tagad ir pārradies mājā, tas ir, tas kaķis, ne tas vīrs.

Mirtilla (zīmēdamās uz Ivningu). Un kas ir tas tur tāda bēdīga izskata cilvēks ar to lietussargu un cepuri rokās? Kāds pabalsta lūdzējs vai?

Raitvūdes kundze. Nē jel! Viņš arī mums bija nozudis un šodien mums par lielu prieku atgriezās... Bet vai tad tu, Mirtilliņ, viņu vairs nepazīsti? Tas taču Ivninga kungs!

Mirtilla. Patiešām, ja labi ieskatās! Sveiki, Ivninga kungs! (māj viņam ar galvu). Piedodiet, ka tūlīt jūs nepazinu. Laikam bijāt ļoti slims pēdējā laikā?

Ivnings. Nē, nebiju. Bet varbūt arī...

Mirtilla (pret kņazu pāri, mādama tiem ar galvu). O sveiki, kņaze! Sveiki, kņaz!

Kņazu pāris. Sveika, Mirtilla! Liels prieks jūs atkal redzēt mūsu vidū!

Raitvūdes kundze. (Džimmijam). Pagādā vēl kādas pudeles un liec atnest vairāk glāžu! (Viņa pieceļas un pieiet Ritai, kas arvien vēl domā, ka viņas kā saderinātās vieta ir blakus Ivningam).

Raitvūdes kundze. Rita, kā nu tu arī pati labi redzi, visa tā ģimenes bilde te tagad ir galīgi grozījusies... Un to tavu saderināšanos es jau sen esmu anullējusi. Tāpēc paej nu, lūdzu, mazliet pie malas. (Atvelk viņu aiz rokas nedaudz sāņus). Un nu, ar tavu laipno atļauju, es ieņemšu tavu vietu, uz ko man daudz vecākas priekšrocības, vai ne?... Ivning, mīļais Čarlij, celies nu kājās — dod man to savu lietussargu un cepuri (pasniegdama minētos priekšmetus tālāk Džimmijam, kurus tas savukārt nodod Almai)... Jo es tev un viņiem gribu kaut ko darīt zināmu. (Ivnings apjucis pieceļas)... Redziet, mīļie un godātie klātesošie, šis te Ivninga kungs ir tik ļoti mūsu visu cienīts un mīļots un augsti izglītots cilvēks, ka tas būtu tiešām ļoti žēl, un es to otrreiz nepārdzīvotu, ja viņš atkal kādu dienu no mums pazustu. Tāpēc es lūdzu jūs būt par lieciniekiem tam, ka viņš, skaitot no šī laimīgā brīža, ieskatāms par manu vienīgo sirdsdraugu un saderināto, jā, likumīgi saderināto!... Nu, nesāc jau tūlīt raudāt, Čarlij! Noskūpsti labāk tagad, mani, savu līgavu. Nu, nu, nebīsties... nepiešķir nekādu vērību! (Ivnings to dara, nedroši, nezinādams īsti, kā un kur. Raitvūdes kundze viņu apskauj abām rokām).

Citi. Ak! O! Kāds pārsteigums! Brīnišķīgi! Kas to būsu šodien gaidījis! Sen jau bija laiks!

Kņazs ar kņazi. Atļaujiet novēlēt laimes!

Raitvūdes kundze. Vēl mazliet pagaidiet, lūdzu. (Uz Almu). Saki, Alma, — pirmīt es te manīju to jauno cilvēku, to, kas arī ir no jūsu puses un kas bieži pie jums un Ritas nāk ciemos, — kā viņu tur sauca?

Alma. Jūs, kundze, laikam domājat Krastu?

Raitvūdes kundze. Jā, to pašu. Ja viņš varbūt ir vēl te kaut kur tuvumā, tad palūdz viņu ienākt pie mums.

Alma. Labi, cienīgā (Aiziet pa vidu).

Raitvūdes kundze. Tā nu, mani mīļie, varat nākt un mūs apsveikt... Tukšosim glāzes! (Paceļ vīna glāzes).

Mirtilla. Daudz laimes, mam', un jums ar,' Ivninga kungs!

Stivenss. Daudz laimes, Raitvūdes kundze un Ivninga kungs!

Kņaze. Vistolabāko, Patricij, un jums, Ivning!

Kņazs. No sirds jūs abus gratulēju!

(Ienāk pa vidu Krasts un Alma).

Raitvūdes kundze (Ritai). Vai tev, Rita, ir kādi iebildumi pret šo jaunekli?

Rita. Nē, kundze.

Raitvūdes kundze. Tas pareizi, — tu esi prātīga meitene! Un jums, jaunais cilvēk, ir kādi iebildumi pret Ritu?

Krasts. Absolūti nekādu. Taisni otrādi, es....

Raitvūdes kundze. To patīkami dzirdēt, un biju jau arī no jums to sagaidījusi... Tātad jūs mīlat viņu? — piedodiet manu ziņkāri...

Krasts. O, jā! Ko tur slēpt!

Raitvūdes kundze. Lieliski!... Un kā ar tevi šai lietā, Rita?

Rita. Es nezinu...

Raitvūdes kundze. Tas atkal pareizi. Tavā vecumā meitenes sirdij jābūt neziņā. Un pieaugušo cilvēku pienākums ir palīdzēt tai izkļūt no šīs neziņas. (Krastam). Jaunais cilvēk — aizmirsu atkal jūsu vārdu. —

Alma un Jānis. Krasts! Krasts!

Raitvūdes kundze. — un tu, Rita, neesiet nu abi tik kautrīgi, jo mēs jau pašu ļaudis vien te esam un bez tam arī es pati nupat to pašu taisīju cauri — sniedziet viens otram mīļi roku un topiet saderiāti! (Viņi tā dara, un Krasts noskūpstīja Ritu uz mutes, kuŗa par to nav visai noskumusi).

Raitvūdes kundze. Tā! Un tagad uzdzersim arī uz šī jaunā pāra veselību! Bet šoreiz dzersim visi, visi, — arī jūs tur Džān' un Alma, tāpat Džimmij un Džek! Visi, visi, lūdzu!... (Visi ņem glāzes)... Šodien mums ir tāda reta diena šinī namā, var teikt, gandrīz vēsturiska diena. Liktenim un laimei ir labpaticis likt atrasties atkal tiem, kas bija pazuduši, un, kas bija dažādien šķirti un šaubu pilni, tiem saprasties un vienoties uz mūžu, es ceru. ...Bet tagad pacelsim pilnas glāzes un apsveiksim vēl vienu pāri, kaut arī ar lielu nosebošanos, bet tas nenotiek mūsu vainas dēļ: Mirtilla un Stivenss, mīļie bērni, dzīvojiet laimīgi abi un priekā! Atļauju jums brīžiem arī sarāties, tikai nešķirieties atkal drīz ārā pēc filmu zvaigžņu parauga! Ņemiet par priekšzīmi mūsu kņazu un kņazieni, šos jaukos laulātos draugus, kas uzticīgā mīlestībā seko viens otram — rīts vai vakars. Pie tā paša tad uzdzersim arī viņu labklājībai. Sveiki, Mardžorij! Sveiki, Džordž!

Džimmijs un Džeks. Prosit! Uz jūsu veselību!

Jānis. Augstu laim' un prieku!

Alma. No sirds vēlējam!

(Visi dzer. Jānis, izmantodams gadījumu, iemet dažas papildglāzes, ko pamana nenovīdīgais Džeks).

Džeks (Džimmijam). Boss, palūk,' ko tas atļaujas!

Džimmijs (Jānim). Ei, tu, — te nav krogus!

Raitvūdes kundze. Tā kā nu mums šodien te ir tikpat kā kāds svētbrīdis, lai gan bez dievvārdiem un mācītāja, un mēs visi esam tik līksmi un ne bez iemesla, tad es šai priecīgajā gadījumā negribu aizmirst cilvēkus, kam arī ir kādi nopelni šai virzienā. Kā redzat, ar. mūsu mīļais kaķītis, tur uz tā galda kaktā, Čarlītis, arī ir pārnācis, un par viņa atrašanu savā laikā es apsolīju tūkstoš dolaru. Atradējs ir mūsu Džānis, uz kuŗu prēmija, kā viņš to pats labi zina, gan neattiecas. Taču, gribēdama izcelt šīs priecīgās dienas nozīmi šī nama vēsturē atkal ar kādu labu darbu, es tomēr tos tūkstoš dolarus uzdāvinu Džānim!

Džeks (sāņus). Ko? Viņam?

Raitvūdes kundze. Un te būs čeks. (Izņem no somiņas čeku). Nāc, Džāni. Ņem to un kļūsti bagāts!

Jānis (saņemdams čeku). Paldies, cienītā!

Raitvūdes kundze. Nu, ko tu iesāksi ar tik daudz naudas?

Jānis. Tā noderēs manas jaunsaimniecības atjaunošanai, atgriežoties brīvajā Latvijā! (Aiziet un apstājas pie Krasta un Ritas).

Raitvūdes kundze (kņazei). Jā, šie nožēlojamie ļautiņi tur Eiropā jau nav nekad tādu naudu savā mūžā redzējuši...

Kņaze. Grēks ar' viņiem dot to. Viņi jau nejēdz ar naudu rīkoties. Atcerieties, kā bija ar to pašu Maršala plānu!

Jānis (Krastam un Ritai). Nu tik jāmanās man ar to čeku pa durvīm laukā. Ko var galvot, ka atkal neiznāk tā, ka viņa ar vienu roku dod, bet ar otru ņem atpakaļ!

Krasts. Ne vienmēr tas nāk par ļaunu, Jān'. Ar tādu rīcību es ieguvu šo te čeku (aplikdams roku Ritai), un to nu es gan atpakaļ nedošu nevienam, kaut arī man sistu pa galvu!

Rita (līksmi smiedamās). O, Krast, — nevienam nepieļaušu to darīt! (Jānis uzmanīgi virzās uz durvju pusi, paķerdams kaķi).

Kņazs. Mans pienākums tagad arī būtu teikt dažus piemērotus vārdus šajā neparedzētā, bet tamdēļ ne mazāk svinīgi priecīgā akta gadījumā. Bet tā kā gandrīz visi mēs vienā vai otrā sakarībā esam tikuši apsveikti un tāpēc gandrīz visi esam ierindojušies gratulējamo personu ierindā, starp tiem negaidot arī es pats, tad es savu uzrunu neturpināšu, jo pretējā gadījumā man būtu jāapsveic arī pašam sevi, bet tas nu neiet... (Pagriezies pret Raitvūdes kundzi ar roku norādīdams piepildīto glāžu virzienā). Taču vai būtu atļauts, kundze, uzaicināt tukšot vēlreiz glāzes?

Raitvūdes kundze. Bet protams, kņaz. (Visi piecēlušies).

Ivnings (jau galīgi atžirdzis, sasparojies). Bet es, mīļā Patricij, varu droši tagad pateikt, ka iecerēto skumju eleģiju vairs neturpināšu, bet tagad rakstīšu poēmu Priekam. Šodien pat uzrakstīšu virsrakstu!

Raitvūdes kundze. Tas pareizi, Čarlij. Tikai nepaliec pie virsraksta vien!

Priekškars

...MEŅOGLES

...raču dzīvi Beļģijā

...atskaņēja klusinātas sarunas, bet arī tās pamazām apklusa, jo katram laikam bija daudz, daudz ko pārdomāt.

— Kā patīk? — apjautājos Olģertam.

— Nezinu, — viņš klusi atbildēja, kā no sapņa pamodināts. — Es vispār vēl nekā nesaprotu...

Tik tiešām, mēs neviens vēl nesapratām, kādai dzīvei ejam pretī.

Nākošajā rītā sākās dažādas izdarības, lai mūs ātrāk dabūtu apakšzemē. Ieradās fotografs un visus nofotografēja, un jau tās pašas dienas vakarā izsniedza īpašas pases. Tad aiztransportēja uz raktuves ambulanci, kur resns un labi iestrādājies ārsts visus sīki izmeklēja. Pie Šulca apstājās visilgāk: vīrs kā skapis, bokseris, bet kā mēs visi to jau zinājām, galīgi beigts ar plaušām. Mēs pabrīnījāmies, ka ārsts bez visādām klausulēm un caurulēm, tūdaļ pateica patiesību; viņš Šulcam jautāja:

— Vai gribat raktuvē strādāt uz savu risku? Es par jums neatbildu. Īstenībā jūsu vieta sanatorijā. Vai sūtīt atpakaļ?

Šulcs atpakaļ negribēja, viņš gribēja strādāt. Ārsts tad viņa izmeklēšanas papīros ierakstīja garu piezīmi un noteica:

— Jūsu vietā es gan tā nedarītu. Ejiet strādāt, bet dzeriet ļoti daudz piena.

Tas vēlreiz norādīja, cik vajadzīgi šeit esam. Dažiem sanitāri noņēma asinis, dažus, kā moku kambaros, locīja un lauzīja pie visādiem aparātiem, lai noteiktu muskuļu spēku, bet kāda daļa ārā mēģināja atrast kādu krūmainu vietu, lai sagādātu zarnu pētīšanai nepieciešamo materiālu. Katram tas nepadevās. Sākās, laikam jau asinīs iegājušies, tirgošanās: tas, kam bija laimējies kautcik sagādāt, pārdeva citiem par cigaretēm, bet Olģerts, kā nesmēķētājs, savu tiesu dabūja uz vēlāku nomaksu. Tas visiem sagādāja neizsakāmu jautrību, varbūt lielāku nekā pienācās, jo ārsts atrāva ambulances logu un bargi apsauca. Gadījās arī nopietnas lietas: garais Arājs, brīdi vērojis, kā sanitārs pārējiem grūž adatas āderēs un velk ārā asinis, pēkšņi kļuva bāls un kā milzīgs bluķis uzgāzās virsū kādam savādam aparātam, samaldams to smalkās druskās. Viņš pats tomēr palika neievainots, kaut gan ārsts valsirdīgi izteicās, ka labāk gan būtu bijis, ja Arājs pats atrastos aparāta vietā.

(Turpinājums sekos)

...ir pārnācis, un par viņa atrašanu ...ju tūkstoš dolaru. Atradējs ir mū... prēmija, kā viņš to pats labi zi... Taču, gribēdama izcelt šīs prie... šī nama vēsturē atkal ar kādu la... tos tūkstoš dolarus uzdāvinu Džā...

...Ko? Viņam?

...dze. Un te būs čeks. (Izņem no so... Džāni. Ņem to un kļūsti bagāts! ...ms čeku). Paldies, cienītā!

...dze. Nu, ko tu iesāksi ar tik daudz ...

...rēs manas jaunsaimniecības atjau... ...s brīvajā Latvijā! (Aiziet un apstā... ...itas).

...dze (kņazei). Jā, šie nožēlojamie ... jau nav nekad tādu naudu savā...

... ar' viņiem dot to. Viņi jau ne... ...oties. Atcerieties, kā bija ar to pa... !

...m un Ritai). Nu tik jāmanās man ...rvīm laukā. Ko var galvot, ka at... ... viņa ar vienu roku dod, bet ar ot...

...ienmēr tas nāk par ļaunu, Jān'. Ar ...uvu šo te čeku (aplikdams roku Ri... ...gan atpakaļ nedošu nevienam, kaut ... galvu!

...smiedamās). O, Krast, — nevienam ...īt! (Jānis uzmanīgi virzās uz dur... ...ms kaķi).

... pienākums tagad arī būtu teikt da... ...ārdus šajā neparedzētā, bet tamdēļ ... priecīgā akta gadījumā. Bet tā kā ... vienā vai otrā sakarībā esam tikuši ... gandrīz visi esam ierindojušies gra... ...ierindā, starp tiem negaidot arī es ... uzrunu neturpināšu, jo pretējā ga... ... jāapsveic arī pašam sevi, bet tas ...riezies pret Raitvīdes kundzi ar ro... ...iepildīto glāžu virzienā). Taču vai ...dze, uzaicināt tukšot vēlreiz glāzes?

...ndze. Bet protams, kņaz. (Visi pie... ...galīgi atžirdzis, sasparojies). Bet es, ...u droši tagad pateikt, ka iecerēto ...airs neturpināšu, bet tagad rakstīšu ...Šodien pat uzrakstīšu virsrakstu!

...ndze. Tas pareizi, Čarlij. Tikai ne... ...sta vien!

Priekškars

Gara KULTŪRAI

FRANČU AKADĒMIJAS LOCEKLIS SVEICINA LATVIEŠU RAKSTNIEKUS

PEN kongress pieņem vienbalsīgi rezolūciju pret rakstnieku vajāšanām

Starptautiskās rakstnieku savienības PEN kongresā Londonā, par spīti miglainai koeksistences jutoņai, kas valda politiskos kabinetos, noskaņojums bija možs un savu uzdevumu apzināšanās pilns. Nevienā vietā kongress neatkāpās no PEN chartijā rakstītiem principiem, un pat viesi un delegāti no zemēm aiz dzelzs aizkara nevarēja skaļi aizstāvēt varmācību un brīvā vārda apspiešanu, par ko runāja daudzi neapgāžami fakti.

Zīmīga šai ziņā bija Latvijas penkluba ierostinātā, Igaunijas, žīdu un Trimdas rakstnieku penkluba atbalstītā kopīgā rezolūcija, kuras teksts jau minēts L. A. pagājušajā numurā. Kad tuvojās nobalsošana, tai nebija neviena pretinieka, tikai Austrumvācijas komūnistiskais rakstnieks Bodo Ūze no savas puses piezīmēja, ka viņš balsojot par rezolūciju, sevišķi atceroties rakstniekus, kas atrodas cietumos Čīlē, Brazilijā un citās zemēs. Polijas rakstnieku delegāts Sloņimskis paziņoja, ka viņš rezolūciju pieņem bez iebildumiem. Žīdu centra delegāts Leftvičs garākā runā pakavējās pie žīdu rakstnieku likteņa. Pieci ievērojami žīdu rakstnieki, to starpā viens, kas bijis kādreiz britu penkluba viesis, nošauti tikai 1952. gadā. Dzīvi palikušie žīdu rakstnieki tagad atbrīvoti, bet viņiem nav tiesību publicēties Padomju Savienībā žīdu valodā.

Pirms nobalsošanas par rezolūciju Beļģijas flāmu rakstnieku delegāts profesors De Bakers aicināja kongresu vienu minūti ilgā klusuma brīdī atcerēties vergu darbu nometnēs un cietumos mirušos rakstniekus. Tā bija iespaidīga demonstrācija apspiesto tautu labā. Kongresa laikā sakarā ar rezolūciju neskaitāmas reizes savukārt tika minēts Latvijas vārds.

Tālāk kongress vienbalsīgi atzina Latvijas penkluba Ņujorkas atzarojumu un aplaudējot novēlēja tam labas sekmes. Kongress tāpat atzina eksīlrakstnieku centra Ņujorkas nozarojumu, kurā par biedriem jau iestājušies arī vairāki latvieši, kā Anšl. Eglītis, Knuts Lesiņš u. c.

Darba kārtībā bija arī vairākas rezolūcijas, kas apolītisko PEN organizāciju tuvināja polītisko pretrunu krācēm un atvariem. Piemēram Austrālijas PEN centra rezolūcija prasīja atsaukt atzīšanu visiem tiem nacionāliem PEN centriem, kuru zemēs nepastāv domu un publicēšanās brīvība. Ja šo rezolūciju kongress pieņemtu, tad atzīšanu zaudētu Polijas, Čechoslovakijas, Ungārijas un vēl citi PEN centri. Varbūt tas ienestu zināmu skaidrību organizāciju principos, bet reizē laupītu tiem rakstniekiem, kas nav komūnisti, pēdējās sakaru iespējas ar Rietumu kollēgām. PEN organizācijas valde šādu rezolūciju nevēlējās celt kongresam priekšā, jo tā nevienam nepakalpotu, tikai noslogotu jaunām grūtībām jau tā nomāktos rakstniekus aiz dzelzs priekškara.

Suminot komūnistu vardarbības upurus un zemu noliecot galvas viņu priekšā, kongress tomēr nevarēja paiet garām vācu Ost un West penkluba rezolūcijai, kuru ar angļu delegātes Margaritas Laski papildinājumu pieņēma ar 18 pret 11, 8 atturoties. Šī rezolūcija vērš uzmanību uz briesmām, kādas var cilvēcei celties no atomieroču lietošanas un izsaka simpatijas rakstniekiem, kas šīs briesmas atklāj.

Rezolūcijas otro daļu, kura prasīja griezties pie valdībām, lai tās atsakās no atomieroču lietošanas, iesniedzēji atsauca, jo tai nebija izredžu tikt pieņemtai.

Pret šādas rezolūcijas pieņemšanu asi protestēja angļu centra loceklis, krievu emigrants Michails Pravdins. Viņš uzskatot, ka tā ir iejaukšanās rakstnieka tematu brīvajā izvēlē, un ka šī rezolūcija apdraudot rakstnieka brīvību vispāri. Par rezolūciju iestājās trīs vācu centri, franči un angļi, lai rādītu pasaulei, ka lielās tautas patiesi vēlas mieru.

Par latviešu rakstniecību trimdā interesi izrādīja daudzas delegācijas. Šajā ziņā labs palīgs bija tikko pirms kongresa iznākušais eksīlrakstnieku almanachs „The Pen in Exile", kur ievietoti prof. A. Švābes, Anš. Eglīša, Andr. Johansona prozas darbi, kā arī P. Aigara, A. Eglīša, Fr. Dziesmas un Zinaīdas Lazdas dzejoļu tulkojumi. No 16 iespiedlokšņu biezās grāmatas divas loksnes aizņem vienīgi latviešu tulkojumi.

Šis izdevums ieraudzījis dienas gaismu ar Intellektuālā brīvības fonda atbalstu, kurā iemaksas izdara vairāki ievērojami angļu-sakšu rakstnieki un dzejnieki.

Trimdas rakstnieku almanachs izvērtās par īstu kongresa naglu, jo to apbrīnoja visi dalībnieki, un daudzi iegādājās mājās vešanai un apskatīšanai savu tautu presē. Glītais izdevums un vērtīgais saturs bija vislabākā propaganda trimdas rakstnieku darbam. Šim izdevumam ievadvārdus rakstījusi angļu PEN kluba prez. Dr. Veronika Vedžvuda, kas bija arī kongresa prezidente un mājasmāte. Almanachs iespiests Londonā, latviešu spiestuvē Waverley Press.

Kaut gan britu prese par šādiem kongresiem, kur pa laikam nav nekādu „sensāciju", kas satrauc masas, nevelti pārāk daudz telpas, tomēr The Times 13. jūlija numurā rakstīja, ka Latvijas un Igaunijas rakstnieku delegācijas kongresā baudījušas visas priekšrocības un atzīšanu kā neatkarīgu valstu rakstnieku delegācijas. Manchester Guardian savukārt atzīmēja trimdinieku ierosinātās rezolūcijas pieņemšanu.

Latvijas delegācija bija pārstāvēta arī pieņemšanā pie karalienes mātes, Klarensas pilī. Viesus tur pieņēma karalienes māte Elizabete un princese Margareta. Ļoti iespaidīga bija britu valdības rīkotā pieņemšana Lankastera pilī.

Šī pils ir britu valdības reprezentācijas un konferenču ēka Bekinghemas pils tuvumā. Tās slavas laiks šācies karalienes Viktorijas laikā, kaut gan pils celta 18. g. s. Marmora kolonnām rotātais pils vestibils atgādina italiešu architektūras meistardarbus, un pils sienas rotā gleznas no Anglijas karaļa Čarlza I, Zviedrijas karalienes Kristīnes, kardināla Rišeljē, un kardināla Mazarini slavenām kollekcijām.

Rakstnieku kongresa dalībniekus Lankasteras pilī valdības vārdā sveicā ārlietu ministrijas parlamentārais sekretārs konservātīvo deputāts Dods-Parkers. Viņš lielu interesi izrādīja par Latvijas PEN

(Nobeigums 8. lpp.)

Valdis Krāslavietis

VĀRDU VARA

Ar vārdiem tu sit, ar vārdiem tu dzel,
Ar vārdiem tu atkal glāsti.
Ar vārdiem pār atvariem tiltus tu cel;
Ar vārdiem tilti tiek gāzti.

Vārdi — kā palu ūdeņi trauc,
Kā vižņi kūst elsas un glaimi.
Kā kairas nāras dzelmē tie sauc,
Apsolot mūžīgo laimi.

Vārdus cilvēce vienmēr alks:
Vārdiem burvīgs ir spēks,
Kaut taisnība rūgta kā vērmeļu malks,
Un meldiju saldu dzied grēks.

PRIEKS PĒC PAVĒLES

Cīņā 1. maijā dzejnieku vidū parādās arī Jānis Medenis, kam acīmredzot ir jāizbauda spiediens dzejot „pozitīviski." Tur lasāma šāda viņa dzeja:

PIRMĀ VAGA

Vai mīlīgs vējš, vai dziesma tā,
Ko agri rītā dzirdi laukā?
Vai draugs tur tevi vārdā saukā,
Pirms tevis traucēts atmatā?
Tu ej kā reibis ziedu plaukā
Un — mirkli stājot — brīnā vied:
Tā paša atbalss vējos dzied.

Un tomēr — esi dižo pulkā:
Sauc viena dvēsle, vienīgs ceļš,
Un viena doma augšup cel,
Kad klausies tu šā laika tulkā,
Kas — grozot straumes — klintis šķel,

Liek stariem līt, kur tumsa plīvo,—
Lai nākamība šodien dzīvo.

Lai šodien nāk, kas gaidīts daudz,
Kas pavēl naidam rimt un viltum,
Par tālēm draudzībai met tiltus,
Un važas rauj, kas vājo žņaudz,—
Lai labais nāk kā saules siltums,
Kā dziesma, kurai pretī skan
No dzīles cīrulīša zvans.

Ai, pavasara dziesma jaukā,
Pas slavas vārdiem līksmākā!
Plaukst bērzi smaržu dūmakā
Un sulas sniedz kā dzīru traukā
Tev — kāpjot dzelzu rūmakā,
Strazds zarā svelpj, krīt rūpe smagā,

Un arājs dodas pirmā vagā.

MĀKSLINIEKS A. NULĪTIS,

sakarā ar savu 60 gadu jubileju rīkos savu gleznu skati, ko 1. septembrī, Daugavas Vanagu dienu svinību ietvaros, atklās DV namā, 123 Huron St.

Voldemārs Akacis

MĀKSLINIEKS AR LABIEŠA SMAIDU

Gleznotājs, virsnieks un jaunatnes audzinātājs Arnolds Nulītis 30. jūlijā kļūst sešdesmitgadnieks

Dažreiz kāda sena pavasara diena neškiet esam tik tālā pagātnē. Zem alkšņu mizās krāsotas vadmalas svārka mana lauku zēna sirds toreiz iestāju pārbaudījuma laikā Bauskas valsts ģimnazijā trīsēja tāpat kā pārējiem pamatskolas beigušajiem jauniešiem, kuri vēlējās turpināt izglītību. Ne bez pamata. Ģimnazijā uzņēma apmēram 40, un mūsu bija kāds simts... Drūzma, svešas sejas, uz mums garā gaiteņa sienmalēs pabailīgi stāvošajiem jaunuļiem nicīgi tēmēti ģimnazistu skati un — sveši skolotāji. Cits bezgala steidzīgs, cits svinīgi drūms, bet viens, ar toreiz vēl diezgan reti redzēto latvisko prievīti (pie sārti rūtota krekla) gaitenī gāja lēniem elastīgiem karavīra soļiem. Tikai pāris četrdesmitgadnieka sudraba stīdziņu bija viņa deniņos, un viņa skats, draudzīgi smaidīdams, kā pētot, kā drošinot uz īsu brīdi, šķiet, apstājās pie katra jaunuļa sejas. Saka, ka smaids esot dvēseles spogulis. Šis bija latvju labieša smaids, kas kopā ar latvisko prievīti man ir pirmie nedziestošie un, šķiet, nešķiramie priekšstati par Arnoldu Nulīti.

***

Ikviens, kas deldējis ģimnaziju solus zīmēšanas stundās, noteikti ir mēģinājis paslepeni kārtot citus nokavētus darbus. Zinīgais un, pat saniknojuma sārtumam iekāpjot vaigos, nezūdošais Nulīša smaids vien bez liekiem vārdiem vainīgajiem lika nadzīgi ķert noliktos zīmuļus, un šis smaids bija nenoliedzams universāllīdzeklis, kura parasti pietika, lai klasē pārtrauktu ne vien pārlieku sačivināšanās kāri, bet arī citas negantības, kurās Bauskas ģimnazisti -tes daudz nepalika aiz saviem lielpilsētu biedriem.

„Nulīša kungs, pastāstiet mums kaut ko par mākslu", tādi lūgumi viņa stundās nebija reti. Kas lai nu zina, cik tajos katrā reizē bija nopietnu mākslas interešu un cik nolūku darba pārtraukšanai, jo parunāšana par mākslu var kļūt arī ērta tērzēšana. Ir arī veca lieta, ka viens muļķis, īpaši mākslas nozarēs, var jautāt vairāk kā desmit gudrie atbildēt, bet ja jautātāju ir vairāki desmiti un atbildētājs viens, tad stāvoklis var sākt šķist bezcerīgs.

Nulītis no diskusijām nevairījās un, neļaujot kārtējam darbam pārtrūkt, šos provocējumus un alkatīgi dumpīgos ģimnazistu prātus smaidīdams prata rāmi ievadīt tādā gultnē, ka jautātāji un klausītāji dabūja dzirdēt un veikt vairāk, kā bija paredzēts zīmēšanas, mākslas vēstures un citās viņa stundu programmās. Tur taču nebija paredzēts izlasīt pieejamās latviešu gleznotāju monografijas, nedz iepazīties ar Latvijas mākslas akadēmijas darbu, tēlotāju-mākslinieku organizācijām, toreiz jauno gleznotāju virzienu meklējumiem vai ar to personiskajiem likteņiem u. t. t. Bija žēl, ka stundām tikai 45 minūtes un to interesantais, arī vispārīgi izglītojošais saturs dažkārt lika nedzirdēt pat stundas beigu zvanu, jo Nulītis neuzspieda savus uzskatus, bet citēja arī to (un dažkārt pretējo saviem uzskatiem), ko par skarto temu bija rakstījuši vai sacījuši citi mākslas vai citu nozaru lietpratēji, tā pamudinot arī jauniešus padomāt un izteikt pašiem savus, kaut maldīgus, stipri korriģējamus, atzinumus.

Arnolds Nulītis — pašportrets

Daudzi audzinātāji savā darbā iegūst nedalītu jaunatnes cieņu, kas tomēr viņus nepasargā, pat aizejot kapā, paņemt līdz mūžā iemantotās, vairāk vai mazāk dzēlīgās palamas, bet tikai rets audzinātājs spēj iegūt jaunatnes mīlestību. Nulītis bija viens no šiem retajiem. Varbūt tādēļ, ka viņš mīlēja jaunatni, un šajā ziņā laikam nekas nav mainījies arī tagad. Nav tādēļ brīnums, ka toreizējie jaunieši Nulīti arī pēc tiešā skolas darba daudzreiz vai nu uz ielas, pilskalnā, vai kur citur vārda tiešā nozīmē ielenca.

Dažkārt runas par mākslu gluži nejauši novirzījās arī uz citām, sevišķi to laiku jaunatni interesējošām Latvijas brīvības cīņu temām, jo Nulītis taču kā virsnieks bija izbridis Tīreļpurvu, izstaigājis Latvijas atbrīvošanas kauju laukus un piedalījies pirmajos miera laiku armijas uzbūves darbos. Nulīša stāsti par latviešu karavīru cīņām vienmēr iznāca vērtīgs papildinājums ne vien vēsturei, bet arī militārās apmācības stundām un bieži pat smiltīs zīmēja izdārdējušu kauju schēmas, risinājās taktikas uzdevumi, un tikai ļoti uzmanīgs klausītājs sadzirdēja kautrus vārdus par kāda no skolas sola brīvprātīgi strēlniekos aizgājuša, lietū izmirkuša, nosaluša un pārguruša jaunekļa pirmajām uguņskristībām vai vēlākajām virsnieka gaitām. Bez patētikas, bez romantisma...

Klausītāji vienu otru reizi pat nemanīja, ka par dažādām problēmām runādamies, Nulītis bija aizgājis līdz sava dzīvokļa durvīm pie ķieģeļu namiņa Vienības ielā 63. Gadījās, ka arī jauniešiem kā viesiem tad atvērās mākslinieka plašā dzīvokļa durvis. Gleznas, grāmatas, keramika, otas... Darbnīcas vienā kaktā bija ļoti rūpīgi sagatavoti audekli un logāti (tas būtu stāsts par sevi) un otrā gleznu klāsts, kura noteikti būtu pieticis kārtīgai, patstāvīgai izstādei, bet no tās tāpat kā no jubilejām gleznotājs vairījās.

***

Cik Bauskas laikos bija vērojams, Nulītis savas gleznas rādīja lēni un dažkārt būdams ar kaut ko nemierā, tās laboja pat pēc gadiem. Vēl tagad neatstāj sajūta, ka latviešu mākslas dzīves Medīnu un Meku — Rīgu — viņš bija apmainījis (līdz ar tur iegūstamo skaļo slavu) pret dažādā ziņā provinciāli miegaino mazpilsētu, lai tās klusumā, sevī un mākslas problēmās patiesi iedziļinoties, varētu netraucēti strādāt. Varbūt kā dzimušam un uzaugušam codietim viņam zem kājām organiski bija nepieciešams arī Zemgales māls, kura nokrāsas un siltie, brūngani dzeltenie toņi bija dominējošie daudzos Nulīša Latvijas laika darbos.

Nevar nepieminēt, ka sākot ar tēlojošo mākslu, Arnolds Nulītis savus audzēkņus ne vien mācību stundās, bet vēl vairāk ārpus tām, tāpat kā apkārtējo sabiedrību, centās ievest latviskā pasaules uzskata plašajos, krāšņajos laukos, pie senās tautas mākslas, daiļamatniecības, pareizu tautas tērpu (N. bija Bauskā pirmais, kas vīriešu tautas tērpu pārvērta par savu goda tērpu) un etnografijas straumēm, kas plūst no aizbirušajiem gadu tūkstošus vecajiem latviešu reliģijas dzidrajiem avotiem, kurus attīrīt centās dievturi. Viņš ir viens no tiem, kam auga sekotāju draudze.

(Nobeigums 8. lpp.)

A. VOITKUS

TĀ TAS NEPALIKA

Astrīdas Robežgruntnieces viņete — ROMĀNS

(17. turpinājums)

Viņa bija nelielas Latvijas provinces pilsētiņas pastmeistara palīga Grunduļa meita. Nobeigusi Jelgavā māsu skolu, viņa apmēram gadu nostrādāja Rēzeknes slimnīcā, kur vasarā iznāca aizraušanās ar kādu medicīnas studentu. Šīs aizraušanās dabiskajos, bet dotajos apstākļos nevēlamās sekas viņu spieda Rēzekni atstāt un sev un sekām meklēt dzīves vietu citur. Jaunajā dzīves un darba vietā viņa ļāva noprast, ka no vīra šķīrusies, ka tas bijis nelietis un ka viņa uzņēmusies pati rūpēties par sava puisēna audzināšanu. Zēns tomēr nesasniedza divu gadu vecumu, sasaldējās, dabūja plaušu karsoni un nomira.

Šai laikā Lilija no tumšmates pārvērtās gaišmatē un sāka nīst vīriešus.

Viņas naids tomēr nebija ne pastāvīgs, ne vispārējs, un laiku pa laikam, it kā lai pārbaudītu, vai vīriešu pasaulē nav sākusies tikumu uzlabošanās, viņa atsevišķos gadījumos pret atsevišķiem vīriešu cilts pārstāvjiem nīšanu pārtrauca, bet, gadiem paejot, šie intervaļi kļuva vienmēr retāki un īsāki. Ne tāpēc, ka Lilijai pret tiem būtu bijuši iebildumi, bet tāpēc, ka vīrešu starpā, kā likās, saruka to šī dzimuma pārstāvju skaits, kas būtu bijuši ieinteresēti Lilijas naida likvidēšanā.

Otrs drūms brīdis bija tas, kur Lilija, zobārsta krēslā sēdot, dzirdēja negrozāmo patiesību, ka daži tās priekšējie zobi savu mūžu nokalpojuši un izraujami. Saprotams, Lilija parūpējās par jaunu, skaistu zobu iegūšanu, bet atziņa, ka jau nostaigāts tik garš ceļš, ka protēze mutē, pati par sevi bija sāpīga un sarūgtināja.

Jaunajā pasaulē viņa centās atjaunoties iekšķīgi un ārīgi. Arī turpmāk viņa palika gaišmate, bet savu paplāno matu kodeļu papildināja ar skaistu, kuplu bizi, ko par attiecīgiem dālderiem bija nopirkusi kaimiņu pilsētā. Bez tam viņa ik nedēļas apmeklēja skaistumkopšanas salonu un centās būt jaunā. Vīriešus viņa nenīda, un tā kā viņa labi prata nosarkt, tad visi viņu ieskatīja par kautrīgu. Piecu gadu laikā viņa bija ieguvusi atturīgas, klusas, darbīgas, taupīgas, nosvērtas un cienījamas jaunkundzes slavu. Viņas īstos gados neviens nezināja, viņa satikās tikai ar labāko aprindu dāmām un domāja, ka ir laba precību kandidāte vidējās paaudzes vīriešu pasaulei.

Tā tomēr bija pastulba, un Lilijas krāšņumus neievēroja.

Tad viņas dzīvē gluži nejauši ienāca Pēteris Pūpols. Ja viņa gribēja būt gluži atklāta, tad vienu brīdi pēc tam, kad viņi pie slimnīcas bija šķīrušies, arī viņa bija iedomājusi, ka Pēteris, varbūt, viņu nemaz nav bildinājis, bet ar saviem vārdiem domājis kaut ko citu, bet tā kā šī doma nebija sevišķi patīkama, viņa to atmeta.

Tāpēc arī, zinādama, ka Pēteris ļoti bīstas ļaužu valodu, viņa tūlīt no rīta bija pacentusies pēc iespējas plašākām aprindām darīt zināmu, ka kļuvusi viņa līgava.

Bet Pēteri brīvības zaudēšana bija baidījusi vairāk par ļaužu valodām.

Un tagad nu valodās bija iekļuvusi viņa pati.

Viņa domāja un domāja; naids pret vīriešu cilti atkal pamodās, brieda un auga — un beidzot viņa izdomāja. Vēl viss nebija zaudēts. Ja viņa nevarēja dabūt Pētera paša, viņa dabūs vismaz daļu viņa naudas. Lai Pēteris samaksā par visiem savas cilts grēkiem! Šajā zemē tā nevarēja rotaļāties ar precību solījumiem un sievietes svētākajām jūtām. Ka Pēteris pats nekāda tieša precību solījuma nebija devis, tam nebija nekāda nozīme: Cibulkina kundze varēja būt lieciniece, ka viņš bija klusējis, kad Lilija viņu bija iepazīstinājusi kā savu līgavaini. Un klusu ciešana ir piekrišana.

Sekojošā nedēļā Lilija bija apstaigājusi vairākus advokātus. Divi atteicās, bet trešais, jauns un kustīgs, tumšiem sprogainiem matiem un palīku degunu, viņai piekrita: viņas lieta esot skaidra un droša!

Tas bija bijis sestdien, un viņa bija solījusi pirmdien advokātam aiznest dažus dokumentus. Viņa pašreiz tos kārtoja, kad pie durvīm pieklauvināja Cibulkina kundze.

Cibulkina kundzes vērtīgais skats uzreiz notvēra, ka Lilijas istabā un dvēselē notiek kas svarīgs: nieku dēļ neviens nepārkravā ceļa somas un neizklāj uz galda gadiem rūpīgi glabātus papīrus ar dažādiem zīmogiem, lieliem un maziem parakstiem, zīmogmarkām un pat pirkstu nospiedumiem.

„Jaunkundze izvāksies?" Cibulkina kundze drusku nervozi iejautājās, „nujā, var jau saprast — kur kaimiņi tādu troksni taisa!"

Lilija viņu nomierināja. Viņa negribot izvākties. Viņa tikai meklējot dažus papīrus un tā kā tie gadiem neesot cilāti, tad jāizvanda visi pārējie, līdz atrod īstos.

Papīri?

Cibulkina kundze izlikās, ka saprot. Tā bija liekuļošana, bet tā visdrīzāk varēja nokļūt pie mērķa.

„Kā tad! Kas tur papīru vajadzīgs, līdz dabū apprecēties! Citi teica — šai zemē nekādu papīru nevajagot, pazvērot tikai, un viss kārtībā, bet tas nav tiesa. Tāpat papīru vajag kā visur."

„Jā, tā ir," Lilija atturīgi atbildēja, negribēdama lietas īstos apstākļus vēl izklāstīt — viņa pie Cibulkiniem dzīvoja pārāk īsu laiku, lai viņu attieksmes būtu kļuvušas tuvākas un uzticība plašāka. Viņai prātā nenāca, ka Cibulkina kundze viņas nelaimi jau zināja visos sīkumos.

Pēdējā atzina, ka nupat pienācis īstais brīdis savas zināšanas atklāt un pie tā paša arī parādīt, kā pusē stāv.

„Man jau gan vecais saka: nejaucies tu citu lietās, bet es vairs nevaru noskatīties! Kas nav, tas nav. Un jūsu vietā es to tā neatstātu! Nu jau visa pilsēta runā. Dāmu komiteja un tā vispār?

„Ko?!" Lilija iesaucās, „kas runā? Dāmu komiteja?"

Cibulkina atstāstīja, ko zināja, neaizmirsdama, protams, izcelt savus nopelnus Lilijas aizstāvēšanā. Lilija noklausījās Cibulkina kundzes stāstā kā nāves spriedumā. Ja līdz šim viņa vēl būtu šaubījusies, tad tagad viņas ceļš bija skaidrs.

„Tad tā gan. Tad tā gan... Manu godu kājām mīt! Nu, pagaidi tu man!"

„Tas pareizi! Šitādas lietas nevar atstāt — citādi ieradīna vien uz sieviešu krāpšanu," Cibulkina lēja benzīnu ugunī, tad pārgāja glaimīgākā balsī, „un cik jūs laimīga bijāt tai naktī — mani pat sarājāt, ka nelaikā iedrāzos jūsu istabā. Bet ko lai dara? — Man jau mājā par tikumu jāgādā, citādi iznāks darīšanas ar policiju. — Bet tas gan labi, ka jūs nodomājuši sūdzēt!"

„Bet — man vajadzēs jūsu palīdzības," Lilija uzmanīgi ierunājās, „bez liecinieka es nekā nepanākšu."

„Vai, mīļā!" Cibulkina priecīgi iesaucās, „tam es katrā laikā klāt! Pati redzēju kā viņš naktī pie jums nāca, un man vēl taisnojās, ka jūs šā līgava. To es varu nozvērēt!"

„Pats viņš to neteica," Lilija darīja liecinieci uzmanīgu uz liecības smalkumiem, „bet ļāva saprast, ka tā. Pie tiesas būs jāatkārto vārds vārdā."

„Vai nu es nezinu, kā pie tiesas jārunā!" Cibulkina, lepni degunu nošņaukusi ielika kabatas drāniņu atpakaļ tērpa krūšu izgriezumā, „nav jau pirmā reize. Bet šitā lieta jau tik taisna un skaidra kā pirksts. Tur jūs dabūsit lielu naudu! — Bet, Grunduļa jaunkundze, man arī pie jums lūgums. Taisnību sakot, gandrīz vai tai pašā jūsu lietā..."

„Nu?" Lilija kļuva stīvāka un aizdomīgāka, „manā lietā?"

„Jā — mums jūsu vajadzēs par liecinieci. Man šodien Rembēns uzbruka!" viņas balsī ieskanējās tādas kā sāpes, „un tad jau tur tiesas darbi iznāks kā likts!"

„Es gan to neredzēju," Lilija mēģināja liecinieces godam izbēgt. Nebija labi tiesnesim rādīties bez vajadzības, jo tas varēja kaitēt viņas pašas lietai.

„Vai, mīļā! Kā to varējāt neredzēt?!! Tepat zem jūsu loga! Tas jau bija tikpat kā slepkavības mēģinājums ar iepriekšēju nodomu — visa iela skanēja!"

(Turpinājums sekos)

Kultūras apskats

● **Bostonas simfoniskais orķestris augusta mēnesī ar Holandiešu karaliskās gaisa satiksmes lidmašīnām dosies savā Eiropas turnejā, viesojoties arī Maskavā un Ļeņingradā. Orķestris Čarlza Muncha vadībā koncertēs pavisam 12 Eiropas valstu galvaspilsētās. Īpašā lidmašīnā pārvedīs mūziku instrumentus, kuru kopsvars ir 14.000 mārciņas. 10 no paredzētajiem 27 koncertiem diriģēs Pjērs Monto.**

V. PALMA

RI 3670 no plkst. 6 rītā — 12 vakarā visu dienu

G. Batcheller, Broker — 33 Fairview Blvd.

TAUTIEŠI, UZMANAITIES, LAI JUMS OTRĀ OBLIGĀCIJA BŪTU UZ 10 GADIEM UN LAI TAJĀ BŪTU RAKSTĪTS, KA JUMS IR TIESĪBA PAGARINĀT PIRMO OBLIGĀCIJU

BROADVIEW — DANFORTH rajonā: atsevišķa 11 istabu dubultķieģeļu laba īres māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, ūdens-eļļas apkure, garāža. Izdevīgi maksāšanas noteikumi. Iemaksa $4.000.

PLAYTER — DANFORTH rajonā: atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iem. $3.500.

GREENWOOD — GERRARD rajonā: 3,5 gadus veca atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja. Moderna eļļas apkure. Iebraucamais ceļš, kopējā cena — $14.900. Iemaksa $2.700.

Mēs sagādājam aizdevumus uz visizdevīgākiem noteikumiem.

Ja jums ir $500 vai vairāk naudas, tad zvaniet mums nesaistošai informācijai

Mēs piedāvājam mājas visos pilsētas rajonos

HILLCREST MOTORS LIMITED

1438 BATHURST ST., TORONTO

FORDA UN MONARCHA PĀRSTĀVNIECĪBA

1956. gada Fordi, sākot ar $1865 un iemaksu $200 uz nomaksu līdz 3 gadiem

Pārstāvis P. BERNĀTS

Tel. darbā LE 3-1104, mājā HU 8-1488

- Līgavu buķetes un citi ziedu sakārtojumi eiropiešu un kanadiešu stilos.
- Visplašākā izvēlē griezti ziedi un podu puķes.
- Kanadas latviešu daiļamatnieku savienības
- salons.

LOTUS PUĶU VEIKALĀ

802 Bathurst ielā pie Bloor, tel. LE 3-3884, Toronto

LOTUS

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W. Toronto pie Grace, LE 5-6792

Visu jūsu daiļumam sniedz

ELZA PĒRKONE

Amaryllis Cosmetological Institute

61 Charles St., W., Toronto, WA 1-9011.

THE NORSEMAN OIL BURNER

NATURAL GAS

ŪDENS SILDĪTĀJS $120

RED D

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $250.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratifikāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $7.00

A. LAGUNS,

204 Oakwood Ave, Toronto, tel. LE 1-6583

EGLĪŠA—RADIO

Labo: televīzijas, radio, auto radio aparātus, plašu spēlētājus un citus elektriskus aparātus.

Ja vēlaties pirkt televīzijas, radio vai plašu spēlētājus, jums noteikti atmaksāsies, ja vispirms ienāksit pie manis.

Atvērts līdz plkst. 9.00 vakarā 6 dienas nedēļā.

161A Roncesvalles Ave, tel. LE 7-1401, Toronto

10% ATLAIDE 10%

PASREIZĒJIEM PASŪTINĀJUMIEM.

Lielā izvēlē labākās angļu drānas. Rūpīgi pielaikoju, glīti nostrādāju, lietoju astru drēbi, kamieļvilnas audeklus, labākās oderes un pārējos piederumus

387 MILVERTON BLVD., TORONTO, TEL. — GE 6813

V. KUČĀNS

Pieņemu darbdienās no plkst. 9-21, sestdienās no plkst. 9-16

GREGORY CHARLAP

B.A.M.Sc., M.C.L.

ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR

Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas

Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q., Mājās AT 1858

University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604

Dr. JĀNIS REKAI — Dr. PAULS REKAI

ķirurgs un dzemdību palīdzība — iekšķīgās slimības un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395

Iepr. telef. pieteikšanās

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 8-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

RIDOUT REAL ESTATE LTD.

A. KAMPE 490 College St., WA 4-7121

AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ

MILLWOOD RD. — YONGE

Iemaksa $4.500. 6 istabu dubultķieģeļu savrupmājai, moderna virtuve, ūdens-eļļas apkure. Iekopts dārzs un garāža.

Izmaksāta māja.

PAPE — MORTIMER

Pilna cena $13.000. 6 istabu dubultķieģeļu pusmājai, moderna virtuve. Dārzs un garāža. Iemaksa $3.000.

RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

RIDOUT — Kanadas lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs

---

Pieņemam pasūtinājumus audumiem

Vienmēr krājumā:

latviski spilveni un sedziņas

HANDWEAVING Studio

238 Bloor St., W, Toronto

Tel. WA 2-1315

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem • Bagātīgā izvēlē griezti ziedi • Podu puķes. • Zaļumi un tropiskie stādi. Tautiski izstrādājumi. • Keramika.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus

Mēs piegādājam mājās

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS

VIJA GRIMBA

109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464

Danforth—Woodbine, 2. stāvā

LEASIDE ESSO GARAGE

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

928 Millwood Rd., Toronto

Tel. HU 8-5152, mājās AM 7-4782

Imperial ESSO benzīns un eļļas

AUTO REMONTI • VISI DARBI GARANTĒTI

L. Alders MĒRENAS CENAS L. Marovskis

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

Auto skola Baltic

Apmācības auto:	Apmācības laiks:
OLDSMOBILE autom. transmisija	6—8 st.
CHEVROLET standart transmisija	8—10 „
¾ t FORD standarts šoferiem	10—12 „

Visiem kursantiem garantēju atļaujas

AUG. MASINGS

100 High Park Ave, Toronto, tel. RO 7-7944

JAUNAIS CENRĀDIS AR LIELU CENU NOLAIDI nodrošinātiem saiņiem uz LATVIJU un citām Eiropas zemēm, arī uz Sibīriju, dod iespēju jums palīdzēt saviem tuviniekiem, tas ir drošākais un lētākais ceļš.

Plašākā firma Ziemeļamerikā.

JANIQUE TRADING CO

Īpašnieks J. KAMIENSKI

Galvenais birojs: 835 QUEEN St., W., Toronto, Ont., tel. EM 4-4025

Nodaļas: Winnipeg, Man., Edmonton, Alta., Hamilton, Ont., St. Catharines, Ont., Buffalo, N.Y., Chicago, Ill., Cleveland, Ohio, Newark, N.J., Philadelphia, Pa., un citās lielākās pilsētās.

Fort William, Ont. — 627 Simpson Road, tel. 3-9618

Izmantojiet izdevību 1 dienas izbraukumiem pa ezeru ar kuģi

S.S. CAYUGA

Ik dienas uz Niagara on The Lake un Queenston. Labi saskaņoti tālākie braucieni uz NIAGARA FALLS un BUFALLO

Kuģošanas laiki

RĪTOS: plkst. 9.00 ik dienas

PĒCPUSDIENĀS: plkst. 2.55 pp. trešdien, piektdien, sestdien un svētdien.

VAKAROS: plkst. 6.15 pp. pirmdienās, otrdienās un ceturtdienās.

Braukšanas maksas:

Pieaugušiem turp un atpakaļ $3.25, vienā virzienā $1.80.

Bērniem turp un atpakaļ $1.50, vienā virzienā 85c

- Ļoti labas atpūtas iespējas krastmalās
- Peldēšanās skaistajā Lions Beach
- Dejošana uz kuģa katru vakaru

Tuvākai informācijai zvanīt EM 3-5155, Toronto

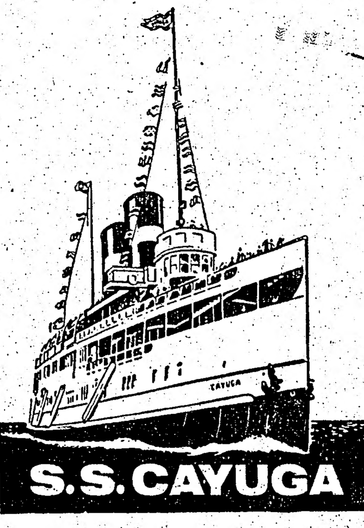

KAKTIŅŠ

Transporta firma

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt

RO 7-6697, katrā laikā, 1997 Keele St., Toronto

Iris LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. LE 1-5665

Pēc darba, RI 5213

Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem

Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.

Organizācijām rabats

Mums ir prieks un patika vērst sabiedrības uzmanību, ka mums ir pārdošanā:

Apbūves gabali	Lauksaimniecības
Vasarnīcas	Dārzsaimniecības
Apbūves gab. rūpniecības pasākumiem	Mežu un māršu zeme

Visi minētie īpašumi atrodas Lake Simcoe apkārtnē, apgabalā ziemeļos no Toronto, kas visstraujāk attīstās. Zemas cenas un izdevīgi maksāšanas noteikumi.

Informācijai zvaniet vai apmeklējiet mūsu birojus

LAKE SIMCOE HOMES AND PROPERTIES

705 Yonge St. (pie Bloor) Toronto, WA 4-3791

Pie mums darbojas pārdevēji, kas prot eiropiešu valodas

ŠĪ IR JŪSU KANADA

Parlamenta sēde

Parlamenta ēka atrodas Otavā, Ontario provincē. Tā ir Kanadas demokratijas sirds. Kanadas pilsoņi ievēl 262 parlamenta locekļus, kas pārstāv iedzīvotājus pie valdības. Vēlēšanas notiek ilgākais ik pa 5 gadiem, tanīs var piedalīties visi pavalstnieki, kas sasnieguši 21 gadu vecumu.

Kanadas konstitūcija ir pa daļai rakstīta un pa daļai nerakstīta. Nerakstītā daļa bazējas uz demokratiskās valsts iekārtas pieredzi un tradicijām, kas tikt pārņemtas ne tikvien no Lielbritanijas, bet gan no visas pasaules valstīm, kuŗu mērķi ir brīvība.

Iespēja brīvi domāt un brīvi runāt ir Kanadas demokratijas pamatbaze. Šī brīvība ir Kanadas priekšrocība, ko bauda kā Kanadas pavalstnieki, tā jaunkanadieši.

DOW

KINGSBEER BREWERY LIMITED

Sestdien, 1956. gada 28. jūlijā

OSKA

APMEKLĒJIET MŪS

343 - RONCES

Tel. LE 4-8974

Little Riga

- Delikateses
- Cepumi, pārtika
- Latviešu grāmatas

JURIS DZEGUZE

BĒRNU SV

SAULA

notiks svētdien, š.

Svētki sāksies plkst. 10.

dievkalpoju

Pēc tam:

- Sacensības stendo
- Rotaļas
- Peldēšanas sacīks
- Novakarē masku
- Deja pieaugušiem

Bērniem līdz 16 g. ieeja brī

no personas. Visi

DAUGA

PĀRTIKAS PREČ

581 PAPE Ave. Toronto, tel. GE 91

Veikals atvērts no 7.30 - 9.30 vak

gaļas izstrādājumus eiropiešu ga

gaļas produktus un delikateses.

Paldies. Ipašn.: O. DA

LA PĀRSTĀVIS ŅU

- Pieņem jaunus
- Iekasē abonēšan
- Pieņem sludināj

Adrese: Mr. A.

101 Brightwater Court Bro

Coke paceļ jums možu garu

Jūsu gaume ir dažāda...

Tieši dzirkstošais garšo labāk

Jūs jūtaties dažādi...

un Coke jums paceļ garastāvokli

"Coke" ir reģistrēta rūpniecības zīme

...TS, KA JUMS IR

... — GERRARD rajonā: 3,5 gadus ...tabu dubultķieģeļu māja. Moder- ...brauceamais ceļš, kopējā cena — ...2.700.

...t mums nesaistošai informācijai

...TIŅŠ

...rta firma ... ar modernām mašīnām (mēbeļu, ... c.). Lūdzam zvanīt ...ā, 1997 Keele St., Toronto

...ris LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

...OR ST. W. TORONTO, tel. LE 1-5665 Pēc darba, RI 5213

...īgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem

...iedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi. Organizācijām rabats

...st sabiedrības uzmanību, ka mums

Lauksaimniecības
Dārzsaimniecības
Mežu un māršu zeme

...s Lake Simcoe apkārtnē, apgabalā ...ranjāk attīstās. Zemas cenas un iz-

...t vai apmeklējiet mūsu ...rojus

...SIMCOE
...PROPERTIES
...oor) Toronto, WA 4-3791
...vēji, kas prot eiropiešu valodas

...NADA

...ario provincē. Tā ...pilsoņi ievēl 262 parla- ...votājus pie val- ...a 5 gadiem, tanīs ...guši 21 gadu vecumu.

...i rakstīta un ...a bazējas uz de- ...adicijām, kas tiek pār- ...bet gan no visas ...ir brīvība.

...adas demokrātijas pa- ...ekšrocība, ko bau- ...jaunkanadieši.

...ER
...ITED

OSKARS PERRO

REAL ESTATE
LE 5-5555
1597 BLOOR ST., WEST
TORONTO

BLOOR — INDIAN RD.: $1.500 iemaksa par šo 8 istabu dubultķieģeļu māju. Dārzs un garāžas iespējas, 2 modernas virtuves, skaistas, gaišas istabas, ļoti labā kārtībā.

INDIAN TRIAL — ALHAMBRA: — Ļoti labi uzturēta 9 istabu dubultķieģeļu savrupmāja. Skaists dārzs un 2 garāžas. Moderna atpūtas telpa pagrabā, ūdens-eļļas apkure, 2 ultra modernas virtuves. Iemaksa apm. $7.000. Šis īpašums nevar nepatikt!

APMEKLĒJIET MŪSU VEIKALUS HIGH PARK RAJONĀ

343 - RONCESVALLES AVE. - 231

Tel. LE 4-8974 — Tel. LE 4-4645

Little Riga

- Delikateses
- Cepumi, pārtika
- Latviešu grāmatas

JURIS DZEGUZE

VENUS

- Ziedi un ziedu sakārtojumi
- Latviešu keramika
- Ādas izstrādājumi

BIRUTA TĪRUMA

MEKLĒ FRICI BUMBULI dz. 1919. g. 12. maijā. Ziņas no mātes Pieprasīt O. Valkīram, 620 Ontario St., Toronto, Ont. Canada tel. WA 1-2829

Var pieteikties NAMDAŖU PALĪGI Zvanīt GL 9310, pēc pl. 5 vakarā, Toronto

LAIKRAKSTA LA

atsevišķus numurus Toronto iespējams saņemt:

PILSĒTAS CENTRA

LA birojā 123 Huron Street

All Nations Book and Film Service 340 College St.

Pocos Meat Products 376 College St.

Balint Newspaper and Book Store 272 Spadina Ave

Central Meat 928 College St.

Lotus Florists 802 Bathurst St. Pieņem arī jaunus abonementus

Rūta Restaurant 994 Dundas St., West

Atlantic Restaurant 1330 Dundas St., West

Modern Delicatessen 746 Dovercourt Rd.

RIETUMU DAĻA

Atlas Food Store 1533 Queen St., West

Spring Marketeria 113 Roncesvalles Ave.

Venus Florists 231 Roncesvalles Ave. Pieņem arī jaunus abonementus

Little Riga 343 Roncesvalles Ave. Pieņem arī jaunus abonementus

E. J. Groceteria 384 Roncesvalles Ave

High Park Food Market 1663 Bloor St., West

AUSTRUMU DAĻA

Ansmits Groceries 274 Parliament St.

Calla Florists 727 Danforth Ave

Broadview Bakery and Delicatessen 731 Broadview Ave

Toronto augšminētajos veikalos atsevišķi laikraksta eksemplāri jau dabūjami - trešdienas numurs otrdienas vakarā un sestdienas numurs piektdienas vakarā, tā izbraucēji nedēļas nogalēs var jau paņemt līdz jaunāko laikrakstu.

SAULAINĒ pie pārvaldnieka Rudzīša kunga

BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ

notiks svētdien, š. g, 5. augustā

Svētki sāksies plkst. 10.30 ar brīvdabas dievkalpojumu.

Pēc tam:

- Sacensības stendos
- Rotaļas
- Peldēšanas sacīkstes
- Novakarē masku balle bērniem
- Deja pieaugušiem

Bērniem līdz 16 g. ieeja brīva, pieaugušiem 50c no personas. Visi mīļi aicināti.

Pieprasiet savos veikalos augstvērtīgos zivju konservus: BALTIJAS jūras SPROTES — Porto Santo SKUMBRIA NĒĢUS kā arī ŽĀVĒTOS ZUŠUS

Pasūtinot tieši pa pastu, pievienojiet Money Order vai čeku.

Sprotēm — 35c, skumbria — 60c, nēģiem — 85c, žāvētiem zušiem, 8,5 oz. — 65c, žāvētiem zušiem 16 oz.— $1.10 par katru kārbiņu.

A. ROZE, 10 WIDMER ST., TORONTO

ALBERTU MIEZĪTI no Galgauskas pagasta meklē māte. Lūdz rakstīt Paulim Lapiņam, 57 Hillview Rd., St. Catharines, Ont., Canada

MEKLĒJU EDGARU KĀRĻA D., REINSONU, dz. 1927. g. 1. augustā, Bilskā. Vēstule no brāļa. Rakstīt: Mr. Reinh. Simanis, 4454 Coolbrook Ave, Apt. 15, Montreal, P. Q.

MĀSA MEKLĒ BRĀĻUS Alfrīdu un Arnoldu Rusmaņus un pusbrāļus. Rolands, Oskars, Osvalds un Eriks Urgas. Ja kāds ko zinātu par viņiem, lūdz rakstīt HILDAI WIAZEWYCH 97 Lees New Road, Holts Estate, Oldham, England (922)

AR 1. AUGUSTU IZĪRĒJAMS DZĪVOKLIS 3 istabas ar virtuvi. Broadview — Danforth rajonā, apskatīt sestdien. Tel. HA 1349. Toronto

LA pārstāvis, LONDONĀ, ONT. Pieņem jaunus abonentus un abonementu pagarinājumus, kā arī pieņem sludinājumus. L. CAUKA, 350 Maitland St., London, Ont.

Lūdz atsaukties VOLDEMĀRU PEMPERI (vēstule no vecākiem). Rakstīt V. Brikmanim, 42 Maitland St., Toronto, Ont., Canada. Tel. WA 3-7260, Toronto (928)

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba un virtuve vai divas nemēbelētas istabas Danforth — Woodbine rajonā. Zvanīt OX 4-5209, Toronto. (935)

DAUGAVA PĀRTIKAS PREČU VEIKALS

581 PAPE Ave. Toronto, tel. GE 9113. (1 bloku no Danforth) Veikals atvērts no 7.30 - 9.30 vakaros. Piedāvājam: labākos gaļas izstrādājumus eiropiešu gaumē, kā arī visus pārējos gaļas produktus un delikateses. Mūsu veikals jums atvērts. Paldies. Īpašn.: O. DĀRZIŅŠ un E. OZOLIŅŠ

Vajadzīga sieviete mājas darbiem uz laukiem. Zvanīt pēc pl. 4 pp. Toronto, tel. MO 5531.

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba 2. stāvā Bloor — St. Clair rajonā. — Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā, tel. — WA 3-5845, Toronto. (Prasīt pēc K. Majora kunga).

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba un virtuve pilsētas centrā. Tuvu satiksmei un veikaliem. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc. plkst. 6 vakarā tel. LE 6-6535, Toronto. (908)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba Mt. Pleasant — Davisville rajonā. — Zvanīt tel.: HU 1-3632, Toronto. (940)

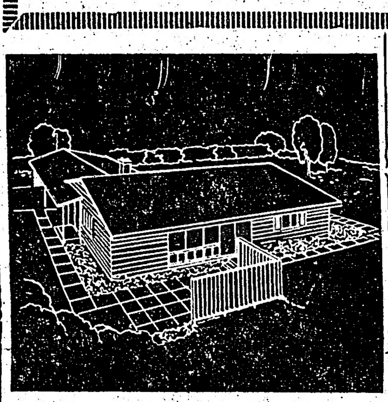

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

REAL ESTATE
INSURANCE ● MORTGAGES
316 Harbord St., tel. LE 4-8447, Toronto

Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. — Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. — Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas, slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

Pārstāvji: P. AVOTIŅŠ, V. SKUJA, J. VEISS, E. MIĶELSONS

FARMAS: HUGO OZOLIŅŠ, Tel. 2R2 GRAND VALLEY

NODROŠINĀTI IENĀKUMI

Ieguldot tikai $3.500, jūs varat iegādāties brīnišķīgu ienākumu objektu ar 10 lielām istabām; cietkoka grīdas, ūdens-eļļas apkure, 4 modernas virtuves, pagrabā atpūtas telpa, 2 vannas istabas. Ziemeļos no Bloor St. un tikai 1 bl. no satiksmes un veikaliem. Viena atklāta obligācija uz 10 gadiem. Zvaniet nekavējoties P. Avotiņam

Dosimies ceļojumā

Uz tālu skaistu sapņu zemi mūs aizvedīs

TINCIS

Tincis, mazais kaķēns, ir iemīļotā bērnu grāmatu autora Jāņa Sirmaņa jaunākais auklējums. Melnais, zīžainais, ziņkārīgais un naivi prātīgais kaķēns jau pēc pirmajām lappusēm būs kļuvis ģimenes mīlulis. Gan bērni, gan lielie cilvēki ar aizrautību sekos viņa raibajām dēkām ceļojumā pa brīvo Latviju! No Liepājas līdz Aglonai un atpakaļ, ar līkumu līkumiem, pa zemi, pa ūdeni, pa gaisu

Raibās Tinča ceļojuma ainas ar 113 zīmējumiem asprātīgi skicējis Austrālijas latviešu grafiķis Herberts Sils. Daugava gādājusi par lielu, greznu, skaistai dāvanai piemērotu sējumu, bērniem viegli lasāmu un priekšā lasāmu tekstu, īsti vienreizīgu izdevumu latviešu bērnu un jaunatnes literātūrā.

Sevišķs pārsteigums visiem trimdas bērniem un jauniešiem

Tinča subskribentu eksemplāros iespiedīsim to bērnu un jauniešu vārdus, kuriem grāmatu dāvināsit.

Sagādājiet viņiem šo divkāršo prieku: saņemt skaistu grāmatu un redzēt arī savu vārdu iespiestu starp daudzajiem citiem latviešu bērnu vārdiem, Amerikā, Austrālijā, Eiropā.

Paziņojiet nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10. augustā, to bērnu vārdus, kurus vēlaties redzēt iespiestus (1 grāmatas subskribcija dod tiesību iespiest vienas ģimenes bērnu vārdus, uzvārdu un dzīves vietas pilsētu) līdz ar iemaksu $4.50 (brīvajā tirgū greznā grāmata maksās $5.30)

Daugavas galv. pārstāvim: V. KANČĀNS, 1900 W. 3rd. St., White Bear Lake, Minn., U.S.A.

LA PĀRSTĀVIS ŅUJORKĀ (ASV)

- Pieņem jaunus LA abonementus
- Iekasē abonēšanas maksas
- Pieņem sludinājumus.

Adrese: Mr. A. LĀCIS, 101 Brightwater Court Brooklyn 35, N.Y. U.S.A.

Coke paceļ jums možu garu

Jūsu gaume ir dažāda...

Tieši dzirkstošais garšo labāk

Jūs jūtaties dažādi...

un Coke jums paceļ garastāvokli.

DZER Coca-Cola

"Coke" ir reģistrēta rūpniecības zīme. FL56-1 COCA-COLA LTD.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKA

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Svētdien, 29. jūlijā, plkst. 11.15 Beltemes baznīcā māc. R. Zariņš,

Vasaras nometnes sākums pirmās grupas bērniem otrdien, 31. jūlijā Camp Little Indians aiz Tanersvilles.

Talka draudzes jaunajā lauku īpašumā 28. un 29. jūlijā. Pieteikties lūdz draudzes namā.

Tikai reizi mēnesī dievkalpojumi būs sek. vietās:

Bronksā, sv. Toma baznīcā otrās svētdienas rītā — 12. augustā, pl. 9.00.

Port Vašingtonā katra mēneša pirmajā svētdienā, 5. augustā, pl. 2 dienā.

Hempstedē dievkalpojumi pārcelti uz mēneša pēdējo sestdienu, 28. jūlijā un 25. augustā, plkst. 6 vakarā.

Detroitā, Latviešu ev.-lut. Kristus draudzē svētdien, 29. jūlijā pl. 2 pp. sv. Marka baznīcā, (1045 E. Grand Bl.) Kapu svētku dievkalpojums (Prāv. A. Skrodelis).

ČIKAGA

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Čikāgas latv. ev.-lut. Ciānas dr. 5015 W. Ferdinand St.

Svētdien, 29. jūlijā, plkst. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce.

Māc. Pāvils Ķirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Koledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēneša 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Mineapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langīns.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Dievkalpojumi notiek Fort William, 560 May St.

Māc. V. Šefers, 659 Piccadilly St., London. Ont

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

29. jūlijā dievkalpojums Sidrabenē.

5. augustā dievkalpojums Sidrabenē.

12. augustā dievkalpojums sv. Andreja baznīcā plkst. 11 rītā.

19. augustā dievkalpojums Sidrabenē.

26. augustā dievkalpojums sv. Anreja baznīcā, plkst. 11 rītā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

29. jūlijā, plkst. 11 rītā brīvdabas dievkalpojums Saulainē.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

29. jūlijā, plkst. 9.15 no rīta dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā — 361 Danforth Ave.

12. augustā, plkst. 9.15 no rīta dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. augustā, plkst. 9.15 no rīta dievkalpojums sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Bramptonas latviešu ev.-lut. dr. 29. jūlijā, plkst. 1.30 pp. jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

Bramptonā Latviešu ev.-lut. dr. dievkalpojums, 19. augustā, plkst. 1.30 pp. Grace United baznīcā.

Māc. T. Avīks, 109 Emerson Ave tel. LE 2-6175, Toronto.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So).

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Dievkalpojums 29. jūlijā, plkst. 9.45.

Māc. H. Kušķis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā — Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

Otavā — sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont., tel. — CE 2-2385.

5. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

12. augustā bērnu svētki.

19. augustā, pl. 7 vakarā Kapu svētku piemiņas dievkalpojums.

2. septembrī, plkst. 3 pp. skolas darba sākuma dievkalpojums.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Kirklandleikā, sestdien, 28. jūlijā. pl. 19 lut. bazn, dievkalpojums.

Virdžinijtaunā, svētdien, 29. jūlijā, plkst. 14.00 lut. baznīcā dievkalpojums.

Norandā, svētdien, 29. jūlijā, pl. 17 United baznīcā dievkalpojums.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU

draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walker Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz ...... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

Mājas visos pilsētas rajonos! Palīdz aizdevumu sagādē

EDMUNDS UPMALIS

RI 1114 UNO MANKIN Real Estate 392 DANFORTH Ave

QUEEN ielā: laba 6 istabu ķieģeļu māja, 2 moderni izbūvētas virtuves, vannas istaba ar dušu, utt. Māja ļoti tīra un labi uzturēta, ļoti piemērota veikala vai biroja iekārtošanai. Prasīts $8.000 ar $950 iemaksu.

BLOOR — LANSDOWNE: 6 istabu māja ar 2 virtuvēm, eļļas apkuri, iebraucamo ceļu. Prasīts $10.500. Māja labā stāvoklī.

LAWRENCE AVE., E.: Nepabeigts moderns 7 istabu bungalovs. Ļoti liels gruntsgabals 100 reiz 280. Eļļas apkure, moderna virtuve ar brokastu istabu, privāts iebraucamais ceļš. Iemaksa — $1.000. Izdevīgs pirkums!

PAPE — SAMMON: 5 istabu dubultķieģeļu māja. Liela moderni izbūvēta virtuve, cietkoka grīdas, ļoti tīra, no jauna remontēta, plats iebraucamais ceļš un dārziņš. Prasīts $11.500. Iem. $1.800

BLOOR — DUFFERIN: 6 istabu dubultķieģeļu māja ar 2 mod. izbūvētām virtuvēm un privātu iebraucamo ceļu. Prasīts $10.900. Iemaksa $1.500. Māja bez parādiem.

YONGE — EGLINTON: Atsevišķa dubultķieģeļu 7 istabu māja. Eļļas apkure, 2 mod. virtuves, iebraucamais ceļš, garāža un dārzs. Prasīts $15.500. Ļoti laba māja.

BROADVIEW — WOLFREY: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja. Eļļas apkure, 2 modernas virtuves, skaists. dārzs. Prasīts $15.900. Māja bez parādiem.

RAKSTĀMMAŠĪNAS ar un bez latviešu taustiņu iekārtas uz izdevīgiem noteikumiem un lēti piedāvā ALEKSANDRS KANBERGS 596 Sherbourne St., Toronto Iznomā rakstāmmašīnas ar latviešu taustiņu iekārtu.

LATVIEŠU VEIKALS THE SPRING MARKETERIA

Pārtika — Delikateses
- SVAIGA GAĻA
- AUGĻI — SAKNES
- EIROPAS KONSERVI
- SIERI UN MAIZES

113 Roncesvalles Ave.
Sunnyside rajonā Toronto
Tel. LE 4-2515
A. & M. KŪLAIŅI

A. SILAVS

Kungu un dāmu drēbniecība Tīra, krāso. Par pazeminātām cenām. Garantēts darbs. 415 DUNDAS St., E. Toronto, Pie Parliament St., tel.EM 4-0089

BRUCE D. PALMER
ADVOKATS UN NOTARS
229 YONGE ST.,
Room 203, EM 4-3141, Toronto

Dr. A. BRETTLER
Speciālists nieru, asins un pūšļa slimībās. Vispārējā ārstniecība.
Pieņem no 2—7 pp. un pēc norunas.
898 BLOOR St., W., tel. WA 1-7671

Dr. MICHAEL BALKANI
speciālists sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimnieces
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

LA pārstāvis
Edmontonā R. ČAKS,
11029-88 Ave, Edmonton, Alta.
Pieņem abonēšanas un sludinājumu maksas mūsu abonentiem, kā arī pieņem jaunus abonentus, sludinājumus un informāciju

MĀKSLINIEKS AR LABIEŠA SMAIDU

(Pārnesums no 5. lpp.)

Kā iekšēji pārliecinātam, neiekāmam latvietim, boļševiku iebrukums Latvijā 1940. g. viņam izjauca daudzus nodomus (piem. Bauskas muzeja radīšanu) un nesa daudz ciešanu. Nakšņīgajām pratināšanām draudē mākslinieku iegrūž tādā strupceļā, ka vienīgi ar Laimas nolikto, vismaz trīskārtīgo brīnumu viņš paliek starp tiem, kam daudz ko vēl veikt. 1944. gada ziemā, nemeklējot izlocīšanās iespējas (kādu N. noteikti netrūka), viņš klūst atkal karavīrs.

*

Ar virsleitnantu Arnoldu Nulīti karavīru tērpā iznāca satikšanās dienu pirms viņa vienības ceļa uz austrumiem. Viņš nebija pacenties pašūdināt virsnieka tērpu, goda zīmes, kas gūtas Latvijas brīvības cīņās bija atstājis mājās — atvilktnē, bet zem vienkāršā leģionāra svārka, nepametot skatu pat uz viņa pleciem, bija sajūtams tāds latviešu virsnieks, kas lika atceroties un saprast kādreiz dzirdētos nostāstus par leģendārā pulkveža Kūļa pūlēm Nulīti pierunāt palikt Latvijas armijas aktīvo virsnieku saimē un izmest no galvas mākslu ar visiem studiju nodomiem-LMA.

Par savas vienības kaujas spējām virsleitnants Nulītis nebija pārāk labās domās labi labās morālās bazes, īso apmācību un nožēlojamā apbruņojuma dēļ. Uz fronti dodoties, pat virsniekiem bija izsniegtas pistoles — bez municijas... Manas pistoles aptveru saturs pārceļoja virsleitnanta Nulīša ierocī, un šķirties man pavidēja sajūta, ka šai saulē varbūt tiekamies pēdējoreiz, bet pat prātā neienāca doma, ka tiksimies svešumā pie Sofienvaldes ezera. Poļu zemes mežos sastapts baušķinieks zināja teikt, ka Nulītis ar savu rotu, kas kaujās un atkāpšanās ceļā sarukusi par prāvāku vadu, esot kaut kur dziļāk mežā. Izdevīgā brīdī uzmeklēju rotas telšu novietni, kur sastapu tikai pāris „vecīšus", jo rota bija norīkojumā. Šo to īsi apruņājoties, dzirdēju ne pārāk biežo vērtējumu: „Rotpiks ir puika uz goda — tikpat kā brālis", kurš, būdams nepīpētājs, karavīriem izdalot pat savu smēķu devu. Šāds vērtējums par Nulīti bija jau dzirdēts — tikai citā vietā un apstākļos.

Namam, kur mitinājos ģimnazistus pa laikos, sētnieka darbus pa laikam veica kāds diezgan kašķīgs vīrs, kuram rīkojoties „kunga prātā" ar savu amata rīku, otru ielas pusi staigāšanai izmantoja pat „kruķi" un pol. iec. priekšnieks. Kādā tirgus dienas pievakarē, pa logu vērojot, bija jūtams, ka vīrs ar slotu ir ļoti sirdīgs. Pirmajās darba minūtēs bija paspējis sarāt sirmo namsaimnieci, pārmācīt Jaunāko Ziņu līdzstrādnieka Grīnberga melno, izlutināto sugas šuneli, noslaucīt no ietves žīdauku bariņu un sarāt garāmbraucošos laucinieciskus. Pa ietvi nāca Nulītis, un šķita, ka viņam rājiens par „līšanu uz slotas" bija nodrošināts. Bet brīvs — sirdīgais vīrs, militāri sveicinot, viņa priekšā nostiepās kā labi izdīdīts rekrūtis, un Nulītis pacēla savu mākslinieka platmali. Ar Fēliksa cigāru sētnieka „kungam" pietuvojušies mēs, puikas, steidzīgi mēģinājām izpētīt nozīmes šķiršanu, un viņš bija lakonisks: „Nulīts kara laikā bija mans rotas komandieris, bet ko jūs, sušķi, zināt, ko nozīmē virsnieks, kas ir labāks par brāli?" Nē, mēs toreiz to vēl nezinājām, bet liekas, ka Nulīti viņa lielās cilvēcības dēļ tiešām ir mīlējuši arī viņam trijos karos padotie karavīri.

*

Sofienvaldē ar Nulīti sastapāmies pēc jundas un, lai justos netraucēti, pameklējām ezera krastā vientuļu vietu. Varēju pastāstīt, ka ilgstošo Bauskas naujā laikā, jaunais gleznotājs R. Zusters (kas tagad sparīgi darbojas Austrālijā) kopā ar citiem bija savācis pamestajā pilsētā Nulīša un citu gleznotāju darbus, nogādājot tos drošākā vietā — brūža pagrabos. Liekaja iespēja, ka viņa gleznas, vismaz daļa, kara posta pasargātas, nokļuva boļševiku rokās un žēlastībā...

Runājām bija daudz. Nulītis teicās sācis taisīt uzmetumus un drusku gleznot arī kara apstākļos, un pēkšņi, vēlas oktobra nakts zvaigžņu mirgojot ezera līmenī, viņš sāka runāt par abstraktās mākslas problēmām. Norunājām tikties nākošajā dienā... bet sastapāmies daudus gadus pēc kara, kad Nulītim aiz muguras bija Beļģijas gūsts, galvu jau stipri sirma un labieša smaids iebēdzis pašos acu kaktiņos. Arī badā, salā, pazemojumos un materiālu trūkumā viņš bija mēģinājis kalpot mākslai, un, pieminot kapitulācijas laikus, gluži nejauši nācās dzirdēt, ka, nododot angļiem ieročus, Nulītis savu pistoli bija nodevis laikam ar visām, pirms viņa došanās uz fronti manā ierocī bijušajām patronām... Precīza pistoles šāviena tālumā neviens ienaidnieks neesot gadījies. Sīks pierādījums, ka Nulītis arī karā nav mīlējis tukšu šaudīšanu un trokšņus tikai efekta dēļ — gluži kā viņš tos nemīl savā dzīvē un mākslā. Ja tagad kāda nozīmīga, vienmēr jaunus ceļus un mākslas patiesību meklējošā mākslinieka glezniecības šķautne ir pievērsta abstraktajai glezniecībai (varbūt drusku arī tādēļ, ka zem kājām nav Zemgales māla un apkārt Latvijas gaisa), tad nav šaubu par mūsu sešdesmitgadnieka rokas drošu tvērienu šai sarežģītajā mākslas problēmā. Neapšaubāmi, ka, tālākos Dieva un Laimas liktos ceļus ejot, Arnolda Nulīša nerimtīgais mākslinieka brieduma laika gars radīs vēl daudzus darbus, kas rada nemirstībai.

PEN KLUBS...

(Pārnesums no 5. lapp.)

kluba delegāciju, ilgāku laiku ar to sarunājoties un izsakot savu pārliecību, ka Latvija atkal būs brīva un neatkarīga valsts. Viņš personīgi latviešus rakstniekus iepazīstināja ar britu leiboristu partijas priekšsēdi Geitskelu, kas savukārt interesējās par latviešu rakstniecības un grāmatniecības stāvokli trimdā.

Ļoti paciļājoša bija jaunā PEN organizācijas prezidenta franču akadēmijas locekļa Andrē Samona interese par trimdā dzīvojošiem rakstniekiem un viņa novēlējums un sveiciens latviešu rakstniekiem. A. Šamons pašrocīgi franču valodā uzrakstīja šādu sveicienu, kura latviskais tulkojums skan:

„Pārņemot no Čarlza Morgana starptautiskās rakstnieku savienības PEN vadību, es sūtu draudzīgus sveicienus visiem rakstniekiem, kas zaudējuši savu tēvuzemi un sevišķi latviešu rakstniekiem, kas izkaisīti visā plašā pasaulē."

Ievērojamais vācu rakstnieks E. Kestners, kas kongresā piedalījās kā goda viesis, savukārt atcerējās ar sveicienu latviešu lasītājus. Viņš rakstīja: „Es sirsnīgi sveicinu savu darbu latviešu lasītājus. Zinu, ka jums jādzīvo izkliedētiem, bet neskatoties uz to, novēlu jums nezaudēt kopā turēšanās tieksmi." Savā sveicienā Kestners sevišķu uzsvaru licis uz pēdējo teikumu — uz kopā turēšanos.

P. A.

PALICĒJI VĀCIJĀ KĻUVUŠI NETICĪGI UN PASĪVI

LATVIEŠI IZCEĻOŠANAS PĀRBAUŽU DZIRNAVĀS

MĀRA OLAINIEŠA SPECIĀLRAKSTS LA NO RIETUMVĀCIJAS

Vācijā palikušo latviešu starpā pēdējā pusgadā jo aktuāla kļuvusi izceļošanas tema. Tā gan vairs nesatrauc cilvēku prātus kā agrāk, jo palikušo izceļot gribētāju vidū maz tādu, kuri izceļošanas formālitātes kārto pirmoreiz. Vairums izceļošanas medicīniskās un drošības pārbaužu siekā kratījies jau vairākas reizes, bet vienmēr atzīts par vieglu. Un arī tagad, lai paveiktu visas nepieciešamās formālitātes un pārbaudes, ir vajadzīga liela pacietība un norūdīti nervi. Šīs abas īpašības vairumam ir, jo Vācijas apstākļi bezdzimtenes bēg.i ir iemācījušies gaidīt. Par noraidošo medikālās pārbaudes atzinumu neviens vairs neuztraucās. Drīzāk gan otrādi. Objektīvi vērojot jāatzīst, ka pašreizējie pārbaužu noteikumi ir daudz stingrāki kā agrāk.

Tiem laimīgajiem, kuri tikuši cauri medicīniskai pārbaudei, sākas bēdu dienas — nepieciešamo dokumentu sagādāšana un sagatavošana. Tikai nedaudziem saglabājušās dzimšanas, laulību u citas nepieciešamās apliecības. Steigā jāgatavo tulkojumi, noraksti vai fotokopijas. Ja apliecību oriģināli trūkst, zvēresta apliecinājumi. Tas viss būtu viegli iespējams, ja... neprasītu ievērojamus līdzekļus. Aptuveni rēķinot, visu dokumentu sagāde, pieskaitot fotografiju izdevumus, 5 personu ģimenei izmaksā apmēram 200-300 markas. Bet nedod Dievs, ja kādam pirms tam ik 3 vai 6 mēnešus pieprasīti plaušu dziļuzņēmumi, kas maksā 80 markas. Jau parastā uzņēmuma cena svārstās starp 20 un 40 markām.

Bēglis, pieticības radināts, smagu sirdi uzņemas šos izdevumus, lai tiktu apsolītajā Kānanas zemē. Nereti šo izdevumu sekās ēdiena kvalitāte un kvantitāte samazinās, un nākošajā plaušu uzņēmuma fotofilmā parādās atkal jauns ēnojums. Ilgi lolotās cerības izirst un apsolītā zeme pārceļas par gadu tālāk. Starplaikā radi un paziņas vēstulēs dusmojas par tūlību un laika stiepšanu. Dažs labs Amerikas krastā svētās dusmās atsauc savu galvojumu vai arī aizmirst to pagarināt, un tā daudzi bēgļi šajā krastā gaida atkal liekus mēnešus. Kas zina, vai nākošajā pārbaudē plaušas izturēs ārsta kritiku? Jeb, varbūt, „labi cilvēki" intervijas papīros ļaus iekrist melnam traipam. Un to pat ar streptomicinu vairs neizņemt...

Iespējas tikt pieņemtam emigrācijai ir mazas, bet izkrist — neskaitāmas. To mazais cilvēks arī apzinās un neceļ sev gaisa pilis. Materiālās grūtības pieņemšanas priekam piejauc sūru pilienu, jo strādājošiem visi ceļa izdevumi Vācijā jāsedz pašiem. Kur Minchene, kur Brēmene vai Hamburga, un katrs dzelzceļa kilometrs maksā naudu! Naudu, ko strādnieks pat pāris mēnešos knapi var nopelnīt. Ir arī vēl citi izdevumi. Velti cerēt, ka pārdodot vecās, saliekamās armijas gultiņas vai IRO skapjus šo summu varētu sagādāt.

Šo iemeslu rezultātā mazais cilvēks, jo sevišķi ģimenes ar bērniem, ilgi apsver un pārliek, vai izceļošanas formālitātes vispār sākt. It sevišķi tad, ja ģimenes galvai veselība ne īsti stabila. No varbūtējās drošības viedokļa ir risks nemēģināt izceļot, bet cilvēkiem ar iedragātu veselību arī izceļot ir risks. Kas zina, kā būtu labāk?

Aleksandrs Liepa savā Vācijas apmeklējumā brīnās par šeit palikušo latviešu pieticību un neuzņēmību. Šis viņa vērojums šejieniešus nepārsteidz. Starp 1950. un 1956. gadu guļ ilgs laika sprīdis. Tas ir pārveidojis izceļotājus Amerikas krastā un arī palicējus Eiropā. Vācijā esošajiem svarīgāka par risku ir drošības sajūta. Un tā šeit sociālajā plāksnē, kaut arī pieticīga, tomēr lielāka kā citur. Un tā dažs labs Vācijas latvietis, no lieliem izdevumiem un varbūtējas vilšanās izsargādamies, nemēģina izmantot pēdējās izceļošanas iespējas.

„Labāk zīle rokā, nekā mednis kokā." Varbūt, ka tā arī ir labāk.

VIŅA IR VIENA NO SKAISTĀKAJĀM

Nesenajās Toronto skaistuma karalienes vēlēšanās, ko rīkoja Toronto kārtības sargi, piedalījās arī 18 g. v. Zaiga Paparde — vienīgā latviete šai sacensībā, iegūstot augstu punktu vērtējumu. Kaut daiļā Zaiga šoreiz vēl neiekļuva finālā, viņu tomēr varam ierindot skaistāko Toronto daiļavu starpā. Zaiga mācās ģimnazijā, viņas māte Toronto tautiešu saimē ir pazīstama kā lieliska saimniece, kas rīkojusi daudzus bagātīgus kāzu, kristību un citu svinību galdus. Z. pēc savas dēbijas skaistuma frontē ieguvusi kā godalgu peldkostīmu, kurā bijis jāpozē, lietussargu un pūdera kārbu.

TIBETĀ TURPINĀS PRETKOMŪNISTISKAS CĪŅAS

Kalimponga, Indijā. Pēdē-jās ziņas, kas saņemtas no kalnainās Tibetas, liecina, ka pretkomūnistu partizānu cīņas pret Ķīnas komūnistu karaspēku vēl vienmēr turpinās. Ķīnieši, baidīdamies no vispārējas sacelšanās, kas varētu sākties Tibetas galvaspilsētā Lhasā, pēdējās apkārtnē pieveduši ap simtu smago tanku.

Domas par varbūtēju revolūciju Lhasā pamatojas uz diviem apstākļiem. Pirmkārt, Tibetas rumu daļā ar zināmiem panākumiem cīnās pretkomūnistiski noskaņotie Tibetas partizāni, kuru rindās redzami ne tikai vīrieši, bet arī sievietes un pusaudži. Otrkārt, Ķīnas komūnisti nav turējuši savu solījumu atbrīvot no gūsta trīs tibetiešu pretestības kustības vadītājus. Aizturēto prtestības kustības vadītāju atbrīvošanu bija pieprasījuši trīs lieli klosteri, kuros ir ap 20.000 mūku. Kā komūnistu Ķīnas tā Tibetas komūnistu valdības bija solījušās pretestības kustības vadītājus atbrīvot, bet tagad liedzas savu solījumu pildīt, kas ir pietiekams iemesls, lai tibetiešus spiestu cīnīties.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

31. n-rs. Uzdevis M. Zandbergs

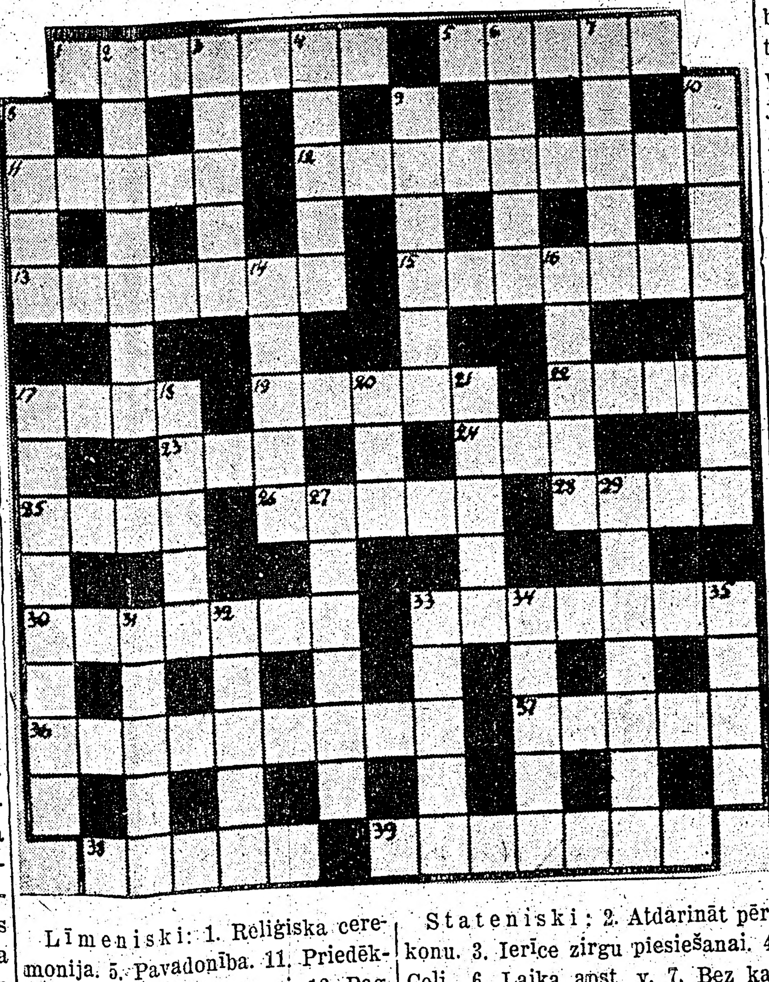

Līmeniski: 1. Reliģiska ceremonija. 5. Pavadonība. 11. Priedēklis pārākuma apzīmēšanai. 12. Pag. Madonas apr. 13. Elements. 15. Pilsēta Kanadā. 17. Mēs nē. 19. Upe Latvijā. 22. Galvas pils. Eiropā. 23. Saiklis. 24. Bojājas. 25. Pasaku būtes. 26. Ierīce smaguma celšanai. 28. Saldzis. 30. Patmīlība. 33. Sengrieķu milot. milzis ar vienu aci. 36. Atdarinājums. 37. Dzīvnieks. 38. Angļu svara vienība. 39. Puķes.

Stateniski: 2. Atdarināt pērkonu. 3. Ierīce zirgu piesiešanai. 4. Ceļi. 6. Laika apst. v. 7. Bez kavēšanās. 8. Smalcināt graudus. 9. Novēlēt, dāvināt. 10. Grieķu vēsturnieks. 14. Salmu sega lecektij. 16. Koki. 17. Kukaiņu kāpurs. 18. Putni. 20. Saiklis. 21. Ietērpa piederumi. 27. Ziņas. 29. Rāpulis. 31. Siev. v. 32. Aptvert. 33. Akmens. 34. Trauks. 35. Smaida.

PIEZĪMES LAPAS MALĀ

Vasarā, kad nespīd saule

Saturns iepriekšējā Latvijas Amerikas numurā Trimdas saulainās un ēnas pusēs man veltījis dažus cildinošus vārdus, par kuriem esmu, saprotams, pateicīgs, un tie manī vēl atmodinājuši dažas tālākas domas par šīsdienas dzīvi. Ir taisnība, ka smagi šņāc tā jūrmalas priede, kas ir smaga lietus pielijusi. Trimdas vasara nav parastā vasara — pirmkārt maz saules, daudz mākoņu un lietus. Vajag būt biezam brezenta mētelim, lai lietus neaizlītu aiz apkakles, vajaga krama cietai sirdij būt, lai nejustu, kas notiek ap mums un mūsos. Auto katastrofas ir drausmīgas, bet tās kļuvušas ikdienišķa parādība, tāpat kā daudzas citas problēmas — kaut vai mūsējā un citu apspiesto tautu problēma.

V. Lambergs raksta — Vai mūsu izmisums ir apdzisis? Šis raksts vērsis sabiedrības uzmanību ar vairākiem pamatojumiem un konstatējumiem trimdas sabiedrībā, kas kā spogulis derēs vēl ilgus gadus mūsu rakstuŗošanai un event. vēsturniekiem citēšanai. Ar līdzīgu variāciju Laikā klajā nācis J. Klīdzējs ar rakstu: Smīnēšana, pesimisms un vājpiens. Abos tajos izskan nemiers ar trimdinieku vienaldzību un svešuma dzīves parādībām. Šiem diviem autoriem vēl pievienojas plkv. Lobe, Pelēcis, Klāns, Mūks, Sedasdēls un citi, paužot nemieru par to, kas patlaban notiek brīvajos Rietumos. Viņu raksti presē ir tie, kas pamodina no sastinguma tos; kas galīgi nošļukuši, vai kas aizrāvušies ar svešumā iegūtiem gaļas podiem. No vecās paaudzes kā pēdējais mochikānis preses zizli bezbailīgi vicina Dr. M. Valters. Bet pārāk daudz tas nav, ja zinām, ka Latviešu preses biedrībā vien ir ap 200 biedru — rakstītāju. Arī starp latviešu žurnālistiem ir jau pagurušie, kas Vācijas laikā dūšīgi rakstīja. Jāpriecājas, ka šai saimei klāt nāk jauni spēki. Tā ir vēl cerība, ka mūsu preses koki tik ātri nenokaltīs.

Kas paliek pāri, ja apdziest izmisums? Tas laikam ir stāvoklis, kādā esam nonākuši. Plkv. Lobe to raksturo šādi: „Sabiedrotie vēlas mūs izmantot pēc katrreizējas vajadzības, turēdami mūs saitē kā kādus zvērus, kuŗu nemaldīgais instinkts saož savu un sabiedroto nāves draudus. Kad vajadzīgs, mūsu sabiedrotie palaiž ķēdi garāku, bet kad viņiem šķiet, ka varēs ar sātanu koeksistēt labāk bez mums, tad, nedomādami par savām deklarācijām, tie ķēdi savelk tik īsu, ka nespējam pat no būdas izlīst. Vai mēs ilgi vēl tā kalposim nevarībai — līdz sabiedroto un savas tautas nāvei?"

Tik smagus vārdus reti kāds teicis par rietumiem, bet kas teiks, ka tas tā nav? Viņa rakstā smaga pļauka ķērusi arī latviešu diplomātus un tos, kas sludina remdenību un kas, iebāzuši mūtē „vates kušķīti," nespēj vairs pateikt patiesību.

Osvalds Akmentiņš

LA galvenais pārstāvis Austrālijā E. LIEPIŅŠ,
31 Wilson St. Strathfield, Sydney, N.S.W., Australia
Pieņem jaunus abonentus un sludinājumus, kā arī iekasē abonēšanas un sludinājumu maksas

Mājas īpašnieki, ja jums vajadzīga nauda
uzņēmumam vai personiskām vajadzībām, lūdzu griezties pie
LATVIJA - CANADIAN MORTGAGE Co.
Mēs dodam skaidrā naudā otrā obligācijai uz visu māju, neatkarīgi no 1. obligācijas. Zemi maksājumi. Bezmaksas obligāciju sagāde.
ZVANIT
EM 8-1242, Toronto

LA pārstāvis SUDBURY,
V. KĀRKLIŅŠ,
136 Lourdes St. Sudbury, Ont.
Pieņem: abonēšanas maksas, jaunu abonentu pieteikumus, sludinājumus

ATLAS FOOD
Pašapkalpošanās pārtikas preču veikals
PIEDĀVĀ:
- Importētus konservus, sierus, saldumus un cepumus
- Eiropas gaumē izstrādātus gaļas un desu ražojumus, maizes, kūkas un tortes.
- Vienmēr svaigi piena produkti, augļi un saknes.

Pārbaudiet mūsu preču augstvērtīgo kvalitāti un to zemās cenas. Ietaupiet laiku, pasūtinot pa tālruni
LE 2-4028
Ātra un brīva piegāde
1533 Queen St. W., Toronto
BĒRZIŅŠ un STEINHARDS

SAIŅUS UZ LATVIJU un visām Krievijas zemēm ar jaunām un lietotām drēbēm, apaviem, pārtiku, medikamentiem jūs varat nosūtīt caur latviešu uzņēmumu
OVERSEAS GIFT PARCELS CO.
316 Harbord Toronto4, Ont., Canada, LE 3-2258
par viszemākām cenām ar GARANTĒTU PIEGĀDI. Sūtījumus izdara nekavējoties, tieši no Kanadas. Apgādājam drēbi vienam uzvalkam par $15.00. Birojs atvērts no pl. 10 rītā līdz pl. 10 vak.

C. GORDON TODD LIMITED
REALTOR
O. IEVIŅŠ
V. TUKLERS
Tel. JA 8-6336
Palīdz aizdevumu sagādē
418 Main St., East, Hamilton
MEMBER HAMILTON REAL ESTATE BOARD

Laikraksta LA
atsevišķus numurus HAMILTONĀ var iegādāties pie V. KĀRKLIŅA,
24 York St., Hamilton